Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

17 ЖНІЎНЯ 2007 г. ПЯТНІЦА

№ 154 (26019)

Кошт 440 рублёў

ВЫДАЕЦЦА З 9 ЖНІЎНЯ 1917 Г.

На выхадныя — навальнічныя дажджы і шквалісты вецер, а ў аўторак — да плюс 34

У суботу тэрыторыя Беларусі трапіць пад уплыў актыўнага маларухомага атмасфернага фронту, паведаміў рэдакцыі начальнік службы гідраметэапрагнозаў Рэспубліканскага гідраметцэнтра Дзмітрый Рабаў.

Таму ўначы на 18 жніўня на большай частцы, а ўдзень месцамі па рэспубліцы пройдуць кароткачасовыя дажджы, у асобных раёнах навальніцы. Уначы ў асобных раёнах дажджы вельмі моцныя. Пры навальніцах месцамі ўзмацненне ветру да 15—20 м/с. Тэмпература паветра ўначы — 13—19, удзень — 19—25, толькі ў Гомельскай і па паўднёваму ўсходу Магілёўскай вобласці — да 30 градусаў цяпла. У нядзелю на тэрыторыю нашай краіны пачне рухацца антыцыклон з умераных шырот кантынента. На большай частцы рэспублікі 19 жніўня — без ападкаў, за выключэннем паўднёвага ўсходу, дзе чакаюцца кароткачасовыя дажджы і навальніцы. Тэмпература паветра ўначы — 9—15, удзень 20—26 градусаў. У аўторак да нас зноў завітае спякотнае паветра з боку Чорнага мора. Тэмпература паветра ўдзень будзе дасягаць 24—30, а па паўднёва-ўсходняй палове рэспублікі нават да 34 градусаў.

Сяргей КУРКАЧ.

Прамая лінія

ЗВЯЗДА

ДРУГАЯ ПАЛОВА ЖНІЎНЯ БУДЗЕ ЦЁПЛАЙ І ВІЛЬГОТНАЙ? А ВОСЕННЮ НАС ЧАКАЕ НЕКАЛЬКІ ХВАЛЬ БАБІНАГА ЛЕТА

Апошнім часам Беларусь, як і краіны-суседкі, дый наогул увесь свет, усё часцей сутыкаецца з анамаліямі надвор'я. Першы месяц сёлетняй зімы назвалі экстрэмальна цёплым за ўсю гісторыю назіранняў. А цяпер метэаролагі розных краін гавораць, што 2007-ы можа стаць самым спякотным годам на планеце. Фраза «ў прыроды няма дрэннага надвор'я» стала ўжо крылатай. А вось расійскія псіхолагі канстатуюць: усё больш расіян схільна да новага віду псіхічнага расстройства — боязі надвор'я. Яна ўзнікае таму, што надвор'е апошнім часам змяняецца вельмі хутка — то спякота, то лье, як з вядра. Што думаюць на гэты конт беларускія сіноптыкі? Ці адчувае Беларусь на сабе праявы глабальнага пацяплення? Чаму прагнозы метэаролагаў не заўсёды спраўджваюцца? Наогул, хто сочыць за прыроднымі з'явамі і як робяцца прагнозы, якія мы чуем кожны дзень? Менавіта па гэтай тэме Беларускім радыё на традыцыйную «прамую лінію» быў запрошаны начальнік службы гідраметэапрагнозаў Рэспубліканскага гідраметцэнтра Дзмітрый Рабаў. Весці праграму ў студыі радыёжурналісту Максіму УГЛЯНІЦУ дапамагаў карэспандэнт «Звязды» Сяргей Куркач.

— Калі ў нашай краіне ўпершыню пачалі рабіць назіранні за надвор'ем з дапамогай прыбораў?

— Першыя інструментальныя назіранні выкарыстоўваліся на тэрыторыі Беларусі ўжо ў першай палове XIX стагоддзя: у Магілёве — у 1808 годзе, у Віцебску — 1810-м, у Брэсце — 1834-м, у Гродне — 1836-м, у Мінску — 1846-м, у Гомелі — 1891-м.

Сёння фіксуецца больш за 40 метэаралагічных параметраў (тэмпература паветра, вільготнасць, параметры ветру, ціску і інш.), якія кожныя 3 гадзіны накіроўваюцца ў Рэспубліканскі гідраметцэнтр, апрацоўваюцца і на іх аснове складаюцца і ўдакладняюцца гідраметэаралагічныя прагнозы.

— Колькі кропак назіранняў за надвор'ем арганізавана ў нашай краіне?

— Сетка гідраметэаралагічных назіранняў у рэспубліцы налічвае 478 пастоў і 52 станцыі, якія звязаны з Гідраметцэнтрам самымі сучаснымі сродкамі сувязі.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Магілёўская вобласць у 2008 годзе павінна павялічыць валавы збор збожжа да 1,2—1,3 млн тон

Такое даручэнне Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка даў у час рабочай сустрэчы са старшынёй Магілёўскага аблвыканкама Барысам Батурам.

Барыс Батура далажыў Прэзідэнту аб выніках уборачнай кампаніі на Магілёўшчыне. На ўчарашні дзень у рэгіёне сабрана 1 млн 42 тыс. тон збожжа. У цэлым валавы збор збожжа ў вобласці, як чакаецца, складзе амаль 1,1 млн тон.

За сем месяцаў гэтага года Магілёўская вобласць справілася з выкананнем усіх прагнозных паказчыкаў. А тэмпы росту ўзроўню даходаў насельніцтва на Магілёўшчыне — самыя высокія ў Беларусі, адзначыў старшыня аблвыканкама.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

РОЗГАЛАС

АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ СУТАК

«ПТУШКА ГОДА» Ў СЕРАБРЫ

Нацыянальны банк выпусціў у абарачэнне першыя памятныя манеты новай серыі «Птушка года» — «Звычайны салавей», — паведаміў карэспандэнту «Звязды» прэс-сакратар галоўнага банка краіны Міхаіл Журавовіч.

Сярэбраная манета мае намінал 10 рублёў (проба сплаву — 925, маса — 16,81 г), а медна-нікелевая — 1 рубель (маса — 13,16 г). Адчаканена сярэбраная манета якасцю «пруф», медна-нікелевая — «пруф-лайк», а іх тыраж складае па 5000 штук кожная.

Ігар ГРЫШЫН.

У ВОГНЕННЫМ ПАЛОНЕ

Двое непрацуючых жыхароў Заслаўля ледзьве не згарэлі ў бытоўцы, у якую нехта «падпусціў пеўня».

Здарэнне адбылося на гарадской звалцы паблізу вёскі Кіршы Мінскага раёна. Тут невядомыя зачынілі бытоўку, у якой знаходзіліся 36-гадовы і 24-гадовы мужчыны, а пасля падпалілі яе. На шчасце, ахвярам чыйгосьці «жарту» ўдалося выратавацца, а вось па падазрэнні ва ўчыненні злачынства праваахоўнікамі затрыманы вясковец, рабочы аднаго з упраўленняў, а таксама двое сталічных жыхароў — 17-гадовы навучэнец аднаго з каледжаў, а таксама 16-гадовы юнак. Пракуратурай Мінскага раёна ўзбуджана крымінальная справа па артыкулу «замах на забойства».

Аляксей ЦІТОЎ.

«ЗІЛ» СПЫНІЛА СЦЕНКА

У сераду ў Мінску «ЗіЛ» урэзаўся ў будынак у Троіцкім прадмесці.

Аварыя стала вынікам сутыкнення грузавой машыны з легкавушкай, пасля якога «ЗіЛ» выехаў за межы праезнай часткі, а спыніла машыну толькі сценка будынка. Што датычыцца легкавога аўто, то яно перакулілася. Вадзіцелю пашанцавала: ён быў прышпілены рамянём бяспекі, а таму атрымаў толькі сінякі, а вось для кіроўцы «ЗіЛа» ДТЗ стала ракавым — ён загінуў.

Як паведамляюць ва Упраўленні Дзяржаўтаінспекцыі МУС, у гэты дзень на дарогах рэспублікі загінулі 5 чалавек, а яшчэ 15 атрымалі цялесныя пашкоджанні. Сёння, а таксама ў суботу і нядзелю супрацоўнікамі ДАІ будуць праводзіцца масіраваныя апрацоўкі ўсіх асноўных напрамкаў па выяўленню грубых парушэнняў правілаў дарожнага руху з прымяненнем прыбораў фота-відэафіксацыі, актыўна выкарыстоўваючы сакрэтны кантроль за дарожным рухам. У гэтыя дні нагляд за дарожным рухам на тэрыторыі Мінскай, Віцебскай, Магілёўскай і Гомельскай абласцей будзе ўзмоцнены верталётным патруляваннем. Пад асаблівым кантролем акажуцца дарогі М1 (Брэст—Мінск—мяжа РФ), М4 (Мінск—Магілёў), М9 (МКАД), Р59 (Лагойск—Смалявічы—Мар'іна Горка), М5 (Мінск—Гомель—мяжа Украіны), М3 (Мінск—Віцебск), Р63 (Барысаў—Вілейка—Ашмяны), Р58 (Мінск—Калачы—Мядзель), Р28 (Мінск—Маладзечна—Нарач).

Ігар ГРЫШЫН.

ВУЖ ЗАБЛУДЗІЎСЯ Ў ГОРАДЗЕ

Яго лавілі выратавальнікі на скрыжаванні Лагойскага тракту і вуліцы Шырокай.

Убачыўшы на газоне паўзуна, перапалоханыя мінчане звярнуліся па дапамогу ў МНС. Супрацоўнікі адразу вызначылі, што паўзучы гад небяспекі не ўяўляе, паколькі аказаўся звычайным вужам. Яго адлавілі і выпусцілі ў бліжэйшым лясным масіве.

Максім ГУЛЯКЕВІЧ, *«Мінск-Навіны».*

Погляд

Рубель зарыентуецца на долар?..

Беларусь, магчыма, адмовіцца ад прывязкі курсу нацыянальнай валюты да расійскага рубля

У будучым годзе, калі меркаваць па праекце Асноўных напрамкаў грашова-крэдытнай палітыкі Беларусі на 2008 год, Нацыянальны банк, як і ў папярэднія гады, прыкладзе ўсе намаганні для таго, каб забяспечыць стабільнасць нацыянальнай валюты. Так, згодна з праектам, змяненне афіцыйнага абменнага курсу беларускага рубля да долара ў наступным годзе будзе хістацца ў межах плюс-мінус 2,5 працэнта да велічыні курсу на пачатак 2008 года. У тым выпадку, калі да канца гэтага года курс «пратрымаецца» на сённяшнім узроўні, то напрыканцы 2008-га адзін долар будзе каштаваць не больш за 2200 беларускіх рублёў. Як мяркуюць у галоўным банку краіны, такі дыяпазон змянення курсу дазволіць эфектыўна стрымліваць інфляцыю, якую плануецца ў 2008 годзе «не выпусціць» за межы ў 6—8 працэнтаў. А вось адно з істотных змяненняў, якое закладзена ў праекце Асноўных напрамкаў, датычыцца адмаўлення ад прывязкі курсу беларускага рубля да расійскага.

Каментуючы гэта палажэнне дакумента карэспандэнту «Звязды», прэс-сакратар Нацыянальнага банка Міхаіл Журавовіч падкрэсліў, што гэта не канчатковае рашэнне, а толькі праект Асноўных напрамкаў грашова-крэдытнай палітыкі Беларусі на 2008 год. Дакумент, патлумачыў прэс-сакратар, зараз знаходзіцца ў стадыі ўзгаднення, пасля чаго ён паступіць на зацвярджэнне да кіраўніка дзяржавы.

Як лічыць эксперт «Звязды», дэкан эканамічнага факультэта БДУ прафесар Міхаіл Кавалёў, намер Нацыянальнага банка адмовіцца ад прывязкі курсу нацыянальнай валюты да расійскага рубля дастаткова відавочны.

— Звычайна невялікія дзяржавы, — тлумачыць ён, — сваю валюту прывязваюць да валюты асноўных гандлёвых партнёраў. У нас імі з'яўляюцца Расія і краіны ЕС. І таму, на першы погляд, нам неабходна было б прывязваць беларускі рубель да расійскага рубля і еўра. На самай справе гэта не так, таму што з Расіяй і з краінамі Еўрасаюза валюта амаль усіх кантрактаў — долар ЗША. Таму натуральна, выбраць у якасці валюты прывязкі тую, у якой заключаюць кантракты нашы асноўныя экспарцёры і імпарцёры.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

Смачнай бульбы будзе больш

Сёлетні ўраджай бульбы ў краіне чакаецца вышэйшым за леташні, чаму ў пэўнай ступені паспрыялі ўмовы надвор'я апошняга часу.

Паводле меркавання намесніка генеральнага дырэктара па навуцы РУП «Інстытут бульбаводства Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі» Івана Калядкі, ураджайнасць у гаспадарках грамадскага сектара чакаецца на ўзроўні 190—200 цэнтнераў з гектара, а ў тых, дзе своечасова праводзіліся мерапрыемствы па абароне бульбы ад фітафтарозу, — нават 300 і больш цэнтнераў з гектара.

Сёлета бульбай у грамадскім сектары занята 52 тыс. гектараў, што крыху больш за леташні паказчык. У прыватным сектары «другі хлеб» займае прыкладна тую ж плошчу, што і ў папярэднія гады, — на ўзроўні 400 тыс. гектараў. Ураджайнасць у прыватнікаў чакаецца таксама вышэйшай за мінулагоднюю — у дбайных гаспадароў яна можа дасягаць 180—190 цэнтнераў з гектара. Такія прагнозы даюць падставы меркаваць, што сёлета ў Беларусі можа быць сабрана ў агульнай суме (з улікам грамадскага і прыватнага сектараў) каля 8 млн тон «другога хлеба».

— Пакуль надвор'е спрыяе, таму спяшацца з уборкай бульбы няварта ні ў гаспадарках, ні на прыватных участках, — адзначае Іван Калядка. — Яе трэба пачынаць, калі тэмпература паветра стане ніжэйшай за 18—20 градусаў. Інакш выбраную бульбу, змешчаную ў мяхі ці проста ў нейкае памяшканне на захоўванне, з-за высокіх тэмператур можа спасцігнуць запарванне і загніванне.

Адзінае, раіць Іван Іванавіч, — на тых плошчах, дзе бульбоўнік ужо заражаны фітафтарозам, лепш яго скасіць (калі хваробы няма, бульбоўнік трэба ўбіраць за тыдзень да пачатку ўборкі бульбы). Па-першае, знізіцца рызыка заражэння саміх клубняў; па-другое, лупіна паспее загрубець, што спрыяльна адаб'ецца на бульбе пры яе ўборцы і транспарціроўцы.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

Падман цаной у 11 мільёнаў

Напярэдадні пажылой жанчыне каля дома № 60 на вуліцы Кахоўскай, дзе яна пражывае, дзве незнаёмкі прапанавалі купіць бытавую тэхніку.

Пенсіянерка адмовілася, але паміж імі завязалася гутарка. Старая расказала, што жыве з дачкой, якая зараз у ад'ездзе. Жанчыны папрасілі ў пенсіянеркі вады і накіраваліся за ёй у кватэру. Папіўшы, яны пайшлі, а на наступны дзень на парозе кватэры з'явіліся дзве іншыя незнаёмкі, якія прадставіліся супрацоўніцамі ЖЭС і сказалі, што ім трэба агледзець кватэру. Пенсіянерка ўпусціла іх. Агледзеўшы жыллё, так званыя прадстаўнікі ЖЭС прыняліся запаўняць дакументы і папрасілі паказаць ім якія-небудзь грашовыя банкноты, каб паглядзець, як правільна пішацца іх нумар. Старая дастала з тайніка грошы. Услед за гэтым адна з візіцёрак папрасіла паказаць ёй кухню, куды і выйшла разам з гаспадыняй. Затым госці вельмі хутка зніклі, а пенсіянерка выявіла прапажу 11 млн рублёў.

Кацярына ГУСЕВА, *«Мінск-Навіны».*

ЖСК «Белмедпрепараты-Жилье» (Продавец) совместно с КУП «Минский городской центр недвижимости»

ПОВТОРНО ПРОВОДЯТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже встроенных помещений жилого дома, расположенного в г. Минске по ул. Полевая, 6:

Лот № 1 — игровая с тамбуром. Общая площадь — 68,81 кв. м. Начальная цена составляет 190 674 000 рублей без учета НДС.

По согласованию с продавцом возможна рассрочка платежа. Задаток в размере 10 процентов от начальной цены лота перечисляется на расчетный счет УП «Минский городской центр недвижимости» № 3012024570010 в филиале ОАО «Белпромстройбанк» по Минской области, г. Минск, код 153001331, УНП 190398583. Договор купли-продажи между продавцом и покупателем заключается в течение 10 дней с даты проведения аукционов. **Аукцион состоится 28 августа 2007 года в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов.** Заявления на участие в аукционе и необходимые документы принимаются по 27 августа 2007 года до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6. Извещение о проведении торгов опубликовано в газете «Звязда» от 03.05.2006 г.

Телефоны для справок: 227-48-36, 221-53-48.

СПРАЎНАЯ ГАСПАДЫНЬКА

Шасцікласніца з Магілёва Таня БУЦІНА на падворку ў вёсцы Дрокаўка Чавускага раёна.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

ЗЕМЛЕТРАСЕННЕ Ў ПЕРУ: 330 ЧАЛАВЕК ЗАГІНУЛІ, 680 ПАРАНЕНЫ

Колькасць ахвяр учарашняга землетрасення ў Перу дасягнула 330 чалавек, яшчэ 680 атрымалі раненні.

Найбольш цяжкая сітуацыя склалася ў горадзе Іка, што ў 265 кіламетрах на паўднёвы ўсход ад сталіцы Лімы. Пры абрушэнні адной з гарадскіх цэркваў Ікі загінулі 17 і атрымалі раненні 70 чалавек. Эпіцэнтр знаходзіўся на глыбіні 40 кіламетраў. Сіла падземных штуршкоў склала 7,9 бала па шкале Рыхтэра.

Кіраўнік беларускай дзяржавы Аляксандр Лукашэнка ад імя беларускага народа і сябе асабіста выказаў глыбокія спачуванні прэзідэнту Перу Алану Гарсія Перэсу, родным і блізкім загінулых у выніку землетрасення ў гэтай краіне.

САМЫ КРЫВАВЫ ТЭРАКТ У ІРАКУ

Колькасць загінулых падчас нядаўняга тэракта на поўначы Ірака дасягнула 500 чалавек. Такім чынам, гэты тэракт стаў самым крывавым з моманту пачатку вайны ў Іраку.

Прадстаўнік міністэрства ўнутраных спраў Ірака генерал Абдул Калаф паведаміў, што ў падарваных бензавозах было не менш дзвюх тон паліва. Разбурэнні на месцы выбуху, паводле яго слоў, нагадваюць наступствы атамнай бамбардзіроўкі. Усяго прагрымела пяць выбухаў. Тэракт быў здзейснены незадоўга да аглашэння справаздачы ў Кангрэсе ЗША аб развіцці сітуацыі ў Іраку.

ПРЭЗІДЭНТ ВЕНЕСУЭЛЫ ПРАПАНАВАЎ НЕ АБМЯЖОЎВАЦЬ ПРЭЗІДЭНЦКІ ТЭРМІН

Прэзідэнт Венесуэлы Уга Чавес прапанаваў Нацыянальнай асамблеі папраўкі да канстытуцыі, якія дадуць яму магчымасць абірацца на вышэйшую пасаду ў краіне неабмежаваную колькасць разоў.

Прадстаўнікі апазіцыі адразу ж абвінавацілі Чавеса ў намеры застацца пажыццёвым кіраўніком дзяржавы. У адказ прэзідэнт заявіў: «Яны абвінавачваюць мяне ў планах назаўсёды застацца ва ўладзе. Але мы ведаем, што гэта не так». Назіральнікі адзначаюць, што парламент, хутчэй за ўсё, адобрыць прэзідэнцкі план канстытуцыйнай рэформы, пасля чаго яна павінна атрымаць адабрэнне большасці грамадзян Венесуэлы ў ходзе агульнанацыянальнага рэферэндуму.

У ГЕРМАНІІ РАССТРАЛЯНЫ ШАСЦЁРА ІТАЛЬЯНСКІХ МАФІЁЗІ

У невялікім заходнегерманскім горадзе Дуйсбург 15 жніўня адбылося масавае забойства. Шасцёра італьянцаў ва ўзросце ад 16 да 39 гадоў былі расстраляны невядомымі. Іх целы знойдзены ў аўтамабілях на паркоўцы побач з чыгуначным вакзалам.

Паліцыя разглядае некалькі версій, у прыватнасці, заказное забойства і канфлікт, які адбыўся з-за грошай. Таксама з'явілася інфармацыя, што ўсе загінулыя з'яўляюцца членамі італьянскай мафіёзнай арганізацыі Ndrangheta.

«САПРАЎДНАЯ КАСЬБА — ГЭТА КАЛІ КОСІШ І ДУША РАДУЕЦЦА»

Рэпартаж з чэмпіяната па кашэнні балота чытайце на 6-й старонцы.

Управляющий в деле о банкротстве ГТПУП «Звезда» г. Борисов, совместно с КУП «Минский областной центр учета недвижимости»

ПРОВОДЯТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже расположенных в военном городке «Печи», г. Борисов по ул. Серебренникова, объектов недвижимости: **Лот № 1:** здание столовой № 1, об. пл. 1381 кв.м, земельный участок пл. 0,3431 га. Начальная цена – 389415 301 бел. руб. с НДС. **Лот № 2:** кафе «Витязь» (с оборудованием и мебелью), об. пл. 557 кв.м, земельный участок – 0,2641 га. Начальная цена – 217 390 100 бел. руб. с НДС; **Лот № 3:** свинарник, об. пл. 528 кв.м, земельный участок – 0,5197 га. Начальная цена – 22714 408 бел. руб. с НДС. Цены снижены на 20%. Подробное извещение опубликовано в газете «Звязда» от 31.05.2007 г. Оплата за объект должна быть осуществлена в течение 30 дней со дня проведения торгов. Порядок проведения аукциона оговорен в условиях его проведения. Аукцион состоится **31 августа 2007 г**. в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, ком. 321. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **30 августа 2007 г.** до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, ком. 326.

Телефон (8017) 224-61-34.
Наш сайт в Интернете: www.rlt.by.

Нелюдзі атрымаюць па «заслугах»

Калегія па крымінальных справах Мінскага абласнога суда прызнала двух жыхароў Салігорскага раёна — 21-гадовага Мікалая Каляду і 24-гадовага Уладзіміра Герасіменю вінаватымі ва ўчыненні некалькіх забойстваў і шэрагу іншых злачынстваў. Аб гэтым паведамілі ў Мінскім абласным судзе.

4 сакавіка гэтага года злачынцы, абодва ўраджэнцы вёскі Зялёны Бор Салігорскага раёна, напалі на аднаго з жыхароў суседняй вёскі Махновічы. Яны вымагалі грошы, пры гэтым абодва знаходзіліся ў стане алкагольнага ап'янення. Абодва жорстка збілі сваю ахвяру — ад атрыманых траўмаў чалавек памёр на месцы. Калі злачынцы адцягнулі труп у іншае месца, то заўважылі відавочцаў — дзвюх жанчын, якія праходзілі міма. М. Каляда нанёс адной з іх тры нажавыя ўдары ў жывот. Яе спадарожніца была забіта на месцы. У той жа дзень М. Каляда, імкнучыся пазбавіцца ад відавочцаў, забіў цешчу свайго памагатага Ул. Герасімені і спрабаваў зарэзаць яго цяжарную жонку. Злачынца хацеў уцячы, але быў аператыўна затрыманы супрацоўнікамі праваахоўных органаў. Яго памагатага ўзялі пад варту 13 сакавіка. У рамках справы Ул. Герасіменя, прызнаны хранічным алкаголікам, быў таксама асуджаны за палавыя сувязі з 14-гадовай жыхаркай вёскі Зялёны Бор. Па сукупнасці злачынстваў М. Каляда прыгавораны да смяротнага пакарання (расстрэлу), а Ул. Герасіменя — да пажыццёвага заключэння. У абодвух злачынцаў таксама будзе канфіскавана маёмасць.

Уладзімір МАТВЕЕЎ, БЕЛТА.

ОАО «Белагропромбанк» совместно с КУП «Минский областной центр учета недвижимости»

ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН ПО ПРОДАЖЕ ГАРАЖЕЙ, РАСПОЛОЖЕННЫХ ПО АДРЕСУ: Г. МИНСК, УЛ. ТИМИРЯЗЕВА, 91

Номер лота	Номер гаража	кв.м	Начальная цена с НДС
1	1 Б (с ямой)	28,3	18 400 000
2	2 Б (с ямой)	20,3	13 710 000
3	3 Б	16,5	11 510 000
4	4 Б (с ямой)	16,3	12 700 000
5	5 Б	16,7	11 550 000
6	6 Б	16,6	11 530 000
7	7 Б	16,4	11 410 000
8	8 Б	15,7	11 250 000
9	9 Б	16,6	11 610 000

Размер задатка 10% от начальной цены лота и перечисляется на р/с № 3012020200010 в Октябрьском отделении ОАО «БПС-Банк», МФО 153001357, УНП 690324015 КУП «Минский областной центр учета недвижимости». Договор купли-продажи должен быть заключен в течение 10 дней после проведения аукциона. Порядок проведения аукциона оговорен в условиях его проведения.

АУКЦИОН СОСТОИТСЯ:

31 августа 2007 г. в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, ком. 321. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **30 августа 2007** года до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, ком. 326.

Телефон (8017) 224-61-34. Наш сайт в Интернете: www.rlt.by.

ISSN 1990 - 763X

9 771990 763008 07154

КУРСЫ ВАЛЮТ

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 17.08.2007 г. (для б/н разлікаў)

1 долар ЗША	2 147,00
1 еўра	2 883,31
1 латвійскі лат	4 138,00
1 літоўскі літ	834,60
1 чэшская крона	104,10
1 польскі злоты	752,69
1 расійскі рубель	83,42
1 украінская грыўня	429,59

Курсы замежных валют для безнаяўных разлікаў

Цэнтрабанк РФ

USD	25,7379
10 UAH	50,1749
1000 BYR	11,9697
EUR	34,5480

Курс у гандлёвых кампаніях (на 16.08.2007 г.)

USD	2140 / 2210

Агенцтва Уладзіміра Граўцова

Падпісьцеся на часопіс «Галоўны Бухгалтар. ГЗ» на 2007 год у рэдакцыі па самай выгаднай цане. Тэлефон рэдакцыі: 209-69-01.

ДРУГАЯ ПАЛОВА ЖНІЎНЯ БУДЗЕ ЦЁПЛАЙ І ВІЛЬГОТНАЙ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— У нашай краіне ўсё часцей сустракаюцца такія анамаліі, як вецер ураганнай сілы, моцныя навальнічныя ліўні, град, працяглыя засухі. Паводле прагнозаў спецыялістаў, такая тэндэнцыя на экстрэмальнасць у Беларусі захаваецца і ў далейшым? Ці існуе магчымасць своечасова папярэджваць насельніцтва аб такіх з'явах?

— Рэспубліканскім гідраметцэнтрам быў праведзены аналіз па колькасці небяспечных прыродных з'яў за апошнія 15 гадоў. Высветлілася, што тэндэнцыі да павелічэння колькасці экстрэмальных з'яў у нашай краіне няма. У адзін год іх больш, у другі — менш. Аднак з кожным годам павялічваецца колькасць анамальнага змянення тэмпературнага рэжыму і выпадзення ападкаў. Сёлета было шмат такіх анамальных з'яў. Спачатку была даволі цёплая зіма, потым — да плюс 20 градусаў у сакавіку, у маі—пачатку чэрвеня — жорсткая засуха, у ліпені ў большасці рэгіёнаў нас чакаў анамальна моцны сезон дажджоў, а ў першай дэкадзе жніўня іх выпала толькі 33 працэнты ад дэкаднай нормы. Такі пачатак жніўня па ападках сустракаецца раз у 7—10 гадоў.

— Апошнім часам усе гэтыя анамаліі тлумачаць адной з'явай — глабальным пацяпленнем на планеце. Як істотна яно зачапіла тэрыторыю Беларусі?

— Змяненне надвор'я ў Беларусі пачалося з 1989 года. Спецыялістамі было падлічана, што за апошнія 100 гадоў сярэднясутачная тэмпература паветра на тэрыторыі Беларусі павялічылася на 1,1 градуса. У свеце за гэты час тэмпература паветра павялічылася на 0,7 градуса.

Раней у нас было 3 агракліматычныя зоны: паўночная, цэнтральная і паўднёвая. У сувязі з пацяпленнем клімату паўночная зона разбураецца, а ў рэгіёне Палесся пачынае ўзнікаць новая зона, дзе вельмі цёплая зіма і спякотнае засушлівае лета. Заўважу, што бананы і ананасы там расці не будуць, але селекцыянерам трэба ўжо зараз падрыхтаваць новыя сарты раслін, якія будуць лепш сябе адчуваць у новых умовах клімату. У бліжэйшыя 50 гадоў у нас могуць з'явіцца тыя культуры, якія зараз вырошчваюцца ва Украіне.

— Калі разглядаць больш блізкую перспектыву на 5—10 гадоў, то што нас чакае?

— Пацяпленне адбываецца не так хутка, як здаецца на першы погляд. Глабальнае павышэнне тэмпературы ў свеце на 0,5 градуса назіралася з 1910 па 1940 гады і працягваецца з 1976 года па сённяшні дзень. Нашай краіне вельмі пашанцавала з надвор'ем, бо яе тэрыторыя знаходзіцца ў зоне ўмеранага клімату. Менавіта тут праявы глабальнага пацяплення назіраюцца ў меншай ступені. Так, у апошнія гады Англію і Германію заліваюць дажджы, летам на тэрыторыі кантынентальнай Заходняй Еўропы назіраецца трапічная спякота.

— Як яшчэ на нашу планету можа паўплываць глабальнае пацяпленне?

— Арктычнага лёду застаецца ўсё менш, павялічваецца ўзровень мора, ападкі ж у асобных рэгіёнах свету сталі больш інтэнсіўнымі. За апошнія 100 гадоў узровень мора павялічыўся прыкладна на 0,1 — 0,2 метра. Зона, занятая снежным покрывам, у паўночным паўшар'і з 60-х гадоў мінулага стагоддзя паменшылася на 10 працэнтаў. Таксама ў паўночным паўшар'і на 2—4 працэнты павялічылася колькасць моцных дажджоў. А вось у Азіі і Афрыцы назіраецца паўторнасць і інтэнсіўнасць засух.

— Як можна змагацца з хуткімі змяненнямі надвор'я?

— Наша служба вельмі актыўна супрацоўнічае з медыкамі. Па нумары 195 тэлефона-аўтаадказчыка мы даём прагноз надвор'я (змяненне тэмпературы і ціску). На падставе гэтай інфармацыі медыкі распрацоўваюць пэўныя рэкамендацыі, што, напрыклад, трэба рабіць падчас моцнай спякоты або пры змяненні навакольнага ціску. Заўважу, што калі мы аб'яўляем штармавое папярэджанне, то не ўсе ставяцца да гэтай інфармацыі сур'ёзна. Аднак у гарадах і лесапаркавай зоне сёння шмат старых дрэў, якія пры моцным ветры і дажджы пачынаюць валіцца даволі інтэнсіўна. У моцны ж дождж і навальніцу людзі хаваюцца менавіта пад дрэвамі. Больш за тое, чамусьці пад тымі, якія стаяць асобна. Гэта небяспечна, бо дрэвы, як вядома, прыцягваюць маланку.

— Кажуць, што ў навальніцу трэба шчыльна зачыняць фіртачкі і не карыстацца мабільнымі тэлефонамі?

— Амерыканскія навукоўцы высветлілі, што ў год у іх краіне ад навальніц церпіць прыкладна 1000 чалавек, з якіх гіне каля 200. Там ёсць такі цікавы факт: 78 працэнтаў пацярпелых ад навальніц менавіта мужчыны. Зачыняць фіртачкі пры такіх з'явах трэба абавязкова, бо падчас моцных навальніц узнікаюць шаравыя маланкі, якія могуць прасочвацца праз розныя шчыліны і залятаць у фрамугі. Такія маланкі маюць вельмі вялікую энергію, што можа прывесці да моцнага выбуху і гібелі людзей.

— Рабіць доўгатэрміновыя прагнозы надвор'я даволі складана, часам яны не спраўджваюцца. Разам з тым чытачы «Звязды» даволі актыўна цікавяцца надвор'ем на два—тры тыдні наперад. Якой будзе другая палова жніўня і ўвогуле чаго нам чакаць у першы месяц восені?

— Сутачныя прагнозы надвор'я Рэспубліканская гідраметцэнтра збываюцца на 95 працэнтаў, трохдзённыя — на 93. Чым на большы тэрмін робіцца прагноз, тым больш можа ўзнікнуць памылак, бо хаатычны характар руху паветра ў атмасферы вызначае асноўную мяжу прадказальнасці надвор'я да 10 дзён. Аднак існуюць розныя матэматычныя мадэлі прагнозаў, разлічаныя на сезон, год і нават на змяненне клімату. Такія мадэлі прагназуюць галоўным чынам магчымыя анамаліі па тэмпературы і ападках. Яны не даюць дакладную тэмпературу, а вызначаюць хвалі холаду і хвалі цяпла.

У другой палове жніўня сярэднясутачная тэмпература паветра пачынае змяншацца і раніцай часам бывае халаднавата. У нашай краіне да пачатку восені захаваецца даволі цёплае, але вільготнае надвор'е, бо ў гэты час да нас будзе паступаць паветра з боку Міжземнага і Чорнага мораў.

У верасні нас чакае такая з'ява, як бабіна лета. Звычайна яно назіраецца ў апошнюю дэкаду верасня і ў кастрычніку. Раней такое камфортнае надвор'е было адзін раз за восень. Але летась мы фіксавалі ажно тры хвалі бабінага лета. Лічу, што і сёлета яно нас парадуе некалькі разоў даволі цёплым надвор'ем.

Сяргей КУРКАЧ.

Рубель зарыентуецца на долар?..

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Ёй якраз і з'яўляецца долар ЗША. У гэтым выпадку і для экспарцёраў, і для імпарцёраў будзе проста, празрыста і прагназуема — колькі яны атрымліваюць пры выкананні кантракта і колькі ім патрэбна плаціць.

Шкада, канешне, што расіяне не зрабілі валютай кантрактаў з РФ расійскі рубель. Сёння мы і за газ, і за нафту расплачваемся доларамі. І Расія таксама купляе ў нас прадукцыю ў асноўным за долары. Гэта, зразумела, няправільна, таму што спачатку і нам, і расіянам неабходна зарабіць долары, а потым паміж сабой разлічвацца. Калі б «Газпрам» і нафтавікі пайшлі на разлік з Беларуссю у расійскіх рублях, то ўжо прыкладна трэць нашага грашовага абароту займалі б расійскія рублі. Гэта значыць, што нават без уступлення ў валютны саюз з Расіяй мы без усялякіх намаганняў з абодвух бакоў ужо на трэць перайшлі ў сваіх разліках на расійскі рубель, і пакрысе расійскі рубель мог бы выціснуць долар з беларускай грашовай масы і стаць адной з асноўных валют на тэрыторыі Беларусі. На жаль, сама Расія гэтага не захацела. Таму намер Нацбанка дастаткова лагічны, ён будзе зручным і для насельніцтва. Часцяком і людзям было не зразумела, чаму долар учора каштаваў больш, а сёння — менш. Насельніцтва ў сваёй большасці арыентуецца менавіта на долар. Калі намер Нацбанка будзе рэалізаваны, то і грашова-крэдытная палітыка стане больш зразумелай.

Ёсць і эканамічнае меркаванне. Я ўсё ж такі ўпэўнены, што долар ЗША будзе па-ранейшаму дэвальвавацца не толькі да расійскага рубля (гэта валюта ў наступным годзе будзе ўмацоўвацца), але і да еўра. Усё ж такі доўгачасовая тэндэнцыя — імкненне выйсці на 1,5 долара за 1 еўра. Гэта часткова павысіць канкурэнтаздольнасць нашых тавараў на расійскім і еўрапейскім рынках. Але, зразумела, толькі тых, якія ў канчатковым выніку будуць прадавацца за расійскія рублі і еўра. Гэта датычыцца, у першую чаргу, не нафтапрадуктаў, а спажывецкіх тавараў. Айчынныя малочныя прадукты, іншыя спажывецкія тавары, што прадаюцца ў Расіі, стануць больш канкурэнтаздольнымі: беларускі рубель у адносінах да расійскага на працягу года будзе некалькі дэвальвавацца аўтаматычна, таму што ён будзе прывязаны да долара. Аднак ёмістасць такіх тавараў не вельмі вялікая. У нас па-ранейшаму асноўнай валютай кантрактаў будзе долар. І пакуль на яго і трэба арыентавацца.

— Міхаіл Міхайлавіч, наколькі вы падтрымліваеце аптымістычны прагноз, закладзены ў праекце, па ўзроўню інфляцыі на будучы год?

— З інфляцыяй Нацыянальны банк змагацца навучыўся і аптымізм цалкам апраўданы. Іншая справа, што чамусьці і ў гэтым годзе, і ў наступным Нацбанк не робіць са свайго аптымізму па інфляцыі адпаведнага вываду для стаўкі рэфінансавання, якая, на мой погляд, павінна быць больш нізкай. «Перагрэву» вялікага беларускай эканомікі няма, а гэта зрабіла б крэдыты істотна больш таннымі і выклікала б яшчэ большы і будаўнічы, і спажывецкі бум. А так сёння насельніцтва ўлазіць у крэдытную даўгавую яму, не моцна задумваючыся і купляючы тавары за крэдытныя грошы: апошнія зараз вельмі дарагія. Гэта можа прывесці да праблем і ў насельніцтва, і ў банках, калі людзі апамятаюцца і навучацца лічыць, што вяртаць ім у месяц трэба больш, чым яны могуць сабе дазволіць без урону для свайго ўзроўню жыцця.

— Некаторыя эксперты прадказваюць немінучае і рэзкае падзенне долара...

— Я думаю, што ў гэтым годзе гэта малаверагодна, нягледзячы на тое, што дэфіцыт гандлёвага балансу ў ЗША замест традыцыйных паўтрыльёна ўжо два гады запар будзе каля трыльёна. Нягледзячы на гэта, усё ж такі долар ЗША — брэнд ва ўсім свеце. І людзі арыентуюцца не на рэальную моц сённяшняй эканомікі ЗША, а на створаны імідж долара. Падзенне долара да еўра, кітайскага юаня, японскай йены, англійскага фунта стэрлінгаў не абавязкова павінна прывесці да падзення беларускага рубля. Калі адбудзецца нешта незвычайнае, мы проста «адвяжамся» ад долара. Адзіны негатыў прывязкі да долара ЗША — ён паводзіць сябе ў кароткатэрміновым перыядзе малапрадказальна ў адносінах да іншай сусветнай валюты, еўра. Гэта нязручна толькі для турыстаў, якія ездзяць у Еўропу. Аднак яны могуць загадзя трымаць частку грошай у еўра, і тады ім гэта будзе не страшна.

Ігар ШЧУЧЭНКА.

Спецыялістамі Мінбудархітэктуры распрацоўваецца канцэпцыя даступнага жылля для грамадзян Беларусі

Эксклюзіў

На пытанні карэспандэнта «Звязды» адказвае начальнік упраўлення жыллёвага будаўніцтва Міністэрства будаўніцтва і архітэктуры Рэспублікі Беларусь Аляксандр ГОРВАЛЬ

— Магчыма, у хуткім часе механізм долевага будаўніцтва атрымае большую свабоду і будзе менш рэгулявацца з боку дзяржавы. Ці будзе Міністэрства будаўніцтва і архітэктуры пэўным чынам кантраляваць гэты працэс?

— Як орган дзяржаўнага кіравання наша ведамства абавязана гэта рабіць, бо па сваіх функцыянальных абавязках яно адказвае за ўсю будаўнічую галіну рэспублікі, у тым ліку і за жыллёвае будаўніцтва. На дадзены момант нашымі спецыялістамі распрацоўваецца канцэпцыя даступнага жылля для грамадзян Беларусі. Гэты дакумент у поўнай меры будзе рэгламентаваць усе прынцыповыя падыходы да арганізацыі працэсаў будаўніцтва на падставе дэмаграфічнай сітуацыі, эканамічнага становішча краіны і грамадзян, размяшчэння працоўных рэсурсаў, перспектыў сацыяльна-эканамічнага развіцця прадпрыемстваў. Магчыма, сталіцу Беларусі трэба разгрузіць ад перанасялення і стварыць гарады-спадарожнікі, або размяшчаць частку жылля ў бліжэйшых населеных пунктах, у зоне транспартнай даступнасці, адкуль за 30—50 хвілін можна будзе дабрацца да працы ў мегаполісе. Гэта цэлы комплекс пытанняў.

— Кіраўніцтва Мінбудархітэктуры днямі адмоўна выказвалася наконт практыкі правядзення аўкцыёнаў па продажу звычайных кватэр у доме, які быў пабудаваны адкрытым акцыянерным таварыствам «МАПІД». З чым гэта звязана?

— Зараз такія мерапрыемствы аказваюць непрыемнае ўражанне нават на большасць удзельнікаў аўкцыёнаў, не гаворачы ўжо аб тых, хто па ўзроўню сваіх даходаў не можа сабе гэта дазволіць.

Мы, як дзяржаўная структура, павінны забяспечваць жыллём тых, хто мае патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў, і павінны адкрыць долевае будаўніцтва. Зараз аўкцыён па продажы звычайных кватэр у панельным доме адбыўся па прычыне вострага недахопу новага жылля. Аднак, на самай справе, аўкцыён можна праводзіць толькі на эксклюзіўныя рэчы. Гэта павінен быць унікальны дом з унікальным абсталяваннем у нейкім незвычайным месцы, на які вызначаюцца салідныя цэны.

— Сярод спецыялістаў рынку нерухомасці пайшла пагалоска аб магчымасці будаўніцтва дамоў, кватэры ў якіх потым будуць здавацца ўнаём фізічным асобам, якія не маюць уласнага жылля...

— Гэта пытанне зараз знаходзіцца на этапе абмеркавання і падштурхоўвае нас да гэтага вопыт краін з больш высокім узроўнем эканамічнага развіцця. У краінах Заходняй Еўропы вельмі высокая доля муніцыпальнага і сацыяльнага жылля, якое здаецца грамадзянам у арэнду. Сёння ў Беларусі прысутнічае эканамічная камісія ААН па ацэнцы забеспячэння нашых грамадзян жыллём. Эксперты ААН былі здзіўлены тым фактам, што ў Беларусі ва ўласнасці грамадзян знаходзіцца больш за 90 працэнтаў жылля. Яны адзначылі, што ў больш развітых краінах свету жыхарам гарадоў належыць прыкладна 50 працэнтаў жылля, а большая яго частка выкарыстоўваецца менавіта па найму. Лічу, што і ў нашай краіне такі напрамак будзе развівацца.

— Што для гэтага трэба рабіць і каму?

— Па-першае, неабходна падрыхтаваць пэўныя нарматыўныя акты жыллёвага заканадаўства. У разгортванне такога жыллёвага напрамку трэба ўкладваць першапачатковыя фінансавыя рэсурсы, бо вяртанне сродкаў па гэтаму механізму расцягнецца на даволі працяглы час. Па-другое, насельніцтва нашай краіны зараз настроена менавіта на набыццё ўласнага жылля. А галоўнае, для развіцця гэтага напрамку неабходна прысутнасць фактару эканамічнай свабоды перамяшчэння насельніцтва ў пошуках больш прывабнай працы. Нашы людзі прывучаны да стабільнага месца жыхарства, да аднаго месца працы і гэтак далей. У многіх жа краінах свету існуюць больш істотныя перамяшчэнні работнікаў і спецыялістаў. Сёння ён працуе ў Англіі, заўтра ўжо ў Германіі, а потым, напрыклад, у Францыі. Такім людзям мець уласнае жыллё нават праблематычна, бо з ім будзе шмат праблем у плане куплі-продажу. Таму здымаць жыллё мабільным спецыялістам значна прасцей.

А ўвогуле ідэя будаўніцтва такога жылля становіцца сапраўды перспектыўнай, бо зараз кошт арэнды кватэры набліжаецца да кошту аплаты крэдыту за жыллё. Такім чынам, у нас сёння з'яўляюцца эканамічныя падставы для развіцця такога накірунку.

Сяргей КУРКАЧ.

Смачнай бульбы будзе больш

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Калі ёсць участкі з фітафтарозам, пасля ўборкі бульбу з іх лепш 10—15 дзён захоўваць асобна — у часовых сховішчах. Гэта дазволіць выявіць хворыя клубні і не дапусціць далейшага заражэння бульбы. Увогуле, лічыць Іван Калядка, калі ўмовы надвор'я істотна не зменяцца, масавая ўборка «другога хлеба» ў грамадскім сектары (а ўслед за ім і на прысядзібных участках) павінна пачацца недзе з 25 жніўня.

Што да магчымых закупачных цэн для насельніцтва ў гэтым сезоне, то гэта, канешне, не кампетэнцыя ўстановы, куды мы звярнуліся з такім пытаннем, і тым не менш Іван Іванавіч выказаў па нашай просьбе асабістае меркаванне. На яго погляд, гэтая цана павінна быць на ўзроўні 350—400 рублёў за кілаграм — каб кампенсаваць выдаткі на вырошчванне бульбы і мець пэўны прыбытак. Смакавыя якасці бульбы ўраджаю гэтага года павінны быць лепшымі, чым летась. «Дзякуючы надвор'ю, у бульбе ўтварылася больш крухмалу, яна павінна быць больш якаснай і смачнай».

Сяргей РАСОЛЬКА.

Цэны на Камароўцы не здаюць пазіцый

У галоўнай «харчовай краме» сталіцы — на Камароўскім рынку — цэны на некаторыя віды вітамінай прадукцыі таксама чамусьці не жадаюць здаваць «заваяваныя» месяц таму пазіцыі.

Дробную бульбу прадаюць па 500 рублёў за кілаграм, за клубні сярэдняга і буйнога памеру просяць адпаведна на 200—300 і 500 рублёў больш. Айчынная цыбуля паўсюдна каштуе 1,3—1,5 тыс. рублёў за кілаграм. Зялёную ж прадаюць па 700 рублёў за 100-грамовы пучок, адпаведна, кілаграм будзе каштаваць 7 тыс. Памятаеце, колькі шуму было напрыканцы чэрвеня вакол падобных цэн? Цяпер, падаецца, асабліва ніхто не спрачаецца, бо вітамінная расліна ў многіх на ўласных агародах ужо знікла. Затое пауднёвая фіялетавая салатная цыбуля каштуе 3,5 тыс. рублёў за кілаграм. Ці не дарагавата? Айчынная белакачанная капуста ідзе па 1 тыс. рублёў, каляровая — па 1,5—2 тыс. Баклажанаў, зразумела, стала больш і цэны на іх знізіліся — да 2 тыс. Салодкі перац прадаюць прыкладна па такіх жа цэнах — ад 1,5 да 2 тыс. рублёў. Памідоры... «Пальчыкі» прапануюць недзе па 1,3 тыс., астатнія — па 2—2,5 тыс. рублёў. Айчынныя агуркі і морква ідуць практычна ў адным цэнавым дыяпазоне — адпаведна, 1,3—1,4 тыс. і 1,2—1,5 тыс. рублёў. Затое той жа кілаграм часнаку, калі закаткі трэба ставіць, выцягне з кішэні 15 тыс.

Кавуны пакрысе таннеюць — ужо прадаюцца па 1,2 тыс. На дыні традыцыйна цэны розніцца: «Тарпеда» больш чым удвая (5,5 тыс.) пераўзыходзіць па кошту «Калгасніцу» (2,5 тыс. за кілаграм). Персікі на рынку каштуюць 4,5—5,5 тыс. рублёў (цана апошніх дзён чэрвеня), нектарыны — 4,8—5,5 тыс., чарэшня — 7,5 тыс. Малдаўскі вінаград прадаюць па 3,6, італьянскі і турэцкі — па 5—5,5 тыс. рублёў.

Ягад ужо не так шмат. Цэны? За паўлітровы слоік садовых суніц просяць 10 тыс., за паўлітра і літр чарніц — адпаведна, 3,5 і 7 тыс. Яблыкаў больш, але больш і непаразумення адносна іх кошту. Скажам, родны айчынны белы наліў каштуе ад 2,5 тыс. (за дробныя) да 3,5—4 тыс. (за сярэднія і буйныя плады). Сваё, канешне, больш карыснае, але побач аргенцінскія яблыкі прапануюць па 2,5—3 тыс. за кілаграм. Грушы і слівы каштуюць аднолькава — каля 3,5 тыс. рублёў.

Сяргей СТАРЫНАЎ.

Віцебск ахапіла манія «замочкаў кахання»

У Віцебск з Фларэнцыі і Рыма прыйшла манія «замочкаў кахання». Віцебскія закаханыя ўслед за італьянцамі ў знак вечнага непарыўнага кахання сталі мацаваць навясныя замкі з выдзертымі на іх імёнамі на парэнчы моста імя Пушкіна, а ключы выкідваць у Віцьбу. Першы «замок кахання» з'явіўся ў Віцебску ў Дзень закаханых 14 лютага гэтага года. І вось ужо з дзесятак такіх любоўных знакаў вісіць на парэнчах...

НА ЗДЫМКУ: роўна дзевяць месяцаў назад 16 лістапада 2006 года **Вольга КІСЯЛЁВА** і **Сяргей ПЛЯШКУН** пазнаёміліся і 16 жніўня замацавалі свае пачуцці «замочкам кахання».

Фота БЕЛТА.

Тэмпературу паветра трэба вымяраць у цяні

— Я не зусім разумею, як вызначаецца тэмпература паветра. Днямі па радыё чуў, што ў горадзе на той час плюс 17, а на маім тэрмометры ўбачыў усе 25 градусаў. Можа тэмпература спецыялістамі нейкай іншай апаратурай вымяраецца?

Аляксей БЯЛЯЕЎ г. Мінск.

На пытанне чытача нам адказаў начальнік службы гідраметэапрагнозаў Рэспубліканскага гідраметцэнтра Дзмітрый Рабаў. Тэмпература паветра вымяраецца ў спецыяльнай будцы на метэаралагічнай пляцоўцы на вышыні двух метраў. Такім чынам тэмпературу мераюць ва ўсім свеце па рэкамендацыі Сусветнай метэаралагічнай арганізацыі. Калі тэрмометр знаходзіцца каля акна на 5 ці 10 паверсе дома, то тэмпература там будзе ўжо зусім іншай. Вельмі моцна адрозніваецца паказчык тэмпературы, калі на тэрмометр трапляюць прамыя сонечныя промні, бо гэта будзе не тэмпература паветра, а паказчык награвання самога прыбора.

Фота Пятра ФАМІНА.

Спорт-тайм

БАТЭ паабяцаў «Сцяуа» гарачую бітву ў Бухарэсце

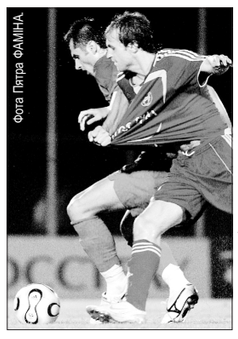

Фота Пятра ФАМІНА.

Беларускі паўабаронца Аляксандр Глеб стаў своеасаблівым спецыялістам на апошніх хвілінах сустрэч. Ён аформіў канчатковы лік у першым матчы трэцяга кваліфікацыйнага раўнду Лігі чэмпіёнаў, дзе лонданскі «Арсенал» гуляў у Празе з чэшскай «Спартай» — 2:0. Наш футбаліст зноў забіў гол на 90-й хвіліне, як і некалькімі днямі раней. Што ж датычыць выступлення мацнейшага клуба Беларусі, то барысаўскі БАТЭ згуляў унічыю на сваім стадыёне са «Сцяуа» з Бухарэста — 2:2. Лік адкрыў беларус Арцём Радзькоў на 40-й хвіліне, але румыны здолелі адыграцца і выйсці наперад. Прайграць барысаўчанам не дазволіў Генадзь Блізнюк, які забіў гол ужо ў дадатковы час (93+).

Пасля матча галоўны трэнер БАТЭ Ігар Крыўшэнка заявіў, што яго падначаленыя выступілі вельмі ганарова, не даўшы згуляць саперніку так, як ён умее. Аднак настаўнік не хаваў сваёй незадаволенасці за прапушчаныя мячы са стандартаў. «Пры ліку 2:2 нашы шанцы захоўваюцца, — сказаў Ігар Мікалаевіч. — Я не лічу, што для БАТЭ трэці кваліфікацыйны раунд — вышыня. Усё вырашыцца ў Бухарэсце, дзе мы абяцаем «Сцяуа» гарачую бітву». Галоўны трэнер «Сцяуа» Георге Хаджы прызнаўся, што не чакаў такой напружанай гульні з беларусамі: «Мы дрэнна правялі першы тайм, у перапынку давялося правесці сур'ёзную размову з ігракамі і ў другім тайме яны даказалі, што наша каманда больш класная. Шкада, што мы прапусцілі два галы, але пры сваіх балельшчыках мы згуляем лепей».

Матч у адказ пройдзе 29 жніўня. Дарэчы, нападаючы БАТЭ Віталь Радзівонаў, які атрымаў чырвоную картку ў сустрэчы ў адказ 2-га кваліфікацыйнага раунду з ісландскім «Хабнарфьордзюрам», паводле рашэння дысцыплінарнай камісіі УЕФА быў дыскваліфікаваны на тры еўракубкавыя гульні. Зараз жа УЕФА разглядае паводзіны фанатаў у сталіцы Італіі: балельшчыкі рымскага «Лацыо» вызначыліся перад і ў час матча трэцяга кваліфікацыйнага раунду Лігі чэмпіёнаў з бухарэсцкім «Дынама» (1:1). Не абышлося без нажавых раненняў.

Кутузаў выбыў з гульні з-за сына

Акрамя траўмаваных футбалістаў нацыянальнай зборнай Юрыя Жаўнова і Аляксандра Юрэвіча на поле ў таварыскай гульні з камандай Ізраіля 22 жніўня ў Мінску не выйдзе і Віталь Кутузаў. Хутка ў нападаючага «Пізы» ў Італіі павінен нарадзіцца сын. Будучы бацька папрасіў кіраўніцтва федэрацыі з разуменнем паставіцца да такога важнага моманту ў яго жыцці. Хутчэй за ўсё, спіс кандыдатаў на матч будзе дапоўнены трыма ігракамі. Напрыклад, капітанам зборнай Сяргеем Штанюком, якога новы галоўны трэнер Бернд Штанге наогул не выклікаў на збор.

Мацнейшага не вызначылі

Днямі адбыўся перанесены матч 12-га тура чэмпіянату Беларусі па футболу. У Жодзіна мясцовае «Тарпеда» і салігорскі «Шахцёр» не змаглі вызначыць мацнейшага — 1:1. У таблицы гарнякі ідуць трэцімі, а тарпедаўцы — пятымі. У абедзвюх дружын па 26 ачкоў, як і ў «Гомеля». БАТЭ лідзіруе з 36 ачкамі і гульнёй у запасе, у МТЗ-РІПО, што займае другую прыступку ў турнірнай таблицы, — 30 ачкоў пасля 16 матчаў.

«Драконы» ідуць без паражэнняў

Хакеісты мінскага «Кераміна» выйграюць у розыгрышы Кубка Беларусі шосты матч запар. У шостым туры «драконы» перамаглі на сваёй арэне «Брэст» — 4:1. У сталічнай каманды, якая зараз на першым месцы, 18 ачкоў. Бліжэйшы праследавалець «Гомель» пасля вікторыі над наваполацкім «Хімікам-СКА» (2:0) адстае на тры ачкі. Па 13 ачкоў у мінскага «Юнацтва» і жлобінскага «Металурга»: іх сустрэча завяршылася ўнічыю — 2:2. Вынікі іншых матчаў: «Дынама» (Мінск) — «Віцебск» — 1:3, «Хімвалакно» (Магілёў) — «Нёман» (Гродна) — 6:3. Сёмы тур пройдзе ў суботу.

Першы гол прывёў Бэкхэма ў зборную?

Дэвід Бэкхэм аднаўляецца пасля траўмы: днямі ён забіў свой першы гол за «Лос-Анджэлес Гэлаксі» ў пераможным для каліфарнійскага клуба паўфінальным матчы Суперлігі супраць сталічнага «Дзі Сі Юнайтэд» (2:0). Англічанін знаходзіўся на полі 63 хвіліны — гэта для яго рэкордны час у гульні ў Паўночнай Амерыцы. Цікава, што галоўны трэнер зборнай Англіі Сціў Макларэн пасля поспеху Бэкхэма заявіў, што хоча, каб паўабаронца далучыўся да яго падначаленых і згуляў супраць зборнай Германіі.

Здзіслаў Стома — артыст ад Бога

17 жніўня — 100 гадоў з дня нараджэння выдатнага беларускага акцёра, народнага артыста СССР Здзіслава Стомы.

Надзелены ўнікальным прыродным дарам, Здзіслаў Францавіч Стома ў 1929 годзе скончыў драматычную студыю пры Польскім вандроўным тэатры Беларусі, працаваў у польскіх тэатрах, у Беларускім тэатры юнага гледача. Але бліскучы талент Стомы-акцёра па-сапраўднаму раскрыўся ў Купалаўскім тэатры, дзе ён пачаў працаваць у 1940 годзе.

Даследчыкі-тэатразнаўцы, усе аматары тэатральнага мастацтва з захапленнем адзначалі імправізацыйнасць Здзіслава Стомы (асабліва ў камедыйных ролях), яго глыбінную народнасць і мяккі, тонкі гумар. А якая багатая міміка, пластыка гэтага таленавітага акцёра!.. Без перабольшання — артыста ад Бога.

Ён здымаўся ў фільмах «Міколка-паравоз», «Канстанцін Заслонаў», «Гадзіннік спыніўся апоўначы», «Чырвонае лісце» і іншых.

А тэатральныя ролі Стомы — дык гэта ўвогуле своеасаблівы эталон, «знак якасці»! Сярод лепшых з іх у Купалаўскім тэатры — пан Быкоўскі («Паўлінка» Янкі Купалы), Бураўчык («Канстанцін Заслонаў» А. Маўзона), Лявон («Лявоніха на арбіце» А. Макаёнка), Глушак («Людзі на балоце» паводле І. Мележа), Туляга («Хто смяецца апошнім» К. Крапівы), дзед Савось («Адкуль грэх» А. Петрашкевіча), Генадзь («Вогненны мост» Б. Рамашова), Епіходаў («Вішнёвы сад» А. Чэхава), Белагубаў («Даходнае месца» А. Астроўскага)...

Уладзя ТАЦЦЯНЧЫК.

НА ЗДЫМКУ: Здзіслаў Стома ў ролі Бураўчыка.

БЕТОН «ЗАГАВАРЫЎ»

Праз паўтара года раскрылася злачынства ў Баранавічах. Па невядомай прычыне мужчына забіў жанчыну і закапаў на сваім двары ў яме для захоўвання бульбы. Закапаў, а зверху заліў яшчэ і бетонам. Забітую ўдалося апазнаць. Злачынцу затрымалі.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Тэлесеткі

Знайсці сваю палавінку ў тэлеэфіры

неўзабаве змогуць дзевяць удзельнікаў рэаліці-шоў «Тры халасцякі». Наогул жа трапіць у праект пажадала звыш 300 мужчын. Менавіта столькі анкет даслалі беларускія халасцякі. Аднак на кастынг, які праходзіў 13 жніўня ў Нацыянальнай школе прыгажосці, было запрошана каля 150 чалавек з усёй краіны. Прэм'ера новага тэлевізійнага праекта адбудзецца на тэлеканале АНТ у новым сезоне. Героі на вачах гледачоў будуць будаваць свае адносіны з прадстаўніцамі слабага полу.

Удзелам у праекце зацікавіліся многія вядомыя асобы — артысты, музыканты, шоўмэны, спартсмены і іншыя. Сярод «зорак» — Дзяніс Дудзінскі, Георгій Калдун, Алег Гарбуз, Георгій Волчак, Дзмітрый Врангель, Яўген Булка, прычым апошні прыймчаў на кастынг прама з самалёта: вядучы Comedy Club знаходзіўся ў Сочы. Большасць халасцякоў аказалася ва ўзросце ад 18 да 30 гадоў, хоць правілы дазвалялі прыходзіць і тым, каму ад 18 да 55 гадоў. Днямі пачнецца паказ відэавізітак адабраных халасцякоў, а значыць, жанчыны, якія мараць звязаць свой лёс з кімсьці з іх, змогуць дасылаць свае анкеты. Аператыўная інфармацыя аб удзельніках з'явіцца ў панядзелак на сайце тэлеканала www.ont.by.

Пакуль жа журы ніяк не можа вызначыцца з 9 удзельнікамі рэаліці-шоў — настолькі яркія і цікавыя тыпажы падабраліся. З 17 верасня ў эфіры АНТ глядзіце дзённікі «Трох халасцякоў», якія раскажуць аб тым, што было за кадрам і пакажуць, хто наогул мог трапіць у праект. А 23 верасня адбудзецца першы выпуск самога шоў. Не прапусціце новы ўнікальны праект.

Ірына АНАТАВА.

УВАЖАЕМЫЕ АКЦИОНЕРЫ ОАО «ЛИДСЕЛЬМАШ»,
30 августа 2007 года
СОСТОИТСЯ ВНЕОЧЕРЕДНОЕ ОБЩЕЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ
ОАО «Лидсельмаш», расположенного по адресу:
г. Лида, ул. Советская, 70.
Повестка собрания:
1. О распределении и использовании чистой прибыли и расходов на потребление в 2007 г.
Начало работы собрания в 11.00.
Регистрация участников собрания с 9.30 до 10.50.
Наблюдательный совет ОАО «Лидсельмаш».

06.08.2007 г. гаспадарчым судом Гродзенскай вобласці па заяве мытні «Заходні Буг» узбуджана **справа аб банкруцтве** № 51-6б/2007 індывідуальнага **прадпрымальніка Казлова Міхаіла Віктаравіча** (г. Гродна) і распачата конкурсная вытворчасць.
Патрабаванні крэдыторaў і зацікаўленых асобаў прымаюцца праз кіраўніка В.А. Вароніна (вул. Болдзіна, 6а, кв. 6, г. Гродна 230030) у 2-месячны тэрмін з дня надрукавання гэтай абвесткі.
Першы сход крэдыторaў мае адбыцца 31.10.2007 г. у 12.30 у памяшканні гаспадарчага суда Гродзенскай вобласці (вул. Савецкіх пагранічнікаў, 102, пакой 311, г. Гродна).

Утерянные бланки **страховых полисов** Белгосстраха по добровольному страхованию от несчастных случаев и болезней на время поездки за границу **серии БЛ № 0366803—0366804** считать **недействительными**.

Доктор Алексей Алексеевич ХАДОРКИН:
при алкогольной, никотиновой, пищевой зависимости люди пытаются бороться со стрессом, употребляя спиртные напитки, сладкое, пищу, включающую жиры и муку, никотин. Это неправильно! Если вы сами не можете отказаться от этих привычек, мы окажем психологическую помощь. Так же успешно лечатся псориаз и энурез у детей.
Запись на прием по телефонам:
Минск 292-72-73
Брест 25-14-67
Барановичи 42-06-95
Борисов 73-37-77
Бобруйск 46-22-01
Витебск 36-40-30
Молодечно 7-01-88
Орша 21-40-40
Полоцк 43-58-61
Солигорск 7-32-39
Слуцк 2-99-19
**Ж

Заснавальнікі — установа «Рэдакцыя газеты «Звязда» і грамадскае аб'яднанне «Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі».
Рэгістрацыйны № 12.

17

ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА

ЖНІЎНЯ 2007 г.
ПЯТНІЦА
№ 34 (15485)

Наш фармат

«Пашчоўкалі» задачкі як арэшкі

Залаты, тры сярэбраныя і два бронзавыя медалі заваявала каманда Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта ў Балгарыі на XIV Міжнароднай алімпіядзе па матэматыцы сярод студэнтаў універсітэтаў. Удзел у спаборніцтвах узялі прадстаўнікі звыш 100 універсітэтаў з 30 краін свету, у тым ліку з Расіі, ЗША, Ірана, Бразіліі, Калумбіі, Інданезіі, краін Заходняй Еўропы і інш.

На працягу двух дзён студэнты павінны былі вырашыць 12 задач, якія ахоплівалі наступныя раздзелы матэматыкі: матэматычны аналіз, лінейную і абстрактную алгебру, геаметрыю, камбінаторыку і тэорыю лічбаў. Рабочай мовай алімпіяды была англійская. «Золата» заваяваў студэнт факультэта прыкладной матэматыкі і інфарматыкі БДУ Руслан Максімаў, «серабро» — студэнты гэтага ж факультэта Павел Іржаўскі і Аляксандр Мядзведзеў і студэнт механіка-матэматычнага факультэта Іван Блізнец. Другакурснікі механіка-матэматычнага факультэта Аляксандр Бондар і Уладзімір Ягораў заваявалі бронзавыя ўзнагароды. Каманда БДУ прымае ўдзел у Міжнароднай алімпіядзе па матэматыцы сярод студэнтаў універсітэтаў з 2001 года, і ніводнага разу яшчэ не вярнулася дамоў без узнагародаў, заваяваўшы ў агульнай суме ўжо 26 залатых, 18 сярэбраных і 5 бронзавых медалёў.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Зніму кватэру праз Інтэрнэт

У Беларускім дзяржаўным універсітэце інфарматыкі і радыёэлектронікі толькі 52 працэнты іншагародніх студэнтаў забяспечаны інтэрнатам. Таму тут пярвічка БРСМ занялася пошукам жылля. Ва ўсіх магчымых кропках горада расклеілі аб'явы «БДУІР шукае жыллё для студэнтаў!». Мінчане адгукнуліся неадкладна, так што ў ВНУ склалі базу больш чым з 250 адрасоў. Прычым абнаўляецца яна штодзённа. Цяпер БДУІРаўцы засвойваюць і раёны, якія мяжуюць са сталіцай. Ездзяць у Фаніпаль, Дзяржынск, Калодзішчы, Ратамку, Ждановічы — шукаюць там запаветныя адрасы. У планах адміністрацыі ВНУ заключыць дагаворы з інтэрнатамі гэтых гарадкоў. Нават такія аддаленыя інтэрнаты будуць карыстацца попытам. Па-першае, цана на жыллё за гарадской рысай ніжэйшая амаль ці не ў два разы; па-другое, іншагароднія студэнты прывыклі да адлегласцяў. Да таго ж, як падлічана, дабрацца да сталіцы, напрыклад, з Дзяржынска можна за той жа час, што і з Малінаўкі да ВНУ.

У БДУ забяспечаны месцамі ў інтэрнаце каля 60 працэнтаў. Тут пайшлі па тым жа шляху, што і БДУІР, — расклеілі аб'явы ва ўсіх раёнах сталіцы, а таксама размясцілі ў Інтэрнэце, на сайце ВНУ. Але каб базай даных не змаглі скарыстацца агенцтвы нерухомасці, доступ да інфармацыі зрабілі праз пароль, расказаў дырэктар студгарадка Міхаіл Чарапеннікаў. Атрымаць звесткі аб жыллі, якое здаецца, можна толькі па прозвішчу і нумару студэнцкага білета БДУ; у першакурснікаў у якасці паролю, акрамя прозвішча, яшчэ і пашпартныя даныя. Он-лайн-інфармацыя абнаўляецца кожны дзень. Электронная база зручная найперш тым, што на сайце можна задаць пошук па патрэбнаму раёну, цане і ўмовах здымання жылля. Карыстаючыся Інтэрнэтам, іншагароднія студэнты могуць забраніраваць жыллё, не прыязджаючы ў сталіцу.

Вольга ШАЎЧУК,
«Мінск-Навіны».

«Саюзная дзяржава — маладым талентам XXI стагоддзя»

Менавіта пад такой назвай з 16 па 23 жніўня ў Маскве праходзяць паказальныя майстар-класы, удзел у якіх прымуць больш за 100 навучэнцаў школ мастацтваў Беларусі і Расіі ва ўзросце ад 10 да 16 гадоў.

Мастацка-навучальныя ўрокі будуць праводзіць выкладчыкі такіх вядучых творчых навучальных устаноў расійскай сталіцы, як Музычная дзяржаўная кансерваторыя імя Чайкоўскага, Маскоўская сярэдняя спецыяльная музычная школа імя Гнесіных, Маскоўскі мастацка-прамысловы інстытут імя Страганава. А для самых перспектыўных юных мастакоў будуць арганізаваны пленэры ў музеі-сядзібе «Астанкіна».

Марына ПЫРКОВА.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Рэйтынг у ССНУ ўзначальваюць правазнаўства і цырульніцкае майстэрства

Абітурыент-2007

15 жніўня завяршыліся ўступныя экзамены ў сярэдніх спецыяльных навучальных установах для абітурыентаў, якія паступаюць сюды на аснове агульнай базавай адукацыі. Паводле аператыўнай інфармацыі, нягледзячы на змяншэнне ў гэтым годзе колькасці выпускнікоў базавай школы амаль удвая, сярэдні конкурс у ССНУ на аснове базавай адукацыі склаў каля 2-х чалавек на месца. Самыя высокія конкурсы зарэгістраваны ў Юрыдычным каледжы БДУ, Мінскім дзяржаўным вышэйшым радыётэхнічным каледжы на спецыяльнасці «праграмнае забеспячэнне інфармацыйных тэхналогій» і ў Мінскім дзяржаўным тэхналагічным каледжы на спецыяльнасці «цырульніцкае майстэрства і дэкаратыўная касметыка».

Атрыманне сярэдняй спецыяльнай адукацыі забяспечваюць у нашай краіне больш як 200 навучальных устаноў. Прыём у іх ажыццяўляецца на 154 спецыяльнасці і 250 спецыялізацый. Сёлета плануецца прыняць у сярэднія спецыяльныя навучальныя ўстановы 38,3 тыс. чалавек, што на 10,5 працэнта менш, чым у папярэднім годзе. Скарачэнне прыёму было абумоўлена неабходнасцю аптымізацыі аб'ёмаў падрыхтоўкі спецыялістаў у адпаведнасці з заяўкамі арганізацый і змяншэннем амаль удвая колькасці выпускнікоў базавых школ.

На сённяшні дзень доля тэхнічных і тэхналагічных спецыяльнасцяў у агульным аб'ёме падрыхтоўкі спецыялістаў з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй складае 34 працэнты; эканомікі, права і кіравання — 21 працэнт; сельскай і лясной гаспадаркі — 17 працэнтаў; архітэктуры, будаўніцтва, педагогікі — 7 працэнтаў; мастацтва, культуры і здароўя — 5 працэнтаў; грамадскага харчавання і бытавога абслугоўвання — 2 працэнты.

Як паведамілі журналісту «Звязды» ва ўпраўленні вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі галоўнага адукацыйнага ведамства нашай краіны, у новым навучальным годзе на 10 працэнтаў будуць павялічаны аб'ёмы падрыхтоўкі спецыялістаў па профілях спецыяльнасцяў «тэхніка і тэхналогіі», «архітэктура і будаўніцтва», «сельская гаспадарка» і «лясная гаспадарка». Амаль на 40 працэнтаў павялічыўся набор па спецыяльнасцях «грамадскае харчаванне» і «бытавое абслугоўванне насельніцтва». Разам з тым будзе скарочаны кантынгент навучэнцаў на медыцынскіх спецыяльнасцях (на 30 працэнтаў), педагагічных спецыяльнасцях (больш чым на 20 працэнтаў) і спецыяльнасцях эканамічнага і юрыдычнага профілю (на 13 працэнтаў).

Адкрыюцца ў ССНУ таксама і новыя спецыяльнасці: «садова-паркавае будаўніцтва», «абсталяванне і тэхналогія электравакуумнай вытворчасці», «тэхнічнае абслугоўванне кінаабсталявання і аўдыёвізуальных сістэм», «цеплагазазабеспячэнне, вентыляцыя і ахова паветранага басейна». Да таго ж у рамках спецыяльнасці «эканоміка і арганізацыя вытворчасці» была адкрыта новая спецыялізацыя «эканоміка і арганізацыя гасцінічнай гаспадаркі».

Надзея НІКАЛАЕВА.

ПА ДРУГОМУ РАЗУ

Першага верасня на паўторны курс навучання ў сталічныя школы прыйдуць 24 вучні.

— Зараз у школах прымяняецца дзесяцібальная шкала ацэнкі ведаў, і гэта дазволіла практычна цалкам ліквідаваць другагодніцтва — бо нават адзін бал лічыцца станоўчым, — патлумачыў старшыня Камітэта па адукацыі Мінгарвыканкама Уладзімір Шчэрба. — Тым не менш 24 юныя мінчаніны ўсё ж засталіся на другі год, але практычна ўсе гэтыя дзеці не перайшлі ў наступны клас таму, што па стану здароўя прапусцілі шмат заняткаў. Другагодніцтва ж як мера карная, за рэдкім выключэннем, засталася ў мінулым.

І ўсё ж, калі большасць адзнак роўная нулю, рашэннем педагагічнага савета вучань можа быць пакінуты на другі год. Дазваляе гэта і нарматыўная база Міністэрства адукацыі Беларусі.

Юлія ВІНАР, *«Мінск-Навіны».*

«Першы» стаў лепшым

Інтэрнат № 1 Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта быў прызнаны лепшым у сталіцы па выніках штогадовага конкурсу, які праводзіць Мінскі гарадскі выканаўчы камітэт.

Пабудаваны больш за паўстагоддзе таму ў самым цэнтры сталіцы (на вуліцы Свярдлова), будынак інтэрната стаў сапраўдным домам для многіх пакаленняў студэнтаў. Зараз у ім жывуць студэнты гістарычнага факультэта БДУ. Пасля капітальнага рамонту, які завяршыўся ў 2000 годзе, інтэрнат, нягледзячы на свой паважаны ўзрост, стаў адпавядаць самым сучасным патрабаванням. Па-першае, гэта кватэрны тып інтэрната. Па-другое, на кожным яго паверсе прадугледжаны пакоі для самападрыхтоўкі і адпачынку студэнтаў. Маюцца таксама інфармацыйны цэнтр, актавая і спартыўная залы.

Дарэчы, падчас конкурсу ацэньваліся не толькі эстэтычны выгляд інтэрната і бытавыя ўмовы пражывання, але і выхаваўчая, культурна-забаўляльная, спартыўна-аздараўленчая работа органаў студэнцкага самакіравання і педагагічных калектываў.

Адметна, што інтэрнаты БДУ традыцыйна трапляюць у лік лепшых у сталіцы. У розныя гады гэта званне заваёўвалі таксама «двойка», «шасцёрка» і «дзесятка» .

Надзея НІКАЛАЕВА.

Карысны вопыт

ВЕДЫ ГІМНАЗІСТАЎ — НА ЎНІВЕРСІТЭЦКІ ЎЗРОВЕНЬ!

Пытанне даступнасці якаснай адукацыі для жыхароў вёсак і малых гарадоў па-ранейшаму не страчвае актуальнасці для нашай краіны. Між іншым, таленавітых дзяцей у правінцыі не менш, чым у гарадах. Але ў гараджан значна больш магчымасцяў для далейшага атрымання адукацыі. Гэта становішча трэба выпраўляць, ствараючы аднолькавыя ўмовы як для гарадской, так і для сельскай моладзі.

У лістападзе 2006 года паміж гімназіяй № 1 г. Свіслач і Гродзенскім медыцынскім універсітэтам было падпісана пагадненне аб супрацоўніцтве ў галіне адукацыі і навукі. Медыцынскі ўніверсітэт ужо меў на той час пэўны вопыт работы са школьнікамі. А для Свіслацкай гімназіі гэта стала зусім новай прыступкай у рабоце. Тым не менш дырэктар гімназіі Алена Уладзіміраўна Пракопік вырашыла рызыкнуць. Яна выйшла на кіраўніцтва медуніверсітэта з прапановай аб сумесным выкладанні профільных дысцыплін у свіслацкіх гімназістаў. Рэктар Гродзенскага медыцынскага ўніверсітэта прафесар Пётр Васільевіч Гарэлік з разуменнем паставіўся да такой ініцыятывы гімназістаў, палічыўшы яе перспектыўнай і карыснай для абодвух бакоў. І неўзабаве ў Свіслач прыехалі дэкан факультэта даўніверсітэцкай падрыхтоўкі ГрДМУ Юрый Мар'янавіч Кісялеўскі і старшы выкладчык кафедры рускай і беларускай моў Віктар Іванавіч Варанец, каб азнаёміцца з умовамі будучай працы, матэрыяльнай базай школы, абмеркаваць пытанні выкладання. Было вырашана сфарміраваць на базе гімназіі агульнагарадскі дзесяты клас з паглыбленым вывучэннем хіміі, біялогіі і беларускай мовы, прычым колькасць вучняў не павінна была перавышаць 10—11 чалавек. Са свайго боку ўніверсітэт накіраваў на працу найбольш вопытных выкладчыкаў.

Перш за ўсё правялі сустрэчу з бацькамі. Чаго граху таіць, многія з іх досыць насцярожана аднесліся да такой ідэі. Сумняваліся, а ці не будуць перагружаныя іх дзеці? А ці не лепей наняць рэпетытараў? А ці зразумеюць дзеці ўніверсітэцкіх выкладчыкаў?

Размова адбылася шчырая і канструктыўная. Прадстаўнікі ўніверсітэта дэталёва растлумачылі, што выкладчыкі ўжо доўгі час працуюць на факультэце даўніверсітэцкай падрыхтоўкі і назапасілі багата вопыту. Кожны з іх выдаў шэраг дапаможнікаў па свайму прадмету, распрацаваў рабочую праграму, валодае методыкай падрыхтоўкі вучняў да цэнтралізаванага тэсціравання.

І бацькі далі сваю згоду на супрацоўніцтва. Было вызначана, што кожную суботу адзін з выкладчыкаў на базе гімназіі № 1 г. Свіслач праводзіць шасцігадзінныя заняткі. Увесь навучальны цыкл змяшчае 90 гадзін па кожнаму прадмету і выкладаецца на працягу 2-х гадоў. Безумоўна, за 90 гадзін немагчыма навучыць школьніка з нуля. Ды і не ставілася такой мэты. Выкладчыкі, працуючы ў шчыльным кантакце з настаўнікамі гімназіі, павінны сістэматызаваць ужо набытыя гімназістамі веды, вывесці іх на больш высокі, універсітэцкі ўзровень, навучыць аналізаваць і правільна адбіраць неабходны матэрыял. Школьны настаўнік абмежаваны выкананнем абавязковай школьнай праграмы. А ўніверсітэцкія выкладчыкі больш вольныя ў сваіх дзеяннях, маючы магчымасць засяроджваць увагу навучэнцаў на тых пытаннях, якія будуць неабходныя для паступлення ў ВНУ.

Быць першым заўсёды складана, тым больш, што ў кожнага з вучняў свой узровень падрыхтоўкі, свае любімыя і не вельмі любімыя прадметы. Але галоўнае, што аб'яднала гэтых дзяцей з розных школ раёна — жаданне вучыцца, ажыццявіць сваю мару і стаць студэнтам. Канешне, спачатку прыйшлося вельмі і вельмі нялёгка. Новыя выкладчыкі, новыя патрабаванні, ды і нагрузкі значна павялічыліся. Але вучні вытрымалі першыя выпрабаванні, і працэс, як кажуць, пайшоў. Непрыкметна праляцеў год. Прыемна адзначыць, што ўжо бачныя станоўчыя зрухі ў ведах вучняў. А галоўнае — яны навучыліся працаваць, задаваць пытанні, адстойваць свой пункт гледжання, сталі самастойнымі ў сваіх высновах. А гэта дарагога каштуе...

І хочацца падзякаваць дырэктару гімназіі № 1 Алене Уладзіміраўне Пракопік і ўсім супрацоўнікам гімназіі за тыя цудоўныя ўмовы для працы, што былі створаны для выкладчыкаў універсітэта.

А напярэдадні новы навучальны год. І, магчыма, новыя кантакты з новымі школамі нашай вобласці. Калі ваша школа зацікавілася нашай справай, то звяртайцеся. Кіраўніцтва ўніверсітэта з разуменнем паставіцца да кожнай прапановы аб супрацоўніцтве.

Юрый КІСЯЛЕЎСКІ,
дэкан факультэта даўніверсітэцкай падрыхтоўкі ГрДМУ,
Віктар ВАРАНЕЦ,
старшы выкладчык кафедры рускай і беларускай моў.

ПЕРАМОЖАНЫЯ ГАРАДЫ І ПЕРАМОЖНЫЯ ФАРБЫ

Усё пачалося з белай фарбы. У акварэльным наборы маленькай Вікі яе не было. Штосьці тут не тое — стала здагадвацца дзяўчынка. Калі ёй хочацца мець белую фарбу, значыць яна павінна быць! «Супакойся», — казалі дарослыя, — замест фарбы ў цябе ёсць белы ліст, на ім і малюй. Але калі дачцэ было гадоў пяць, тата завёў яе ў майстэрню да сапраўднага мастака — напісаць партрэт. Майстэрня здалася чароўным царствам. І галоўным уражаннем было тое: Віка ўпершыню ўбачыла там белую фарбу! А партрэт, які вісеў потым у пакоі, нагадваў ёй пра цудоўныя пачуцці ад майстэрні. Вось бы мець такую!..

Адораныя дзеці з малых гадоў адчуваюць тое, у што не заўсёды могуць паверыць іх бацькі: талент трэба выхоўваць, загартоўваць, змагацца за яго. Мара пра мастацтва можа прымусіць іх забыцца пра звычайныя дзіцячыя гульні — маленькія музыканты ці мастакі ўжо ведаюць, дзеля чаго хочуць жыць, каб далучыцца да чароўнага свету таленту і разгадаць найвялікшую таямніцу творчасці, якая адкрые для іх увесь свет.

Вікторыя Каваленчыкава была настойлівая з дзяцінства і сёння маладая дзяўчына лічыць, што спраўдзіла сваю мару. Калі быць мастаком — дык абавязкова такім, каб скараць розныя гарады, краіны.

Светлыя мары

З імі Віка прыехала ў Мінск.

— Я была яшчэ школьніцай і сама вырашыла, што паеду з Магілёва паступаць у Мінск, — успамінае Віка. — Адзін год мама мяне не адпусціла: малая яшчэ, як буду жыць удалечыні ад яе, дзесьці ў інтэрнаце? У нашай сям'і гэта была вялікая праблема. Пачалася мая барацьба за будучыню, шкада было маміных слёз, тым больш што яна была вымушаная расстацца адразу з дзвюма дочкамі. Паступаць у каледж імя Ахрэмчыка мы паехалі разам з сястрой. Бацькі засталіся адны. Мне трэба было даказаць, што недарэмныя былі маміны пакуты. Мне было гадоў дванаццаць. Вядома, мама, педагог па прафесіі, вельмі баялася. Увогуле мацярынская любоў вельмі трымае. Але ў нашым выпадку ўсё вырашыў тата. Ён кіраваўся не толькі эмоцыямі, а розумам. Ён узначальваў краязнаўчы музей. У тыя гады ішла рэканструкцыя музея, шмат мастакоў прыязджала да нас з іншых гарадоў. Яны прыходзілі ў нашу сям'ю, я ім з гонарам паказвала свае дзіцячыя малюнкі, уяўляла сябе мастаком... Пасля каледжа паступіла вучыцца ў Беларускую акадэмію мастацтваў, каб стаць прафесіяналам. Гэта быў мой асабісты выбар.

Сястра тым часам не пайшла па гэтым шляху, выбрала сям'ю, дзяцей. Вікторыя ж ва ўсім прывыкла перамагаць. І гэтак жа рашуча пачала скараць гарады. Спачатку тым, што іх малюе. Гарадскія пейзажы Вікторыі Каваленчыкавай выдатна разумеюць што беларусы, што немцы ці галандцы.

Ціхае месцейка

У Галандыі Каваленчыкава выстаўлялася ўжо не адзін раз, у мастацкіх колах яе ведаюць. Віка гаворыць, што звяртаюць увагу спачатку на імя і прозвішча, потым, калі даведваюцца, адкуль ты прыехаў, з разуменнем ківаюць: наша мастацтва адрозніваецца высокім узроўнем. На Захадзе пераходзіць у разрад хобі: патрабуе поўнай аддачы, а вынік непрадказальны і фінансавых гарантый на будучыню няма. Але пры гэтым мастацтва там любяць і цэняць. Галандыя яе вельмі ўразіла. Віка нават напісала гарадскія пейзажы паводле сваіх уражанняў. І амстэрдамская вуліца чырвоных ліхтароў у яе была зусім-зусім не такая, як прынята думаць. Гэта, хутчэй, вобраз яе ўласных адчуванняў. А ў галандскім Ратэрдаме ёсць тое, што кранае дзяўчыну: у вайну ён быў разбомблены немцамі, як і Мінск. Захавалася старая частка, яго сэрца «Старая гавань», з якой калісьці пачынаўся ўвесь горад: каналы з лодкамі, старыя збудаванні. Ратэрдамцы так любяць свой горад, што паўсюдна гатовыя вешаць яго сцяг з гербам. Павесілі яго і ў галерэі ў старым горадзе, дзе рыхтавалася выстава Вікторыі. Але галерэйшчык адчуў, што чагосьці не хапае. Прапанаваў: давайце побач павесім беларускі сцяг. Дзяўчына здзівілася — яна ж у «чужы манастыр» не ехала ні са сваім статутам, ні са сцягам. Сцяг узялі ў беларускім пасольстве.

Цудоўную гасціннасць ратэрдамцаў Віка адчувала заўсёды, разам з цікавасцю да сваіх твораў. Сёлета павезла ў Галандыю свае новыя працы — ёсць там людзі, якія за яе творчасцю сочаць. Яна ўжо чалавек бывалы — везла працы з запасам. Як адчувала...

Ніякай сцяны

Яе адшукалі ў Галандыі прадстаўнікі беларускага пасольства ў Германіі, яны бачылі творы Каваленчыкавай на выставе ў Мінску, у МЗС. Вось чым карысныя такія праекты, выставы — яны даюць магчымасць айчынным дыпламатам знаёміцца з культурай і мастакамі асабіста. Такім чынам можна прадставіць сваю краіну за межамі з лепшага боку — а нашым мастацтвам сапраўды можна ганарыцца, і яно дапамагае рушыць сцены паміж культурамі.

Але ж як было паспець і там і тут, калі адначасова прапанавалі зрабіць выставу ў Берліне? Арыентавацца ў сітуацыі прыйшлося вельмі хутка. Дзе ўзяць столькі прац на яшчэ адну паўнавартасную экспазіцыю? Запас аказаўся дарэчы. Акрамя таго, у яе былі іншыя карціны ў галерэях Галандыі. Яна тлумачыла так пераканаўча, што ёй іх далі на час выставы. Некалькі прац ужо былі ў прыватных калекцыях — і іх гаспадары пайшлі насустрач, нават радаваліся, што іх творы будуць прадстаўлены на буйной выставе ў Берліне: для іх гэта яшчэ адно сведчанне каштоўнасці, значнасці прац.

Віка нават здолела зрабіць экспазіцыю канцэптуальнай: працы былі прысвечаны ўсім дням тыдня. І па каларыту неслі асацыяцыі з самымі рознымі краінамі, культурамі свету. Напрыклад, пясочны, паводле Каваленчыкавай, Усход дапаўняла яркая Еўропа. Выстава, арганізаваная беларускім пасольствам, праходзіла ў дзелавой частцы Берліна. Экспазіцыю маглі паглядзець каля 1000 чалавек у месяц! Мара нашага мастака.

Блізкі свет

У Мінску Вікторыя Каваленчыкава даволі інтэнсіўна выставілася дзе толькі можна, як толькі пачала вольны шлях у мастацтве. У 2003 годзе прайшла персанальная выстава маладой мастачкі ў Музеі сучаснага мастацтва. І пайшло-паехала. А потым пачаліся звычайныя праблемы для маладога творцы, і нават не вельмі маладога. Проста аднойчы ў Мінску скончыліся залы, дзе яшчэ яна не выстаўлялася. Для сталіцы, канешне, выставачных памяшканняў вельмі мала. На такую колькасць насельніцтва ў Еўропе галерэй і залаў прыходзіцца значна больш. Атрымліваецца, што выстаўляцца няма дзе, а хочацца.

— Хочацца дзяліцца сваёй творчасцю, паказваць, дзеля чаго ты днямі сядзіш у сваёй майстэрні, — гаворыць Вікторыя. — Гэтае адчуванне замкнёнага кола мяне спалохала. Адзін раз недзе выставішся — і потым чакаеш шмат гадоў. Музейных супрацоўнікаў таксама зразумець можна: мастакоў многа. Адных і тых жа ўвесь час не будзеш паказваць. Я была ў шоку. Але не доўга. Потым стала актыўна шукаць, дзе яшчэ можна выставіцца за межамі Мінска, так, каб гэта яшчэ было цікава і апраўдана.

Гарадскі дух

Ёй блізкае ўсё гарадское. У творчасці, у жывапісе гэты накірунак у нас мала прадстаўлены. Мастакоў-урбаністаў практычна няма.

— Старэйшае пакаленне, магчыма, больш натхняла прырода, вёскі, мястэчкі, — лічыць Вікторыя. — Наша пакаленне — пакаленне гарадоў. Не ў кожнага бабуля ў вёсцы ёсць. Гарадская культура нас паглынае. Але для творцаў гэта не катастрофа, а наадварот, новы сюжэт для людзей плюс магчымасць падзяліцца ўражаннямі ад цікавых падарожжаў. Я адчуваю, што магу паказаць горад іншым — прыгожым, незвычайным. Людзі часта ідуць мімаходзь, нейкія моманты не заўважаюць. Я як мастак спыняю позірк на дэталях. Мне цікава паказаць горад жывым арганізмам.

Для Каваленчыкавай кожны горад па-свойму арыгінальны. У кожнага свой твар. Для яе няма асобнага паняцця прыгожага горада ці асобна ўзятай прыгожай архітэктуры. Віка лічыць, што горад — гэта найперш яго насельнікі. І ўсё-такі... Ёй бліжэй той горад, дзе жывуць блізкія людзі, якія робяць яе шчаслівай. Тое, што складае сэнс паняцця «радзіма». Вядома, гэта Беларусь. Мінск, дзе дзяўчына пасялілася пасля заканчэння Акадэміі мастацтваў. Дзе ў яе шмат сяброў. І дзе яна ўдасканальвае сваё разуменне мастацтва.

Прыстанак маладых

Маладое пакаленне мастакоў — энергічныя людзі, якія не губляюць час дарэмна, на пустыя размовы і гулянкі, як гэта было раней. Усё дакладна: сям'я, праца, вандроўкі, выставы. Усе мабільныя, мэтанакіравана займаюцца сваёй справай. Людзі ведаюць, чаго яны хочуць ад жыцця і гэта ім дапамагае выжыць у мастацтве.

— Канкурэнцыя, канешне, ёсць, — тлумачыць Віка. — Але гэта на карысць: дзе ёсць канкурэнцыя, там і якасць. Мы вучымся адзін у аднаго, атрымліваем уражанні на выставах сваіх калег, гэта дапамагае падтрымліваць агульны ўзровень. Калі бачыш, што твой калега зрабіў цудоўную працу, цябе гэта заахвочвае і ты хочаш зрабіць не горш. Мне гэты працэс вельмі падабаецца. Калі б ты быў адзін, то расслабіўся і думаў: да мяне і так прыйдуць, каб набыць карціну.

У сучасным мастацтве шмат залежыць ад ідэі. У жывапісе было шмат зроблена і цяпер час перанасычэння ідэй. Настаў перыяд рымейкаў. Але калі яна на Захадзе бачыць інсталяцыі, канцэптуальныя праекты, то адчувае, што ідзе адыход ад самой формы падачы мастацтва. Ад таго, што было ў ім першаснае — палатно, алей. Формы мяняюцца, людзі такім чынам імкнуцца выдзеліцца з агульнай колькасці, каб пра іх загаварылі. Віка згодная з меркаваннем сваіх педагогаў, у якіх вучылася, і скептычна ставіцца да «выпяндрожу». Для яго не трэба вучыцца гадамі і не патрэбна майстэрства, не трэба шмат часу праводзіць у майстэрні. Гэта выключае шмат з таго, што было раней. І на Захадзе ад падобнага мастацтва пачалі ўжо стамляцца. На думку мастачкі Каваленчыкавай, няма нічога дрэннага ў тым, што нас называюць «беларускі запаведнік жывапісу» — гэта ў добрым сэнсе слова.

Зноў радзіма

Радуе дзяўчыну і тое, што ў Беларусі становіцца больш магчымасцяў забяспечваць сябе менавіта дзякуючы мастацтву, людзі могуць дазволіць сабе набываць карціны. І вырас узровень разумення мастацтва. Таму хочацца рабіць больш.

— Можна наталіцца адным днём нібыта матылёк, быць задаволенай нейкім перыядам і супакоіцца на нейкі момант. Але для мяне так: чым больш робіш, тым больш паспяваеш. Тым больш што асоба мастака не ўзнікае аднойчы і назаўсёды ў закончаным варыянце. Мастак пачынаецца з таго моманту, як ён нарадзіўся, з выхавання бацькоў, з казак і кніжак, якія ён прачытаў, з інтэлекту і светаадчування, — падсумавала Вікторыя Каваленчыкава.

Бацькі цяпер радуюцца за дачку. Дома яны ніколі не ўчыняюць дыскусіі наконт яе творчасці, і ёй прыемна думаць, што ім падабаецца. Для іх гэта роднае, нібыта частка іх саміх. І шкада яе — сама за сябе ў гэтым вялікім горадзе. Таму і наладжваюць ёй адпачынак з задавальненнем. Ад зямных прац імкнуцца ахаваць. Нават на дачы ў бабулі з дзядулем, куды Вікторыя любіць ездзіць улетку.

Летам ёсць адчуванне, што горад вымірае. Але толькі дзеля таго, каб трошкі адпачыць ад сваёй звычайнай мітусні. І напоўніцца новымі фарбамі, для таго, каб хто-небудзь іх потым заўважыў.

Ларыса ЦІМОШЫК.

ЦЯГНІК РУШЫЎ НА ЎСХОД

50 гадоў другому дэсанту беларускіх студэнтаў на ўборку ўраджаю ў Казахстанскі стэп

(Заканчэнне. Пачатак у нумары за 10 ліпеня.)

ТАНЦЫ ПАД ПАТЭФОН

У вольны час перыядычна ездзілі ў цэнтр — у кіно. Вечарамі выручаў нас брыгадны патэфон. Батарэйкі ў радыёпрыёмніка хутка «селі». Са спазненнем дастаўлялі газеты, часопісы. Забавай брыгады былі баян, шашкі, шахматы. Вечарамі забаўляліся танцамі пад пласцінкі, спявалі песні. Адным словам, у культурным плане на той час было не так ужо дрэнна.

А чым жа займаліся мы ў чаканні, калі паспее пшанічны колас? Ураджай чакаўся горшы леташняга. І тым не менш радавала нас бяскрайняе мора пшаніцы. Яе палеткі былі разбіты на клеткі па 400 гектараў — два на два кіламетры. Галоўны занятак — рамонт камбайнаў. Але быў час для збору металалому, выраблялі саманныя блокі. Узяліся і за пабудову брыгаднага інтэрната. Часова вырашылі і праблему лазні. У менш разбуранай казахскай зямлянцы зрабілі печку з камення, прывезенага з ракі. Яе агароджвалі палаткай, а ваду грэлі саляркай.

У другой дэкадзе жніўня пачалося жніво. Нам з камбайнерам, прыехаўшым з Урала, дастаўся дабіты прычапны С-6. Давялося мне стаць «камплектоўшчыкам»-здабытчыкам патрэбных запчастак. Віктар паказваў мне тую ці іншую выбракаваную дэталь і казаў: «Ідзі пашукай каля спісаных камбайнаў». Добра, што тэхнікі, дачасна «раскурочанай», яшчэ хапала на так званым машынным двары пад адкрытым небам. Пасля такога рамонту, хоць і са спазненнем, выехалі і мы ў поле. Здараліся паломкі, прастоі не па нашай віне. Запомнілася адна з іх, калі вялізнае жалезнае кола С-6 з грукатам праваліўся ў старую нару сурка. Зламаўся балансір. Выручыла электразварка.

У той час ужо пачалася эпоха самаходных камбайнаў. Адзін з такіх СК-4 дастаўся і нашай брыгадзе. Але прычапныя агрэгаты абмалочвалі большую плошчу. Аднойчы мы ўбралі аж 37 гектараў за дзень. Рэкорд!

ГЭТА НЕНАЖЭРНАЯ СОЎКА

У дзённіку шмат месца заняло апісанне такога бедства, як масавае пашкоджанне ў чатырох цалінных абласцях зерня пшаніцы вусенямі матылька так званай зерневай соўкі. Таму ў бункерах зерне варушылася ад мноства «абмалочаных» вусеняў. Такое збожжа пайшло на корм жывёле. Паўночны Казахстан, гэта велізарная жытніца, застаўся без уласнага насення на 1958 год.

Пазней, калі знайшлі сродкі знішчэння матылькоў соўкі, такія бедствы ў Казахстане не паўтараліся. Зноў жа для будучых аграномаў і заатэхнікаў — адмоўная практыка.

У канцы жніўня стаў я аратым-прыцэпшчыкам. Але хутка мы прыдумалі аўтаматыку. Працягнулі ў кабіну дрот ад рычага плуга. І я больш не дыхаў пылам і смуродам. Сядзеў побач з механізатарам у кабіне. А потым і самастойна кіраваў трактарам ДТ-54. Дапамаглі веды, атрыманыя ў інстытуце пры вывучэнні механізацыі сельскай гаспадаркі.

Якое гэта было шчасце, гонар, ад усведамлення таго, што і ты маеш прамое дачыненне да цаліннай эпапеі! За дзень давалі на ворыве па паўтары—дзве нормы. Выпрацоўку на ДТ-54 давялі да 8—10 гектараў.

НАСТАЎ ЧАС РАССТАВАННЯ

Шмат уражанняў застанецца ў памяці ад нашага знаходжання на цаліне, гэтага практычнага семестра, — гэта радкі з дзённіка. — Засталося папрацаваць да 20 верасня, а 25-га ад'езд з Какчэтава. Засумаваў па доме. Ніводнай адтуль вестачкі на мае два лісты.

У апошнія дні ўвогуле карміць нас сталі горш, а за харч па-ранейшаму многа ўтрымліваюць. Пад раніцу данімаў нас холад — нават пад коўдрай. Нягледзячы на цяжкасці, усе нашы студэнты добра працавалі. Бо кожны стараўся яшчэ і зарабіць нешта...

Вярталіся з поля ўсе чорныя, «загарэлыя», як жартавалі мы між сабой з такой нагоды. У адну з апошніх змен у час кароткага адпачынку (на трактары рабіў кругі Лаўрыновіч Павел) я акінуў позіркам раўніннае наваколле з купінамі стэпавага перакаці-поле, каб усё запомніць назаўсёды.

Дэталі развітання з цаліной — у дзённіку. Бывай, зямля цалінная! У Какчэтаве нас ужо чакаў цягнік з пасажырскімі вагонамі, якія прыбылі з Гомеля. Так што ехалі дадому з камфортам і ў два разы шпарчэй.

Ужо затым у Гродне адзеў і абуў сябе з галавы да ног. Пашэнціла мне, што за тры месяцы атрымаў стыпендыю, на гэты раз — павышаную. А на дошцы гонару ў інстытуце красаваўся мой партрэт. На чацвёртым курсе мы сталі багатымі, па тых мерках, студэнтамі. Як рэліквію, захоўваю значок удзельніка ўборкі ўраджаю на цаліне, а таксама пахвальныя дакументы ад камсамола.

ЦІ ВАРТА БЫЛО АСВОЙВАЦЬ СТЭП?

Не аднойчы ў «казахстанца» Лубнеўскага малаверы, песімісты пыталіся, каб я шчыра выказаў свае меркаванні наконт эканамічнай мэтазгоднасці асваення цаліны. Ці апраўдалася такая небывалая па маштабнасці акцыя? Скажу коратка. Нават і ва ўмовах двух—трох за пяцігодку засушлівых гадоў сабекошт цэнтнера пшаніцы каштоўных цвёрдых сартоў аказваўся значна ніжэйшым, чым у еўрапейскай частцы краіны. Па-першае, вытворчасць зерня на аднаго механізатара была ў некалькі разоў большай. Па-другое, прадукцыйнасць працы, аддача ад тэхнікі на такіх роўных 400-гектарных масівах аказалася намнога вышэйшай. І яшчэ. Каб і пасля працягваць закупляць мільёны тон пшаніцы ў той жа Канадзе, наша ранейшая краіна проста апынулася б у банкруцтве.

Так, сапраўды, гэта быў экстэнсіўны спосаб павелічэння збораў збожжа. Але маладое пакаленне не было, да шчасця, сведкай таго, якія праблемы з хлебам узніклі ў краіне ў шасцідзесятыя гады. Менавіта за кошт пашырэння зерневага кліна была вырашана праблема накарміць хлебам людзей.

Што датычыцца Какчэтаўскай вобласці, то ўжо на наступны 1958 год яна змагла залячыць раны, нанесеныя гэтай ненажэрнай зерневай соўкай. Першацаліннікі вырасцілі і сабралі не горшы, чым у 1956 годзе, ураджай пшаніцы — 128,6 мільёна пудоў. За гэта Какчэтаўшчына была ўзнагароджана ордэнам Леніна.

Асваенне цаліны — гэта сапраўдны подзвіг савецкіх людзей на мірнай ніве. І вельмі балюча чуць і бачыць тое, што адбылося ў гады «парада» суверэнітэту колішніх саюзных рэспублік і што адбылося ў апошні час на цаліне. Мне, як чалавеку, які амаль 27 маладых гадоў аддаў пасля інстытута Казахстану, далёка не абыякава ўсё тое, што сталася там у сельскай гаспадарцы.

Вось ацэнка майго шваграа Мухаметкалія Баймухаметава: «Маладзец Лукашэнка, што ён не распусціў, не пахаваў калгасы, а па-ранейшаму падтрымлівае буйнамаштабную сельскагаспадарчую вытворчасць, на практыцы даказаўшы яе эфектыўнасць, перспектыўнасць». Аб гэтым пачуў я ад сястры, яго жонкі, якая не так даўно прыязджала ў Вілейку павіншаваць мяне з юбілеем.

Казімір ЛУБНЕЎСКІ.

Герой нашага часу

Ён глядзіць на людзей зверху ўніз. Не таму, што праславіў нашу краіну не горш за тытулаваных спартсменаў. Для лётчыка быць на вышыні і бачыць нашу зямлю адтуль — натуральная з'ява. Нягледзячы на дасягненні ў авіяцыі, на вуліцах майго суразмоўцу не пазнаюць, бо больш ведаюць спевакоў, артыстаў — усіх, хто мільгае на тэлеэкранах, а ён вядомы толькі сярод сваіх — лётчыкаў, блізкіх і сяброў. Мы вырашылі выправіць гэту несправядлівасць і расказаць аб сціплым героі наша часу. Знаёмцеся — падпалкоўнік Вячаслаў Броўчанка, старшы інспектар па бяспецы службы бяспекі палётаў ВПС і войскаў ППА. Ён устанавіў 12 сусветных рэкордаў па часу набору вышыні на самалёце МіГ-29 БМ, які быў мадэрнізаваны ў Беларусі на 558-м авіяцыйным рамонтным заводзе. Пасля заканчэння Качынскага вышэйшага ваеннага авіяцыйнага вучылішча Вячаслаў Мікалаевіч папрасіў размеркаванне ў нашу краіну і служыць тут з 1986 года — у Шчучыне, Бярозе, Баранавічах, Мінску. У Беларусі ён знайшоў і сваю жонку Жанну, але першай справай, безумоўна, як у песні са знакамітага кінафільма, былі самалёты:

Фота Марыі ЖЫЛІНСКАЙ.

НЕБА. САМАЛЁТ. 12 РЭКОРДАЎ

— Мой першы палёт быў у чэрвені 1982 года на самалёце Л-29, калі я з'яўляўся курсантам, — узгадвае зараз ужо лётчык першага класа Вячаслаў Броўчанка. — Той палёт працягваўся хвілін трыццаць: трэба было зрабіць азнаямляльны выхад у зону, праход над аэрадромам... Перагрузка тады была адзінкі дзве і я не разумеў, як змагу яе вытрымаць, а зараз і сем адзінак нармальна. У страявой часці маё першае знаёмства з небам было ў Бярозе.

— Ці не страшна было ўпершыню ўздымацца ў паветра?

— Шчыра кажучы, на краі піцяпавярховага дома я не стаў бы. У дзяцінстве вышыні пужаўся. Адчуванне ж вышыні як такой у самалёце адсутнічае.

— Чаму вы наогул выбралі авіяцыю? Магчыма, нехта з родных быў лётчыкам і захвоціў таксама звязаць сваё жыццё з небам і самалётамі?

— У авіяцыі я чалавек выпадковы, бо спачатку я выбраў пагранічнае вучылішча, але не паступіў, бо дакументы з ваенкамата не дайшлі, згубіліся. На другі год вырашыў паспрабаваць прабіцца ў авіяцыйнае вучылішча і, як толькі перайшоў ганак КПП, з'явілася адчуванне, што я прыйшоў у авіяцыю надоўга.

— Колькі часу максімальна вам даводзілася правесці ў небе?

— Гэта залежыць ад задання і тыпу самалёта. Можна лятаць ад 7 хвілін да трох гадзін.

— Куды даводзілася лятаць за час службы?

— У Анголу, Алжыр, Йемен, Лівію, Перу і г.д. З усіх месцаў імкнуўся прывозіць «сувеніры» — кавалачак з гары, каменьчык.

— Пры выкананні фігур вышэйшага пілатажу перагрузкі дасягаюць 7 адзінак. Вы ўжо звыкліся з імі?

— Нічога не трэніруе лепей, чым самі перагрузкі. З вопытам і трэніроўкамі арганізм звыкаецца з імі. Ёсць спецыяльныя касцюмы, практыкаванні.

— Літаратурны ці кінематаграфічны вобраз лётчыка рамантычны. У жыцці, пэўна, усё больш рацыянальна: у час палёту трэба канцэнтравацца на выкананні задачы і таму атрымаць задавальненне ад прыгожага віду зверху цяжка...

— Каб ведаць, дзе ты знаходзішся, на зямлю даводзіцца зірнуць, і ў гэты момант можна крыху палюбавацца (*усміхаецца*).

— Улічваючы, што вы лётчык першага класа, маеце налёт амаль паўтары тысячы гадзін, вас можна назваць асам у пілатажы. Пэўна, для вас не існуе цяжкіх фігур у паветры?

— Фігуры пілатажу — толькі частка айсбергу, ды і трэба засвоіць простыя і складаныя фігуры пілатажу на сярэдняй, малой, вялікай, крайне малой вышыні. Дазапраўка ў паветры — гэта зусім не так проста. Лётчык лятае ўсё жыццё і ўвесь час вучыцца, бо не бывае такога, што ўсё умееш, ды і мадэрнізуецца тэхніка.

— Што самае складанае для вас у палёце?

— Не памылюся, калі скажу, што для любога лётчыка самае адказнае і складанае — гэта пасадка.

— У вас ёсць любімы самалёт?

— Я лятаў на многіх самалётах, але перавагу аддаю Міг-29, бо гэта — самалёт-баец. На ім я налятаў дзесьці тысячу гадзін. Канешне, у яго ёсць недахопы, аднак ідэальнага самалёта не існуе, як і ідэальнага мабільнага тэлефона ці фотаапарата.

— Якія традыцыі існуюць у лётчыкаў?

— Пры самастойным вылеце трэба мець з сабой цыгарэты, каб уручыць інструктару, усім памочнікам. Я не куру, але традыцыю парушаць нельга: калі мне даюць цыгарэту, бяру яе. Потым камусьці пазычу ці пакіну на памяць.

— Не так даўно наша краіна атрымала на ўзбраенне вучэбныя самалёты Л-39, на якіх вядзецца падрыхтоўка лётчыкаў. Растлумачце, чаму выбраны для навучання менавіта Л-39? Існуюць жа і іншыя самалёты?

— Любая падрыхтоўка лётчыка — значная сума грошай. На Л-39 — таксама, але затраты, скажам, на СУ-27 — у дзесяткі разоў болей. Л-39 эканамічна выгадна, а якасцю падрыхтоўкі пры гэтым ніхто не ахвяруе.

— Лозунг лётчыкаў — першай справай самалёты, ну, а дзяўчаты потым — не паўплываў на ваша жыццё? Дзе вы шукалі жонку?

— Жанна родам з Мазыра, а пазнаёміліся мы ў арміі, калі я служыў у Шчучыне. Гэта невялікі горад, там не так лёгка знайсці працу, таму жонка займалася праверкай сістэм навігацыі.

— Сваіх сыноў вы не захапілі авіяцыяй?

— Не. У старэйшага, Ігара, гэта пытанне вырашылася само сабой з-за праблем са зрокам, а малодшы, Аляксей, збіраўся паступаць на ваенны факультэт медуніверсітэта, але не прайшоў па конкурсу і таму вырашыў абраць іншую спецыяльнасць.

— Не магу не пацікавіцца: як чалавек, які адказвае за бяспеку палётаў, сам ідзе на рызыку, бо рэкорды прадугледжваюць рызыку?

— Бяспека палёту тут ніяк не парушалася, бо я не выходзіў за рамкі эксплуатацыйных магчымасцяў самалёта, інструкцыі, заданне распрацоўвалася на камп'ютары, правяралася і пралічвалася. Акрамя таго пасля мадэрнізацыі Міг-29 стала зразумела, што на ім магчыма ўстанавіць гэтыя рэкорды. Быў якасны падбор лётчыкаў, якія здзейсняць задумкі на справе: акрамя мяне — лётчык-снайпер, палкоўнік Аляксандр Бачкароў і лётчык першага класа, маёр Юрый Кавалёў. Чаму выбралі нас? У той час Міг-29 знаходзіўся на ўзбраенні часцей не так даўно, таму не так шмат лётчыкаў мела вопыт яго эксплуатацыі і вялікі налёт на ім.

— Хтосьці ў свеце можа пераўзысці вашы дасягненні?

— Мы самі можам, бо пакінулі невялікі запас. Напрыклад, можна падабраць ідэальныя ўмовы надвор'я, каб палепшыць хуткапад'ёмнасць. Аднак зноў устанаўліваць рэкорды не так проста: самі палёты на ўстаноўку рэкордаў займуць дні два, а вось падрыхтоўка патрабуе больш часу, бо патрэбна накіраваць заяву ў міжнародную федэрацыю, выклікаць людзей, якія ўстановяць кантрольную апаратуру, праверыць яе і г. д.

— Вы своеасаблівы герой нашага часу, але акрамя калег і родных аб вашых рэкордах і дасягненнях іншых лётчыкаў ведаюць нямногія...

— Лётчыкі ў курсе, блізкія, а калі спыніць кагосьці на вуліцы і пацікавіцца, ці ведаюць яны аб рэкордах нашых лётчыкаў, наўрад ці адкажуць, ды і ў іншым родзе войскаў, не сярод авіятараў, хто аб нас ведае? Ва ўсіх свае задачы і справы...

Ірына ПРЫМАК.

Муз-news

ПАД СВАІМ ІМЕМ ВА УКРАІНУ

Фіналістка «ЕўраФэсту» і паўфіналістка «Новай хвалі-2007», спявачка Лена Валошына з нядаўняга часу вырашыла адмовіцца ад сцэнічнага псеўданіма Lena і выступаць пад уласным імем. Усё ж такі спяваючых Лен на постсавецкай прасторы і без таго хапае, мяркуе артыстка, а Лена Валошына — пакуль што адна. «Псеўданім — гэта актуальная тэма для пачаткоўцаў, — разважае спявачка, — кожны выбірае сабе сцэнічнае імя, каб яно гучала максімальна ярка, заўважна і крэатыўна. Але з цягам часу прыходзіш да высновы, што важней не прыцягваць увагу да свайго імя, а развівацца ў творчым плане. Так што зараз і ў жыцці, і на сцэне я — Лена Валошына». Пад гэтым «новым старым» імем дзяўчына пачынае супрацоўніцтва з новымі аўтарамі — адну з песень плануецца запісаць з вядомым маскоўскім кампазітарам. Гэтаксама ў жніўні спявачка прадставіць нашу рэспубліку ў фінале Міжнароднага конкурсу маладых выканаўцаў «Песні мора», які адбудзецца ва Украіне.

ЭКСКУРС ПА «ГАЛАКТЫЦЫ»

У свой час мне давялося пабываць на вечарынках, так называемых «party» ў ЗША і Англіі. Танцаваў на «брэндавых» дыскатэках Мінска, Гродна, Баранавічаў, Вільнюса, Швінтой. Таму ведаю, што такое ДОБРЫ танцавальны клуб.

...Калі пачуў, што ў Астраўцы хутка з'явіцца дыскатэка накшталт тых, на якіх «тусіць» сталічная «залатая моладзь», усміхнуўся... Многія пагодзяцца, што не толькі ў райцэнтры, але ў раёне доўгі час не было клуба, у якім можна не толькі патанцаваць, але і цікава правесці час. У сельскія Дамы культуры, якія наведвае сучасная вясковая моладзь, яшчэ прыходзілі бацькі. З той пары многія з забаўляльных месцаў знешне не змяніліся. Маўчу пра інтэр'ер. Добра, калі дабавілася пара-другая рознакаляровых лямпачак і музыку там «круцяць» не на «бабінах», а на аўдыёмагнітафонах. Камп'ютар на такіх дыскатэках — цуд... Няма на іх конкурсаў, забаўляльных праграм, за ўдзел у якіх можна атрымаць прыз.

Арганізаваць у раёне прыстойнае месца адпачынку, дзе была б не толькі танцавальная пляцоўка, але і іншыя забавы па інтарэсах, ініцыяваў начальнік аддзела культуры Сяргей Лявонцьевіч Сяўко. Дзякуючы фінансавай падтрымцы райвыканкама, ідэя, нарэшце стала рэальнасцю...

У Астраўцы пачала працаваць дыскатэка «Галактыка». Многія, у тым ліку і аўтар гэтых радкоў, з нецярпеннем чакалі гэту падзею. На працягу некалькіх тыдняў не давала спакою думка: здзіўлюся або расчаруюся?.. Калі ўбачыў тое, што ёсць, і даведаўся, што ў планах, — не расчараваўся. Але пра гэта пазней.

...Адкуль з'явілася назва «Галактыка»? Усё проста. У суседніх гарадах Смаргонь і Ашмяны ёсць дыскатэкі «SPACE», што па-нашаму космас і «Планета». Не «з рукі» было не падтрымаць суседзяў у арганізацыі астранамічнага трохкутніка. Сяргей Лявонцьевіч сказаў так: «Галактыка — «круцей» за планету і космас!». — Астравецкая дыскатэка павінна гэтаму адпавядаць.

Імя прадвырашыла інтэр'ер і ўнутранае афармленне клуба, якія таксама падбіраліся невыпадкова. Разам з афарміцелем клуба Дзянісам Ходасам Сяргей Лявонцьевіч ездзіў у сталічныя клубы, сцены якіх размалёўваў Дзяніс. У адным з іх позірк ініцыятара новай дыскатэкі спыніўся на тэме космасу. «Хачу, каб у нас было нешта падобнае, але лепш», — сказаў Сяргей Лявонцьевіч». Асабіста мне падалося, што Дзяніс добра справіўся з гэтай задачай.

Адразу, калі заходзіш у «Галактыку», кідаецца ў вочы размалёўка сцен. Калі вам давядзецца бачыць іх у дзённым святле, дакладна, не «зловіце» ілюзіі і пачуцця знаходжання сярод касмічных аб'ектаў. Таму зацаніць прыгажосць галактыкі ў разуменні аўтара «графіці» можна толькі вечарам, калі неонавае святло асвячае намаляваныя зоркі і падвешаныя планеты. Замест васьмі ўльтрафіялетавых лямпаў, якія былі на «старой» дыскатэцы, на новай будуць дзве, па 400 ват. Іх будзе дастаткова, каб стварыць уяўленне прысутнасці ў космасе. Лазерныя промні, бясспрэчны атрыбут «нармальных танцулек», ёсць у «Галактыцы». У самы пік «тусоўкі» яны будуць вымалёўваць замыславатыя фігуры на сценах. Хто бачыў лазернае шоў — разумее, аб чым гаворка. Ноў-хау новай дыскатэкі — «пылаючая» падлога. Радуе, што ў будынку, дзе размешчаны новы клуб, ёсць гардэроб і туалеты. На апошніх хочацца засяродзіць увагу. З-за іх адсутнасці, або таго стану, у якім яны ёсць у іншых Дамах культуры, наведвальнікі робяць «справы» там, дзе нельга. Гэта варварства. У «Галактыцы» ўмовы ў «гальюне» цывілізаваныя.

Работа па ўзвядзенню новага месца адпачынку яшчэ на зародкавай стадыі. У перспектыве для тых, хто стоміцца ад танцаў, аматараў «завіснуць у сетцы» прадугледжаны адпачынак у камп'ютарным клубе. Ён будзе знаходзіцца ў суседнім пакоі. Пакуль камп'ютараў няма, але Сяргей Лявонцьевіч абяцаў, што ў бліжэйшы час яны з'явяцца. Там акрамя гульняў будзе Інтэрнэт. Таксама можна будзе пабавіць час за гульнёй у більярд і тэніс, якія будуць размешчаны перад уваходам у танцзалу. Наталіць смагу можна будзе ў бары, у асартыменце якога будуць безалкагольныя напоі і «лёгкія» прысмакі, пагутарыць — седзячы на канапах, якія неўзабаве паставяць у памяшканні для адпачынку. Там жа да сцяны прымацуюць тэлевізар. Вока гасцей Астравеччыны парадуюць змешчаныя на сценах фотаздымкі прыгожых і знакамітых мясцін, выбітных людзей, адметных падзей раёна.

Працаваць будынак новага Дома культуры будзе ў пятніцу, суботу і нядзелю. Моладзь да 18 гадоў зможа прыйсці туды з 18 да 22 гадзін, старэйшыя — з 22 да 2 гадзін ночы. Кошт білетаў будзе мяняцца ў залежнасці ад праграмы дыскатэкі. Дарэчы, у арганізатараў па правядзенню забаўляльнай праграмы, «напалеонаўскія» планы. Плануецца, што не менш аднаго разу ў месяц у «Галактыку» будуць прыязджаць музычныя і танцавальныя калектывы з гарадоў краіны, дыджэі папулярных клубаў і радыёстанцый. Далі згоду наведаць Астравец вядучыя з радыё «Сталіца», каманда з Гомеля, якая зараз на гастролях у Кітаі. На сцэне новай пляцоўкі дарослыя змогуць убачыць стрыптыз-шоў.

Будуць праводзіцца тэматычна-ўзроставыя дыскатэкі: у адзін вечар у «Галактыцы» будуць гучаць хіты 80-х, у другі — 90-х і г.д. З'явяцца дыскатэкі для тых, каму за трыццаць. Будынак можна будзе арандаваць для правядзення карпаратыўных вечарынак і прафесійных святаў. Каб «Галактыка» станавілася больш прывабнай, з'явіцца скрынка з надпісам «Мы хочам быць лепшымі». Кожны зможа пакласці ў яе запіску з пажаданнямі і прапановамі. Спакой у «Галактыцы» забяспечаць міліцыянеры.

Усё гэта ў будучым. У дзень, калі адчынялася дыскатэка, моладзь весяліла работнікі раённага Дома культуры. На новай дыскатэцы яны былі ў спецыяльнай форме з лагатыпам клуба. Адзначу, што першая дыскатэка якасна адрозніваласа ад даўно знаёмых. Не толькі добрым гучаннем музыкі, якую «выдае» новая апаратура, светлавой ілюмінацыяй, але і тым, што той, хто хацеў, змог праявіць сябе ў конкурсах, атрымаць падарунак. Можна было ўбачыць знаёмых людзей у «прыкольных» сітуацыях, якія прыдумалі арганізатары.

«Галактыка» толькі набірае абароты. Думаецца, што калі яна будзе выглядаць так, як абяцаюць, у раёне з'явіцца месца, дзе змогуць весяліцца людзі рознага ўзросту, музычных густаў, інтарэсаў. Замест звычайнага месца для танцаў будзе комплекс, у якім людзі змогуць не проста адпачыць, але цікава і карысна правесці час.

Аляксандр СЯНЮЦЬ.

ДА ДЗЯЦЕЙ ТРЭБА БЫЦЬ БЛІЖЭЙ

Джузэпэ Пінэла — адзін з самых знакамітых і паважаных людзей на Сіцыліі. Каб параіцца з донам Джузэпэ, атрымаць добрую параду людзі едуць з усіх канцоў вострава. Ужо некалькі гадоў гэты чалавек прывозіць беларускіх дзяцей на адпачынак і аздараўленне ў італьянскія сем'і. Дон Пінэла адказаў карэспандэнту «Звязды» на пытанні, а таксама падзяліўся сваім поглядам на «Пагадненне аб праграме прыёму на адпачынак і лячэнне беларускіх дзяцей у Італіі».

— Дон Джузэпэ, раскажыце, як беларускія дзеці трапілі на адпачынак на Сіцылію?

— Дабрачынная арганізацыя (Салісіанія) пры касцёле ў горадзе Трапані на Сіцыліі адчыніла ў 1994 годзе дзіцячы лагер Сан Гасумана. Гэта ідэальнае месца для аздараўлення малых , бо тут мора, чыстае міжземнаморскае паветра, сонейка...

У Сан Гасумана прыязджалі толькі дзеці-сіроты з Беларусі.

Калі італьянскія сем'і даведаліся, што ў іх горадзе адпачываюць сіроты з Беларусі, сталі прыносіць ім прысмакі, цацкі і падарункі, а некаторыя пачалі нават забіраць да сябе дзетак на выхадныя. І арганізаваў гэта не я, а мой пяпярэднік, які ўзначальваў тады Салісіанію. Толькі ў 1997 годзе гэту арганізацыю стаў узначальваць я. Ужо тады прыязджалі дзве групы дзетак: тыя, каго запрасілі ў сем'і, і тыя, што заставаліся ў лагеры. Але ў 2001 годзе мяне перавялі на іншую пасаду і таму ў лагер дзеткі прыязджаць перасталі... Аднак многія сем'і прасілі мяне дапамагчы арганізаваць запрашэнне дзяцей да іх у госці. Я згадзіўся... Хутка мяне сталі адшукваць і сем'і з іншых гарадоў на востраве, якія хацелі б узяць да сябе на летні адпачынак дзіця. Я стаў дапамагаць і ім. Вось так і займаюся гэтым па сённяшні дзень.

— А як сем'і даведаліся пра вашу дзейнасць — праз рэкламу?

— Не, што вы... Праз іншыя сем'і, якія бралі да сябе дзетак... Адзін сказаў другому, той трэцяму, і так слых пайшоў па ўсёй Сіцыліі.

— А ўзяць да сябе дзіця можа любая сям'я?

— Не, не і яшчэ раз не! Па-першае, з кожнай сям'ёй я знаёмлюся асабіста. Па-другое, мае памочнікі едуць да гэтых людзей у дом ці кватэру, каб паглядзець умовы пражывання. Калі ўсё ў парадку, то мы ўключаем гэтых людзей у спецыяльны спіс, які нясём у паліцыю. Там таксама правяраюць «сямейную бездакорнасць»: ці былі ў гэтых людзей праблемы з законам, з алкаголем, псіхікай і таму падобнае. І толькі пасля такой праверкі мы дазваляем сям'і ўзяць дзіця на адпачынак.

— Ці бывалі выпадкі, што якой-небудзь сям'і адмаўлялі?

— Так, летась у паліцыі ўзніклі нейкія пытанні да адной сям'і, якой не дазволілі ўзяць дзіця. Але ж у чым прычына — я не ведаю, гэта канфідэнцыяльная інфармацыя.

— Я чула, што ў некаторых дзетак з Беларусі ўзнікаюць праблемы ў зносінах з італьянскімі сем'ямі...

— Дзіця ёсць дзіця, і калі ўзнікаюць праблемы ў зносінах, то я лічу, што вінаваты дарослыя. Гэта значыць, што сям'я была недастаткова падрыхтаванай, каб узяць малое. Такія праблемы здараюцца вельмі рэдка, але выпадкі былі. Нам даводзілася шукаць для дзіцяці новую сям'ю, дзе ўсе праблемы зніміліся.

— «Пагадненне аб праграме прыёму на адпачынак...» было падпісана пасля выпадку з Вікай Мароз — беларускай дзяўчынкай, якую не хацела вяртаць на радзіму адна італьянская сям'я. Ці дапамагло прыняцце гэтага дакумента вырашыць нейкія праблемы?

— Канешне, дапамагло. Пасля падпісання названага дакумента і італьянскія сем'і, і выхавальнікі сталі больш адказнымі за дзяцей. Гэта пацвердзяць самі выхавальнікі, якія прыехалі з дзецьмі ў Італію. Для параўнання: раней італьянскія сем'і маглі паехаць з малым падарожнічаць за некалькі соцень кіламетраў ад месца жыхарства. Нічога дрэннага ў гэтым няма, але ж у дарозе рознае можа здарыцца, і дзе потым гэта дзіця шукаць?.. Затое сёння, дзякуючы пагадненню, італьянская сям'я піша афіцыйную заяву, у якой бярэ адказнасць за жыццё і здароўе дзіцяці і паведамляе, куды яны едуць. Гэтую заяву павінны падпісаць выхавальнікі, якія суправаджалі дзіця з Беларусі, якія, дарэчы, могуць і адмовіць, калі ў іх будзе на гэта прычына.

Тое самае датычыць і медыцынскага кантролю: зараз ніякае наведванне ўрача не павінна праходзіць без згоды выхавальнікаў. Любое лячэнне ці абследаванне павінна праходзіць толькі пад іх наглядам. Калі ж патрэбна хуткая хірургічная дапамога, то мы абавязкова наладжваем афіцыйны кантакт з Беларуссю. Так і павінна быць.

— Сярод некаторых педагогаў у Беларусі ёсць меркаванне, што паездкі за мяжу для дзяцей-сірот не вельмі карысныя. Яны бачаць іншае жыццё, прывыкаюць да яго, а калі вяртаюцца ў школу-інтэрнат, то вельмі сумуюць і плачуць. Для дзяцей і нават падлеткаў рэзкая змена абстаноўкі — вялікі стрэс...

— Я таксама не раз задаваўся пытаннем: «Ці правільна гэта?» Але ўсё ж упэўнены, што не ўсе дзеці вяртаюцца назад у дэпрэсіі. Увогуле, большая палова сіротаў прыязджаюць у сем'і проста адпачыць. Яшчэ я ведаю дакладна, што ёсць дзеці, якія, пабачыўшы жыццё сям'і тут, вырашаюць стварыць сваю, моцную і дружную сям'ю на радзіме, хочуць мець дом і шмат сяброў. І ведаеце, яны дасягаюць сваёй мэты. Для такіх рэзкая змена абстаноўкі — гэта штуршок, добры жыццёвы імпульс, стымул для таго, каб працаваць і да чаго-небудзь імкнуцца. Акрамя таго, некаторыя дзеці падтрымліваюць сувязь з італьянскімі сем'ямі шмат гадоў. Ці дрэнна гэта, калі нават у дзесяці працэнтаў сірот з тых, хто прыязджае на аздараўленне ў Італію, з'явяцца блізкія людзі, якім яны не абыякавыя, якія іх любяць? Мы, дарослыя, незалежна ад таго ў якой краіне пражываем, можам зрабіць жыццё такіх малых трошкі лепшым. Трэба проста быць да іх бліжэй.

Наталля ТАЛІВІНСКАЯ.

Салон прыгажосці

Хавайце валасы пад панаму!

Салёнае мора, пякучае сонца і цёплы пясок! Як доўга мы рыхтаваліся да гэтага цудоўнага дня, і вось ён, доўгачаканы водпуск... Кожны з нас, напэўна, ведае, што пасля водпуску мы становімся крыху іншымі: паляпшаецца наша самаадчуванне, скура становіцца гладкай, прыгожай, арганізм насычаны вітамінамі. Але вось валасам такі адпачынак не заўсёды ідзе на карысць. Чаму?

Як вядома, існуе некалькі відаў сонечных промняў, самыя небяспечныя з якіх — ультрафіялетавыя. Яны бываюць двух відаў: **UVB** і **UVA**.

UVB — гэта промні, якія валодаюць высокай энергіяй. Яны ўздзейнічаюць на валасы, паверхню скуры, выклікаючы сонечныя апёкі, паскараючы старэнне і павялічваючы колькасць маршчын.

UVA — гэта промні глыбокага ўздзеяння на скуру, яны валодаюць меншай энергіяй. Пранікаючы ўглыб скуры, яны з'яўляюцца прычынай яе старэння і могуць пацягнуць за сабой негатыўныя змяненні ў будучым.

Фактар абароны ад сонца **(SPF)**, які ўказаны на сродках, абазначае ўзровень абароны ад ультрафіялетавых промняў. На сонцы валасы выгараюць, ад салёнай вады, гарачага, сухога ветру становяцца бляклымі і ломкімі. Таму галоўнае правіла кожнага, хто едзе адпачываць на поўдзень, — неабходнасць выкарыстання абараняльных шампуняў з УФ-фактарам. Яны ў час мыцця насычаюць валасы вітамінамі і карыснымі рэчывамі, павышаюць іх стойкасць, захоўваюць пругкасць і шоўкавы бляск. Гэтыя шампуні ўтрымліваюць правітамін B5, гліцэрын, вітамін Е, розныя экстракты. Карыстайцеся бальзамамі для валасоў з павышаным утрыманнем абарончых кампанентаў — вітамінаў, УФ-фільтраў працяглага дзеяння. Бальзамы служаць для аднаўлення любых тыпаў валасоў. Нанясіце крыху кандыцыянера на валасы пасля мыцця шампунем, пакіньце на 3 хвіліны і затым змыйце.

Добрыя ў прымяненні розныя маскі для валасоў: валасы становяцца больш моцнымі, бліскучымі, а колер — стойкім. Не забывайцеся пра спрэі і маслы — яны не дазволяць валасам перасохнуць. Яны таксама ўтрымліваюць вітамінны комплекс ад негатыўнага ўздзеяння марской і хлараванай вады. А эфектыўныя УФ-фільтры, якія ўваходзяць у формулу спрэя, нейтралізуюць уздзеянне яркага сонечнага святла, захоўваюць бляск і эластычнасць. Такія сродкі не трэба змываць і можна выкарыстоўваць некалькі разоў на працягу дня. Правільнае і частае выкарыстоўванне сродкаў не дазволіць салёнай вадзе і сонцу парушыць структуру валасоў.

На галаве чалавека, як вядома, налічваецца, ад 120 да 150 тысяч валасоў. У сярэднім здаровыя валасы на галаве вырастаюць на 10—13 мм у месяц. Валасы атрымліваюць сваё «харчаванне» з крыві, састаў якой у сваю чаргу залежыць ад агульнага стану здароўя і наяўнасці ў ежы пэўных элементаў. Для таго каб валасы былі прыгожымі, густымі, патрэбна ежа, багатая вітамінамі групы В і бялкамі, а таксама ёдам, жалезам, меддзю. У рацыёне павінны прысутнічаць: поснае мяса, рыба, сыр. Валасам патрэбен вітамін С, каб арганізм атрымліваў яго ў патрэбнай колькасці, з'ядайце ў дзень хоць бы грамаў 500 садавіны. Абавязкова ўключыце ў свой рацыён аўсяную і грэцкую кашу, павялічце спажыванне злакаў. Можна таксама купіць дабаўку для ежы з утрыманнем вітаміну В.

Пагаршаюць стан валасоў і спрыяюць іх выпадзенню адмоўныя эмоцыі, стрэсы, спадчыннасць, гарманальныя змяненні ў арганізме. У такім разе неабходна правесці курс лячэння валасоў, не фарбуйце іх, не рабіце хімічную завіўку. Таксама варта правесці агульнае абследаванне арганізма, бо, магчыма, што прычына пагаршэння стану валасоў — нейкае захворванне.

Што датычыцца пашкоджаных валасоў, то падлячыць іх можна ў хатніх умовах.

Шампунь для паляпшэння выгляду валасоў з кагорам для ўсіх тыпаў валасоў

Патрэбна: 2 сталовыя лыжкі кагору, 1/2 шклянкі соку цыбулі, 2 жаўткі, 2 сталовыя лыжкі льнянога алею. Інгрэдыенты змяшайце. Намачыце валасы, пакіньце на 1 гадзіну, затым змыйце цёплай вадой.

Танізуючым сродкам для валасоў з'яўляецца шампунь з жэлацінам.

Патрэбна: 4 ст. лыжкі соку цыбулі, 1 ст. лыжка жэлаціну, 1 яйка, 1—2 лыжкі любога шампуню. Інгрэдыенты змяшайце, намачыце валасы і пакіньце на 1 гадзіну, пасля змыйце цёплай вадой.

Травяны шампунь для ўсіх тыпаў валасоў.

Патрэбна: 1/2 шклянкі соку цыбулі, 150 г карэння лопуху, 150 г крапівы, 1 яйка. Крапіву і корань лопуху пракіпяціце ў 1 л вады, пакіньце настояцца на суткі. Працадзіце, дадайце астатнія інгрэдыенты, усё перамяшайце. Намачыце валасы, пакіньце на 1 гадзіну, затым змыйце цёплай вадой.

Шампунь мядовы для ўсіх тыпаў валасоў.

Патрэбна: 1 ст. лыжка мёду, 1/2 шклянкі соку цыбулі, 1 ст. лыжка алею, 1 яйка. Усе інгрэдыенты змяшайце, нанясіце на валасы, пакіньце на 1 гадзіну. Затым змыйце цёплай вадой. Такі шампунь надае валасам бляск і робіць іх больш шаўкавістымі.

Шчаціна вашай расчоскі таксама ўплывае на вашу «шавялюру» — як гэта ні дзіўна. Вельмі важна выкарыстоўваць шчотку менавіта з той шчацінкай, якая падыходзіць да вашых валасоў.

Напрыклад, натуральная шчаціна (з барсука) добра падыдзе да тонкіх прамых валасоў, надаючы ім аб'ём. Абыдзецца яна вам у 15—30 тысяч рублёў.

Сінтэтычная (з пластыку ці нейлону) выручыць, калі валасы ў вас уюцца ці вы маеце пышную шавялюру. Сінтэтычная расчоска з шырока размешчанымі зубчыкамі ідэальная для густых валасоў.

Змешаная (камбінаваная) шчаціна створана для прыгладжвання хвалістых валасоў. Яна больш жорсткая, чым натуральная і ў той жа час — больш «пяшчотная», чым сінтэтычная.

Каб ваш адпачынак прайшоў незабыўна, насіце панамкі, банданы. Гэта не толькі дапаможа вашым валасам, але і выратуе вас ад сонечнага ўдару.

Адпачывайце на здароўе!

Анастасія ФАНДО.

Інфармбюро

Тэлефоны «гарачых ліній» для моладзі ў аддзелах прафілактыкі ВІЧ/СНІД абласных цэнтраў гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя

г. Мінск — тэл. 227-48-25
г. Віцебск — тэл. 223-80-82
г. Гомель — тэл. 74-71-40
г. Магілёў — тэл.: 24-27-06, 27-08-26

Атрымаць кансультацыйную дапамогу па пытаннях ВІЧ/СНІД, наркаманіі, інфекцыях, якія перадаюцца палавым шляхам, вы можаце па наступных адрасах і тэлефонах:

Мінскі гарадскі наркалагічны дыспансэр:
вул. Гастэла, 16, тэл.: 203-56-98, 235-14-01;
Мінскі абласны псіханеўралагічны дыспансэр:
вул. Панамарэнкі, 5, тэл.: 251-41-70, 207-68-18;
Брэсцкі абласны наркалагічны дыспансэр:
вул. 17 Верасня, 20, тэл. 26-52-51;
Віцебскі абласны псіханеўралагічны дыспансэр:
вул. Гагарына, 10А, тэл.: 24-98-91, 24-66-90, 24-63-10;
Гомельскі абласны наркалагічны дыспансэр:
вул. Дз. Беднага, 26, тэл.: 55-92-51, 55-96-32;
Гродзенскі абласны наркалагічны дыспансэр:
пр-т Касманаўтаў, 60/6, тэл.: 75-67-48, 75-67-60;
Магілёўскі абласны наркалагічны дыспансэр:
вул. Сурганава, 41, тэл. 27-92-83.
Рэспубліканскі цэнтр гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя
Аддзел прафілактыкі СНІД:
г. Мінск, вул. Ульянаўская, 3, тэл.: 227-79-11, 227-18-38.

АБЛАСНЫЯ ЦЭНТРЫ ГІГІЕНЫ, ЭПІДЭМІЯЛОГІІ І ГРАМАДСКАГА ЗДАРОЎЯ:

Аддзелы прафілактыкі СНІД:
г. Брэст, тэл. 23-67-00;
г. Гомель, тэл. 74-71-40;
г. Магілёў, тэл. 24-27-07;
г. Гродна, тэл.: 75-57-48, 75-54-14;
г. Віцебск, тэл. 21-00-21.
Мінскі гарадскі скурна-венералагічны дыспансэр:
вул. Прылуцкая, 46-а, тэл.: 270-91-14, 270-91-01;
Мінскі абласны скурна-венералагічны дыспансэр:
вул. П. Броўкі, 7, тэл.: 233-97-04, 232-31-02;
Брэсцкі абласны скурна-венералагічны дыспансэр:
вул. Медыцынская, 5, в. Вычулкі Брэсцкай вобласці, тэл. 97-70-22;
Віцебскі абласны скурна-венералагічны дыспансэр:
вул. Б. Хмяльніцкага, 9, тэл.: 27-10-73, 37-38-62;
Гомельскі абласны скурна-венералагічны дыспансэр:
вул. Медыцынская, 10, тэл.: 45-88-97, 45-95-57;
Гродзенскі абласны скурна-венералагічны дыспансэр:
вул. Дамброўскага, 39А, тэл.: 39-02-94, 78-23-84;
Магілёўскі абласны скурна-венералагічны дыспансэр:
вул. Сасновая, 4, тэл.: 42-89-61, 42-14-16.

Ведай нашых!

Спякотная «сесія» беларускіх спартсменаў

Жнівень — самы час студэнтам здаваць... экзамены. Аднак не ўсім і не па стандартных прадметах, а ў розных спартыўных дысцыплінах. «Сесія» на Універсіядзе ў Бангкоку (Тайланд) працягнецца да 18 жніўня. Нашу краіну на XXIV Сусветных летніх студэнцкіх гульнях прадстаўляюць 82 атлеты ў 10 відах спорту.

Пасля 7 дзён станоўчыя адзнакі атрымалі 12 чалавек, якія змаглі стаць чэмпіёнамі і прызёрамі: беларусы заваявалі 12 узнагарод (3 залатыя, 4 сярэбраныя і 5 бронзавых), прычым большаць медалёў здабылі студэнткі. Пакуль Беларусь займае 14-ю пазіцыю ў агульным камандным заліку.

Не было роўных на спаборніцтвах Яўгеніі Валадзько (бег на сто метраў з бар'ерамі), Дар'і Пчэльнік і Аляксандру Вашчыле ў кіданні молата. Другія вынікі паказалі штурхальніца ядра Юлія Леанцюк, кідальнік молата Аляксандр Казулька, плыўчыха Аляксандра Герасіменя на дыстанцыі 50 метраў вольным стылем і 50 метраў на спіне. Бронзавымі прызёрамі сталі: Сняжана Юрчанка ў хадзьбе на 20 кіламетраў, Вікторыя Чайка ў стральбе з пнеўматычнага пісталета з дыстанцыі 25 метраў, плыўчыха Святлана Хахлова на дыстанцыі 50 метраў на спіне, Ігар Леановіч у турніры па таэквандо ў вазе да 54 кілаграмаў, а ў вазе да 55 кілаграмаў Юлія Смычкова.

Ірына ПРЫМАК.

АФІЦЭРЫ КДБ УЗРУШЫЛІ «ЗУБРАНЯТ»

Ваенна-спартыўнае свята з удзелам супрацоўнікаў Камітэта дзяржаўнай бяспекі, байцоў групы «Альфа», ваеннаслужачых войскаў урадавай сувязі і прадстаўнікоў Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь «адгрымела» ў Нацыянальным дзіцячым аздараўленчым лагеры «Зубраня».

На пачатку намеснік старшыні КДБ Рэспублікі Беларусь генерал-маёр Пётр Траццяк уручыў кіраўніцтву «Зубраняці» кнігу «Шчыт і меч Айчыны» і вымпел органаў дзяржбяспекі. Пасля выступлення дзіцячага творчага калектыву і дэманстрацыі дакументальнай стужкі аб падраздзяленні спецпрызначэння КДБ «Альфа» яго байцы прадэманстравалі навыкі свайго прафесійнага майстэрства, у прыватнасці, вызвалілі важатую-заложніцу з рук умоўнага тэрарыста. Відовішча было настолькі захапляльным, што дзеці не адразу зразумелі, у які момант сапраўдныя падзеі ператварыліся ў інсцэніроўку. Буру эмоцый справакавала ў гледачоў дэманстрацыя зброі і спецсродкаў, якія знаходзяцца на ўзбраенні байцоў, тэхнікі войскаў урадавай сувязі, а таксама... салдацкая каша, прыгатаваная на палявой кухні. Кульмінацыяй свята сталі гульнявыя спаборніцтвы дзіцячых каманд і спартыўна-ваенная эстафета, пераможцы якой атрымалі прызы з рук камандзіра групы «Альфа» і знакамітай біятланісткі, чатырохразовай чэмпіёнкі свету, заслужанага майстра спорту Алены Зубрылавай.

Падзея, незабыўная для больш як 1000 дзяцей, была прымеркавана да 130-годдзя з дня нараджэння заснавальніка айчыннай спецслужбы Ф.Э. Дзяржынскага і 90-годдзя органаў УНК-КДБ.

Святлана БАРЫСЕНКА.

У Магілёве будзе ўстаноўлены помнік дзецям вайны

Гэта будзе першы ў Беларусі помнік дзецям вайны. Ініцыятарам яго стварэння выступіла Магілёўскае абласное аддзяленне Беларускай асацыяцыі былых непаўналетніх вязняў фашызму. Ідэю падтрымалі ўлады, тым больш што 2007 год аб'яўлены ў краіне Годам дзіцяці.

У Магілёве падвялі вынікі адкрытага конкурсу па стварэнню гэтага помніка, на які было прадстаўлена 15 эскізаў-канцэпцый у асноўным мінскіх скульптараў і архітэктараў. Спецыяльная камісія на чале з намеснікам старшыні Магілёўскага аблвыканкама Анатолем Глазам выбрала з іх ліку чатыры, аўтарам якіх дадзены дадатковы час на дапрацоўку. Пераможцу вызначаць праз месяц, і ён, акрамя заключэння дамовы на рэалізацыю праекта, атрымае прэмію ў 30 базавых велічынь.

На помнік будуць выдаткаваны бюджэтныя сродкі, а таксама грошы, заробленыя на суботніку, ахвяраванні людзей і спонсарскія ўзносы прадпрыемстваў і фірмаў. У аблвыканкаме няма сумненняў, што сродкі на такую святую справу збяруць.

Папярэдне мяркуецца, што помнік дзецям вайны будзе ўстаноўлены каля брацкай магілы савецкіх воінаў і партызан на вуліцы Лазарэнкі ў Магілёве.

Ілона ІВАНОВА.

Закон Рэспублікі Беларусь

Аб унясенні дапаўненняў і змяненняў у некаторыя законы Рэспублікі Беларусь па пытаннях дзейнасці з каштоўнымі металамі і каштоўнымі камянямі

Прыняты Палатай прадстаўнікоў 14 чэрвеня 2007 года
Адобраны Саветам Рэспублікі 22 чэрвеня 2007 года

Артыкул 1. Закон Рэспублікі Беларусь ад 4 чэрвеня 1991 года «Аб культуры ў Рэспубліцы Беларусь» у рэдакцыі Закона Рэспублікі Беларусь ад 18 мая 2004 года (Ведамасці Вярхоўнага Савета Беларускай ССР, 1991 г., № 20, арт. 291; Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2004 г., № 87, 2/103[1]) дапоўніць артыкулам 36[1] наступнага зместу:

«Артыкул 36[1]. Асаблівасці выкарыстання культурных каштоўнасцяў, уключаных у культурна- гістарычны фонд Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь

Асаблівасці выкарыстання культурных каштоўнасцяў, уключаных у культурна-гістарычны фонд Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь, устанаўліваюцца заканадаўствам у сферы дзейнасці з каштоўнымі металамі і каштоўнымі камянямі.».

Артыкул 2. Артыкул 20 Закона Рэспублікі Беларусь ад 22 сакавіка 1995 года «Аб бібліятэчнай справе ў Рэспубліцы Беларусь» у рэдакцыі Закона Рэспублікі Беларусь ад 11 лістапада 2002 года (Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1995 г., № 20, арт. 238; Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2002 г., № 128, 2/896) пасля часткі другой дапоўніць часткай наступнага зместу:

«Асаблівасці выкарыстання каштоўных і рэдкіх выданняў, калекцый, якія ўтрымліваюць каштоўныя металы і каштоўныя камяні, уключаных у культурна-гістарычны фонд Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь, устанаўліваюцца заканадаўствам у сферы дзейнасці з каштоўнымі металамі і каштоўнымі камянямі.»;

часткі трэцюю і чацвёртую лічыць адпаведна часткамі чацвёртай і пятай.

Артыкул 3. Пункт 36 артыкула 2 Закона Рэспублікі Беларусь ад 5 мая 1998 года «Аб аб'ектах, якія знаходзяцца толькі ва ўласнасці дзяржавы» (Ведамасці Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, 1998 г., № 19, ст. 216; Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 1999 г., № 45, 2/39) выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«36. Каштоўнасці Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь, акрамя каштоўнасцяў, у адносінах да якіх у адпаведнасці з заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь прынята рашэнне аб пераходзе права ўласнасці.».

Артыкул 4. Унесці ў Закон Рэспублікі Беларусь ад 21 чэрвеня 2002 года «Аб каштоўных металах і каштоўных камянях» (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2002 г., № 73, 2/859; 2005 г., № 10, 2/1101) наступныя змяненні і дапаўненні:

1. У артыкуле 6:

з абзаца дзесятага словы «у адпаведнасці з дзяржаўным заказам» выключыць;

з абзаца адзінаццатага словы «і каштоўных камянёў» і «і каштоўныя камяні» выключыць.

2. З абзаца шостага часткі другой артыкула 7 словы «і каштоўных камянёў» і «і каштоўныя камяні» выключыць.

3. Артыкул 8 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«Артыкул 8. Паўнамоцтвы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па дзяржаўнаму рэгуляванню і кантролю ў сферы дзейнасці з каштоўнымі металамі і каштоўнымі камянямі

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь:

зацвярджае Палажэнне аб Дзяржаўным фондзе каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь і прагнозныя памеры Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь;

прымае рашэнні аб выкарыстанні каштоўнасцяў дзяржаўнага рэзервовага фонду Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь, а таксама каштоўнасцяў залатога запасу Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь пры пераходзе права ўласнасці на іх і вывазе іх за межы Рэспублікі Беларусь;

узгадняе рашэнні аб выкарыстанні каштоўнасцяў аператыўнага фонду, фонду перапрацоўкі і культурна-гістарычнага фонду Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь; аб зняцці з уліку каштоўнасцяў залатога запасу Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь, а таксама каштоўных металаў і каштоўных камянёў, здабытых з лому і адходаў, не вернутых у Дзяржаўны фонд каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь, або каштоўнасцяў, якія выкрадзены (страчаны) з Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь; аб выдачы Міністэрствам гандлю Рэспублікі Беларусь ліцэнзіі на экспарт пры вывазе з Рэспублікі Беларусь рэзідэнтам Рэспублікі Беларусь лому і адходаў, якія змяшчаюць каштоўныя металы і каштоўныя камяні;

ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.».

4. У артыкуле 9:

абзац трэці выключыць;

абзацы чацвёрты—адзінаццаты лічыць адпаведна абзацамі трэцім—дзесятым;

абзац трэці дапоўніць словамі «, аб зняцці з уліку каштоўных металаў і каштоўных камянёў, здабытых з лому і адходаў, не вернутых у Дзяржаўны фонд каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь, або каштоўнасцяў, якія выкрадзены (страчаны) з Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь (за выключэннем каштоўнасцяў залатога запасу Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь)»;

абзац шосты выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«штогод фарміруе дзяржаўны заказ на пастаўку каштоўных металаў для дзяржаўных патрэб;»;

абзац дзевяты пасля слова «устанаўлівае» дапоўніць словамі «у межах сваёй кампетэнцыі»;

пасля абзаца дзевятага дапоўніць артыкул абзацамі наступнага зместу:

«устанаўлівае формы зводнай справаздачы аб памеры і стане Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь у цэлым і асобных яго частак;

прадстаўляе да 15 красавіка года, які надыходзіць за справаздачным, Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь зводную справаздачу аб памеры і стане Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь, узгодненую з Камітэтам дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, па форме, якая ўстаноўлена Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь;»;

абзац дзесяты лічыць абзацам дванаццатым.

5. У артыкуле 10:

абзац трэці выключыць;

абзацы чацвёрты—дзесяты лічыць адпаведна абзацамі трэцім—дзевятым;

абзац трэці дапоўніць словамі «, у тым ліку прымае рашэнні аб выкарыстанні каштоўнасцяў залатога запасу Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь, за выключэннем рашэнняў аб выкарыстанні ўказаных каштоўнасцяў пры пераходзе права ўласнасці на іх і вывазе іх за межы Рэспублікі Беларусь, а таксама па ўзгадненню з Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь — рашэнні аб зняцці з уліку каштоўнасцяў залатога запасу Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь»;

пасля абзаца трэцяга дапоўніць артыкул абзацам наступнага зместу:

«ажыццяўляе ўлік каштоўнасцяў залатога запасу Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь і штоквартальна да 15-га чысла месяца, які надыходзіць за справаздачным перыядам, прадстаўляе Міністэрству фінансаў Рэспублікі Беларусь справаздачу аб астатках і руху такіх каштоўнасцяў;»;

абзацы чацвёрты—дзевяты лічыць адпаведна абзацамі пятым—дзесятым.

6. У артыкуле 11:

абзац другі выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«фарміруе дзяржаўны рэзервовы фонд, аператыўны фонд, фонд перапрацоўкі Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь, а таксама культурна-гістарычны фонд Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь з каштоўнасцяў, якія знаходзяцца ў Дзяржаўным сховішчы каштоўнасцяў Міністэрства фінансаў Рэспублікі Беларусь;»;

пасля абзаца другога дапоўніць артыкул абзацам наступнага зместу:

«ажыццяўляе экспертызу і ацэнку каштоўнасцяў у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь;»;

абзацы трэці—дванаццаты лічыць адпаведна абзацамі чацвёртым—трынаццатым;

у абзацы сёмым словы «справаздачнасць аб яго памеры і стане» замяніць словамі «і Камітэту дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь штоквартальна да 30-га чысла месяца, які надыходзіць за справаздачным перыядам, зводная справаздача аб памеры і стане Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь у цэлым і асобных яго частак па формах, якія ўстаноўлены Урадам Рэспублікі Беларусь»;

у абзацы восьмым словы «прагнознымі памерамі» замяніць словамі «Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь прагнознымі памерамі Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь»;

абзац дзесяты выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«выконвае функцыі дзяржаўнага заказчыка на пастаўку каштоўных металаў для дзяржаўных патрэб і ажыццяўляе кантроль за выкананнем дзяржаўнага заказу;»;

абзац адзінаццаты пасля слова «водпуск» дапоўніць словамі «і (або) продажу».

7. Артыкул 12 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«Артыкул 12. Паўнамоцтвы Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь і іншых дзяржаўных органаў у сферы дзейнасці з каштоўнымі металамі і каштоўнымі камянямі

Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь у межах сваёй кампетэнцыі:

фарміруе культурна-гістарычны фонд Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь з каштоўнасцяў, якія знаходзяцца ў падпарадкаваных яму арганізацыях;

ажыццяўляе ўлік каштоўнасцяў культурна-гістарычнага фонду Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь, якія знаходзяцца ў падпарадкаваных яму арганізацыях;

прадстаўляе Міністэрству фінансаў Рэспублікі Беларусь штоквартальна да 15-га чысла месяца, які надыходзіць за справаздачным перыядам, справаздачу аб астатках і руху каштоўнасцяў культурна-гістарычнага фонду Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь, якія знаходзяцца ў падпарадкаваных Міністэрству культуры Рэспублікі Беларусь арганізацыях;

ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Іншыя дзяржаўныя органы ў сферы дзейнасці з каштоўнымі металамі і каштоўнымі камянямі:

ажыццяўляюць дзяржаўны кантроль за дзейнасцю з каштоўнымі металамі і каштоўнымі камянямі ў межах кампетэнцыі, якая ўстаноўлена заканадаўствам Рэспублікі Беларусь;

устанаўліваюць парадак уліку і справаздачнасці пры вытворчасці, перапрацоўцы, апрацоўцы, выкарыстанні і абарачэнні каштоўных металаў і каштоўных камянёў;

устанаўліваюць у межах кампетэнцыі, якая вызначана заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, правілы і працэдуры выканання работ па ацэнцы адпаведнасці прадукцыі (вырабаў) з каштоўных металаў і (або) каштоўных камянёў патрабаванням тэхнічных нарматыўных прававых актаў у галіне тэхнічнага нармівання і стандартызацыі;

устанаўліваюць парадак гандлю ювелірными і іншымі вырабамі з каштоўных металаў і каштоўных камянёў;

ажыццяўляюць іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.».

8. У артыкуле 15:

у частцы трэцяй словы «з банкаўскіх і мерных зліткаў каштоўных металаў» замяніць словамі «Міністэрствам фінансаў Рэспублікі Беларусь з банкаўскіх зліткаў каштоўных металаў, якія паступілі ў аператыўны фонд, у адпаведнасці з зацверджанымі Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь прагнознымі памерамі Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь»;

у частцы чацвёртай словы «з банкаўскіх зліткаў каштоўных металаў» замяніць словамі «Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь з банкаўскіх зліткаў каштоўных металаў, набытых на ўнутраным і міжнародным рынках,»;

частку пятую выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«Аператыўны фонд — частка Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь, якая фарміруецца Міністэрствам фінансаў Рэспублікі Беларусь з банкаўскіх і мерных зліткаў каштоўных металаў, прадукцыі (вырабаў) з каштоўных металаў, пастаўленых у кошт выканання дзяржаўнага заказу, набытых гэтым Міністэрствам на ўнутраным і міжнародным рынках, а таксама з банкаўскіх і мерных зліткаў каштоўных металаў, прадукцыі (вырабаў) з каштоўных металаў і каштоўных камянёў, якія перайшлі ў дзяржаўную ўласнасць па падставах, якія прадугледжаны заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, каштоўных камянёў, прыдатных для вытворчасці ювелірных вырабаў, і прыраўнаваных да каштоўных камянёў унікальных прыродных бурштынавых утварэнняў і прызначаная для забеспячэння фінансавых, вытворчых, навуковых і сацыяльна-культурных патрэбнасцяў Рэспублікі Беларусь.»;

частку шостую пасля слова «якая фарміруецца» дапоўніць словамі «Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь і Міністэрствам фінансаў Рэспублікі Беларусь»;

у частцы сёмай словы «у выглядзе» і «заказу» замяніць адпаведна словамі «, якая фарміруецца Міністэрствам фінансаў Рэспублікі Беларусь з» і «заказу,»;

часткі дзевятую і дзесятую выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«Фарміраванне залатога запасу ажыццяўляецца Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь за кошт уласных сродкаў (у тым ліку даходаў, атрыманых ад кіравання залатым запасам), замежнай валюты, сродкаў рублёвай эмісіі і іншых крыніц, якія прадугледжаны заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Рашэнні аб выкарыстанні каштоўнасцяў Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь прымаюцца:

дзяржаўнага рэзервовага фонду — Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь;

залатога запасу пры пераходзе права ўласнасці на каштоўнасці і вывазе іх за межы Рэспублікі Беларусь — Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь, у іншых выпадках — Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь;

аператыўнага фонду, фонду перапрацоўкі і культурна-гістарычнага фонду — Урадам Рэспублікі Беларусь па ўзгадненню з Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь.»;

частку адзінаццатую выключыць.

9. У артыкуле 16:

з абзаца другога словы «, у тым ліку ў кошт выканання дзяржаўнага заказу і перайшоўшыя ў дзяржаўную ўласнасць» выключыць;

у абзацы пятым словы «заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь, а таксама згодна з пастановай суда» замяніць словамі «заканадаўствам Рэспублікі Беларусь».

Артыкул 5. Артыкул 19 Закона Рэспублікі Беларусь ад 12 снежня 2005 года «Аб музеях і Музейным фондзе Рэспублікі Беларусь» (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2005 г., № 197, 2/1167) дапоўніць пунктам 4[1] наступнага зместу:

«4[1]. Асаблівасці выкарыстання музейных прадметаў і музейных калекцый, уключаных у культурна-гістарычны фонд Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь, устанаўліваюцца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь у сферы дзейнасці з каштоўнымі металамі і каштоўнымі камянямі.».

Артыкул 6. Пункт 1 артыкула 45 Закона Рэспублікі Беларусь ад 9 студзеня 2006 года «Аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны Рэспублікі Беларусь» (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2006 г., № 9, 2/1195) дапоўніць часткай другой наступнага зместу:

«Асаблівасці выкарыстання матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцяў, уключаных у культурна-гістарычны фонд Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь, устанаўліваюцца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь у сферы дзейнасці з каштоўнымі металамі і каштоўнымі камянямі.».

Артыкул 7. Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь і Нацыянальнаму банку Рэспублікі Беларусь у трохмесячны тэрмін з дня афіцыйнага апублікавання гэтага Закона:

забяспечыць прывядзенне нарматыўных прававых актаў Рэспублікі Беларусь у адпаведнасць з гэтым Законам;

прыняць іншыя меры, неабходныя для рэалізацыі палажэнняў гэтага Закона.

Артыкул 8. Гэты Закон уступае ў сілу праз тры месяцы пасля яго афіцыйнага апублікавання, за выключэннем гэтага артыкула і артыкула 7, якія ўступаюць у сілу з дня афіцыйнага апублікавання гэтага Закона.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. ЛУКАШЭНКА
18 ліпеня 2007 года, г. Мінск.
№ 265—З

«САПРАЎДНАЯ КАСЬБА — ГЭТА КАЛІ КОСІШ І ДУША РАДУЕЦЦА»

У Здзітаве Бярозаўскага раёна прайшоў чэмпіянат па кашэнню балота

У суседняй Польшчы падобныя спаборніцтвы міжнароднага маштабу праходзяць ужо больш за дзесяцігоддзе, а ў нас касцы-малайцы сабраліся памерацца сілай і майстэрствам упершыню. Ранкам у сераду ўсе сабраліся каля балота ў Здзітаве, якое загадзя было раздзелена на дзялянкі для зручнасці ўдзельнікаў. Падтрымаць землякоў і гасцей падцягваліся вяскоўцы. А ўжо нашага брата-журналіста было, можа, па тры «адзінкі» на кожнага касца. Яно і зразумела: касьба ўручную паступова становіцца экзотыкай нават у сельскай мясцовасці ў эпоху камп'ютарызацыі жывёлагадоўлі і «Джон Дзіраў» на палях.

Але якая б сучасная тэхніка ні прыходзіла на падмогу чалавеку, ёсць мясціны ў балотах, якія падтрымаць у парадку можна толькі з дапамогай дзедаўскай касы. Пра гэта гавораць спецыялісты заказнікаў, якія створаны менавіта для захавання аднаго з нашых галоўных прыродных багаццяў — балота.

— Хто б мог падумаць, — разважаюць жанчыны са Здзітава, — што наша балота стане сапраўднай славутасцю. — Мы яго некалі ледзь не праклінералі, калі даводзілася сена вывозіць на лодцы або ставіць у стажкі і чакаць марозу.

Алена Мікалаеўна Валасюк, тутэйшая жыхарка, успомніла, як у канцы 60-х гадоў выдалася дажджлівае лета і па балоце разлілася вада. Тады кожны свае копы вывозіў на лодцы, на падворку сена сушылі яшчэ раз. Касіць на балоце было адзіным спосабам назапасіць корм для сваёй кароўкі. Зараз, паводле слоў Алены Мікалаеўны, людзі і гора не маюць. З кармамі для асабістай жывёлы дапамагае гаспадарка — толькі працуй, не лянуйся.

Ірына Быцкевіч, сакратар Здзітаўскага сельскага Савета, сказала, што ўчастак, дзе праводзяцца спаборніцтвы, перасталі касіць 17 гадоў таму. Належыць ён зараз Спораўскаму заказніку і ахоўваецца дзяржавай. Тут водзіцца рэдкая птушка — вяртлявая чаротаўка, растуць травы і кветкі, якія знайшлі трывалую прапіску ў Чырвонай кнізе. Ёсць у Здзітаве яшчэ адно балота, больш топкае і зарослае, чым гэта, дзе спачатку і намецілі спаборніцтвы. Там умовы для ўдзельнікаў чэмпіянату былі б больш экстрэмальнымі і складанымі, як таго і патрабуюць правілы падобных мерапрыемстваў. Але ў апошні момант, калі была складзена праграма дня, ад намечанага месца давялося адмовіцца. З ранку да абеду — увесь час спаборніцтва — іграла вясёлая музыка, самадзейныя артысты са Спорава забаўлялі народ жартамі, песнямі, сцэнкамі. А там побач знаходзяцца могілкі. І такая культурная праграма была б, вядома, не да месца.

Але і за дарогай насупраць канторы СВК, дзе праходзілі спаборніцтвы, умовы падаліся надзвычай складанымі, асабліва нетутэйшым. Іншая справа, што бралі ўдзел у чэмпіянаце людзі, знаёмыя з балотам, большасць з якіх працуюць у заказніках Брэстчыны. На жараб'ёўку выстраілася шэсць каманд па два чалавекі, якія прадстаўлялі дзяржаўныя прыродаахоўныя ўстановы і сельскагаспадарчыя прадпрыемствы.

І вось першая тройка каманд, памянцёўшы косы, заступіла на старт. Мусіць, першым і было найцяжэй. Павышаная ўвага гледачоў, сонца, якое паліла як быццам за ўсе папярэднія дажджы, вада пад нагамі часам даходзіла амаль да калена, трава — цяжкая асака з чаротам — гэта вам не касой на роўным лузе памахаць. Што такое проста ісці па балоце, давялося і вашаму карэспандэнту выпрабаваць на сабе. Бо вельмі ж хацелася зрабіць хоць адзін кадр з самага напружанага моманту спаборніцтваў — з пракосаў. Для гэтага спатрэбілася закасаць джынсы і сысці з дарогі ўніз хоць бы да фінішнай стужкі. Баючыся п'явак ды іншых балотных насельнікаў, пантофлі я зняць не рашылася, так і скакала ў іх па купінах, якія пад нагамі тут жа пакрываліся чорнай балотнай вадой. Потым давялося сушыць абутак на асфальце і хадзіць паўдня басанож.

Сяргей Габец, дырэктар Выганашчанскага заказніка, убачыўшы мяне пасля таго, як я вылезла з балота, паспяшаўся супакоіць: «Вы не перажывайце, што ногі замачылі, вада ў балоце гаючая, такія працэдуры вельмі карысныя для здароўя. Мы ўвесь час так ходзім, таму рэдка хварэем». Сяргей Уладзіміравіч пазнаёміў мяне з адным з самых сталых удзельнікаў спаборніцтваў Пятром Пятровічам Мялікам. Гэты чалавек усё жыццё не расставаўся з касой. З дванаццаці гадоў выходзіў разам з бацькам на сенакосы. Кожны вясковы жыхар ведае, што касьба — цяжкая работа. Раней, калі жылі даволі бедна, апошні кавалак сала, лепшыя прадукты гаспадыні абавязкова прыхоўвалі на касьбу. Дык вось, пачуць, што нехта любіць касіць — вялікая рэдкасць. А Пётр Пятровіч аказаўся з такіх людзей. Цікава ён вызначыў сутнасць касьбы: «Калі косіш і душа радуецца — вось гэта касьба, а калі робіш гэта нават пад асабістым унутраным прымусам — гэта нарыхтоўка кармоў або проста скошванне травы».

Пётр Мялік сказаў потым, што калі б ведаў, што трэба арыентавацца толькі на секундамер, то быў бы першым. Ён па даўняй прывычцы стараўся касіць прыгожа, да травіначкі. А маладзейшыя ўдзельнікі спаборніцтваў памяталі менавіта пра секундамер, які стаіць на фінішы і фіксуе час, за які касец праходзіць запаветную палоску. На тое і чэмпіянат, каб яго ўдзельнікі прызвычаіліся да ўмоў, набіраліся вопыту, вызначалі прыярытэты. Але ў канцы ў многіх удзельнікаў усё ж узніклі пытанні, як будзе ўлічвацца якасць пройдзеных пракосаў. Давялося суддзям прызначаць незалежную камісію для ўліку якасці, у склад якой увайшлі мінскія госці і адзін з мясцовых жыхароў. Мужчыны прайшлі па пракосах, і некаторым удзельнікам, якія паказалі найлепшы вынік у хвілінах, былі вылічаны штрафныя ачкі. Вось такім чынам і вызначылі лепшага. У асабістым першынстве пераможцам аказаўся Пётр Вярышка з каманды Спораўскага заказніка. У камандным заліку першае месца заваявала каманда СВК «Земляроб» Бярозаўскага раёна — гаспадары спаборніцтваў. Як кажуць спартсмены, родныя сцены дапамагаюць, у дадзеным выпадку — роднае балота.

Узнагароды ўручаны, прызы раздадзены, а пераможцам аб'явілі, што яны паедуць у Польшчу на міжнародны чэмпіянат, каб памерацца сіламі з касцамі з Еўрапейскіх краін. Як сказаў дырэктар Спораўскага заказніка Вадзім Пратасевіч, галоўны арганізатар спаборніцтваў: «Першы вопыт такога мерапрыемства ў Беларусі можна лічыць у цэлым удалым. На наступны год будзем старацца зрабіць лепш. Можна запрашаць больш каманд. Удзельнікаў варта групаваць па ўзроставых катэгорыях, можна будзе выставіць і каманду жанчын, тым больш што жадаючыя ёсць». А ў цэлым, паводле меркавання Вадзіма Пратасевіча, касцы паказалі амаль віртуозную работу. Такіх майстроў не сорамна пасылаць на спаборніцтвы любога ўзроўню. Значыць, можна быць спакойным за нашы запаведныя балоты, падтрыманне іх флоры ў надзейных руках.

Падобныя спаборніцтвы ў Еўропе, а цяпер і ў нас праводзяцца перш за ўсё для таго, каб прыцягнуць увагу грамадскасці да праблемы захавання балота — унікальнага прыроднага ўтварэння, якое, дарэчы, выпрацоўвае кісларод у трыццаць разоў больш, чым лес. Тут захавалася шмат відаў раслін, жывёл, птушак, якія ў іншых месцах даўно зніклі. А для Беларускага Палесся балота — гэта яшчэ і асаблівы лад жыцця. Як заўважыў намеснік старшыні Бярозаўскага райвыканкама Канстанцін Панасевіч, такое спаборніцтва ў пойме Ясельды ўяўляе сабой вяртанне да вытокаў. Ёсць магчымасць паказаць, як нарыхтоўвалі кармы нейкіх паўвека назад і параўнаць няхітры інструмент бацькоў і дзядоў з сучаснымі тэхнічнымі дасягненнямі. «Бярозаўшчына накіроўвае сваіх землякоў на Алімпійскія гульні, — сказаў намеснік старшыні райвыканкама Яўген Тарасюк, — але ж мы можам ганарыцца не толькі спартсменамі, але і майстрамі, якія працуюць на зямлі. Спаборніцтвы праходзяць на тэрыторыі Спораўскага заказніка. А Спорава — сталіца нашага гумару. Тут умеюць і працаваць, і спяваць, і жартаваць».

Сапраўды, культурная праграма свята, якую прывезлі самадзейныя артысты са Спорава, скарыла сваім асаблівым палесска-спораўскім каларытам. Вядучыя Ніна Пашкевіч і Іван Тарасюк з добрай беларускай мовы раз-пораз пераходзілі на мясцовую спораўскую. І гучала ўсё да месца, прыгожа, сакавіта. Стараліся ансамбль народнай песні «Спараўчане» і тэатр народнага гумару «Спораўскі акалотак». Многа вершаў, жартаў, анекдотаў было на тэму касьбы. Самадзейныя артысты падтрымлівалі касцоў і заводзілі гледачоў так, што некаторыя парываліся паспрабаваць сябе ў нялёгкай справе кашэння.

Але ж з такімі асамі-касцамі як Пётр Вярышка, які выступаў за каманду Спораўскага заказніка, спаборнічаць у майстэрстве, пэўна, было б нялёгка. Выпадкова па дарозе дадому даведалася, што ён пастаянна працуе ў аддзеле па надзвычайных сітуацыях Бярозаўскага раёна. Пра перамогу свайго падначаленага, які зараз у водпуску, начальнік Бярозаўскага райаддзела Аляксандр Пятроўскі яшчэ і не ведаў. Аляксандр Барысавіч адзначыў, што начальнік змены Вярышка — добры работнік, бацька траіх дзяцей. Калегі абавязкова павіншуюць яго з перамогай, калі вернецца на працу, і будуць хварэць за яго, калі ён паедзе прадстаўляць нашу краіну на міжнародныя спаборніцтвы.

Святлана ЯСКЕВІЧ.
Фота аўтара.

Бярозаўскі раён.

У Слаўгарадзе сенсацыя — квітнее яблыня.

У час абкошвання свайго сада жыхар вуліцы імя Ракасоўскага Юрый Антошкін заўважыў на пяцігадовым пладаносным дрэве некалькі раскрытых бутонаў бела-ружовага колеру. Такога не тое што на падворку садавода-аматара, — на ўсёй Слаўгарадчыне ніколі незаўважалася.

Былы работнік МУС прыгадвае, што сёлета ўвесну яго сад квітнеў дрэнна і таму вялікага ўраджаю не чакаў. Але на яблынцы зімовага сорту з дзесятак пладоў усё ж вырасла. Нядаўна жоўтая лістота пачала на ёй з'яўляцца. І раптам... Што прымусіла дрэва ў сярэдзіне жніўня апрануцца ў вясновае ўбранне, застаецца загадкай, і без тлумачэння вучоных тут, відаць, не абысціся. Адзінае, у чым упэўнены гаспадар, — ён ніколі асаблівай увагі гэтай яблыні не удзяляў. Цяпер жа наадварот, палівае яе і не адводзіць вачэй. Чакае другога ўраджаю.

Анатоль КЛЯШЧУК.
Фота аўтара.

Дрэвы лечаць ін'екцыямі

Станоўчыя вынікі далі вопыты па зніжэнню працэсу ўсыхання дубраў, якія праводзяцца беларускімі вучонымі ў ГЛХУ «Рэчыцкі даследчы лясгас».

У аснову мерапрыемстваў, накіраваных на аздараўленне лясных угоддзяў, было пакладзена выкарыстанне ін'екцый, што ўтрымліваюць фунгіцыды і інсектыцыды — хімічныя рэчывы, якія прымяняюцца для папярэджання розных захворванняў і знішчэння іх на раслінах. Аб гэтым паведаміла загадчыца лабараторыі абароны пладовых культур Інстытута абароны раслін НАН Беларусі Наталля Колтун.

Лячэннем дубоў на базе Рэчыцкага даследчага лясгаса вучоныя займаюцца ўжо другі год. Для даследаванняў была адабрана кантрольная група дрэў. Ін'екцыі былі ўведзены 126 дрэвам. Праз год усе вакцынаваныя дрэвы выжылі ў натуральных умовах, а вось трэцяя частка невакцынаваных з кантрольнай групы загінула.

Апрацоўцы хімічнымі рэчывамі са стымулятарамі росту быў падвергнуты і насенны матэрыял (жалуды). Доследы паказалі, што падобнае абеззаражванне насення павышае іх усходжасць на 20—22 працэнты і змяншае верагоднасць развіцця мучністай расы на 47,5—81,3 працэнта.

Наталля Колтун дадала, што больш працяглыя даследаванні ў гэтым накірунку маглі б даць поўную карціну па папярэджанню захворванняў дубраў і зніжэнню працэсу іх усыхання.

Вучоныя-лесаводы ў якасці асноўнай прычыны ўсыхання дубраў называюць грыбковае захворванне — сасудзісты мікоз, пры якім закупорваюцца сасуды дрэў. Становішча пагаршае і змяненне клімату.

Сярэдняя гадавая тэмпература ў апошнія дзесяцігоддзі, паводле звестак спецыялістаў, мае тэндэнцыю да павышэння, а гадавая колькасць ападкаў памяншаецца. У выніку рэзкіх зімовых перападаў тэмпературы кара на аслабленых дрэвах дае трэшчыны, праз якія адбываецца заражэнне хваробамі. У такіх умовах доўгі час могуць супраціўляцца хваробам і ўздзеянню шкодных насякомых толькі высачэзныя дубравы.

Таццяна ШУР, БЕЛТА.

Пажар у аптэцы

У Мінску па вуліцы Валадарскага, 12 адбыўся пажар у гандлёвай зале аптэкі.

Як удакладнілі ў прэс-службе Міністэрства па надзвычайных сітуацыях, агнём былі пашкоджаны халадзільнік, медыкаменты і падвясная столь.

Папярэдняя прычына здарэння — парушэнне правілаў эксплуатацыі электрасетак і электрапрыбораў. Іншымі словамі, мяркуецца, што адбылося кароткае замыканне ў халадзільніку «Саратаў», 1983 года выпуску.

Паколькі было вельмі рана, ніхто не пацярпеў. Падраздзяленні МНС прыбылі адразу пасля таго, як спрацавала пажарная сігналізацыя.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Народныя прыкметы дапамагаюць вызначыць надвор'е на восень

Па тым, якое надвор'е будзе ў другой палове жніўня, вызначаюць надвор'е на верасень і студзень.

Учора, згодна з народным календаром, — Ісакій і Антон Віхравей. Які Віхравей — такі і кастрычнік. І пра зіму будучую ў гэты дзень гадалі. Калі вецер з віхрамі — чакай шмат снегу. Завіхурыць з усіх бакоў — будзе лютая зіма з тоўстым снегам на дамах.

Часцей за ўсё 17 жніўня, на Аўдоццю Сенагнойку, бывае дажджліва і сыра. Па гэтаму дню вызначалі надвор'е на лістапад.

Сухі дзень на яблычны Спас 19 жніўня прадказвае сухую восень, мокры — мокрую, ясны — суровую зіму. А які дзень у другі Спас, такія і Пакровы 14 кастрычніка.

Надвор'е на студзень вызначаюць па Мірону Ветрагону (21 жніўня). Звычайна ў гэты дзень бываюць моцныя вятры.

Паводле народнага календара, 23 жніўня трэба ў поўдзень паглядзець на ваду ў рэках і азёрах. Калі яна спакойная, то восень будзе ціхая, а зіма — без завірух і мяцеліц. Калі моцная спякота або моцныя дажджы, то так будзе ўсю восень.

27 жніўня — Міхей. Калі ў гэты дзень паляцяць жураўлі, то ўжо да сярэдзіны кастрычніка будзе марозна, а калі не — зіма прыйдзе пазней. Па сіле ветру мяркуюць аб будучым надвор'і: Міхееў дзень з бабіным летам бурай-ветрам пераклікаецца; Міхей з бурай — да дажджлівага верасня; на Міхея дзмуць вятры-ціхавеі — да ветранай восені.

Трэці Спас адзначаецца 29 жніўня. Пасля яго адлятаюць апошнія ластаўкі. «Харош трэці Спас — зімой будзе квас», — гаворыць народная прыкмета.

Звычайна ў дзень Фрола і Лаўра (31 жніўня) пачынаюцца першыя ранішнія замаразкі. А па каранях палыну сяляне вызначалі, якім будзе наступны год: калі карані тоўстыя — то ўраджайным.

«Крыштальныя алоўкі» для аніматараў

У Магілёве рыхтуюцца да правядзення Х Міжнароднага фестывалю анімацыйных стужак. Юбілейная «Анімаёўка-2007» пройдзе з 11 па 15 верасня, фестывальныя мерапрыемствы адбудуцца ва ўсіх абласных цэнтрах і ў кожным сельскім раёне Магілёўшчыны.

«Беларусьфільм» пакажа праграмы мультфільмаў айчынных кінематаграфістаў. Арганізатары абяцаюць, што свае новыя творы прывязуць стваральнікі анімацыйных фільмаў з шмат якіх краін — Расіі, Арменіі, Казахстана, Узбекістана, Польшчы, Літвы, Латвіі, Эстоніі, а таксама ўпершыню з Грузіі і Сербіі.

Чакаецца, што ў Магілёў прыедзе ўладальнік прэміі «Оскар» расіянін Аляксандр Пятроў. Гледачы атрымаюць магчымасць убачыць яго стужку «Стары і мора», якая і атрымала вялікі прыз у Амерыцы.

А пераможцы «Анімаёўкі-2007» атрымаюць традыцыйныя прызы — «Крыштальныя алоўкі» ў некалькіх намінацыях.

Ілона ІВАНОВА.

Усміхнёмся!

Калі ў сваёй паштовай скрынцы вы знайшлі ліст, у якім у загалоўку маюцца словы «павестка» і «ваенкамат» — знішчыце яго, не адкрываючы. У ім утрымліваецца вірус, які можа пазбавіць вас Інтэрнэта і камп'ютара на два гады.

☺

Адна жанчына папрасіла мастака намаляваць яе партрэт. Калі ён быў завершаны, яна паслала мужа, каб забраць карціну.

— Брава, брава! — пахваліў муж мастака. — Дакладна як у жыцці. Вось яна будзе сварыцца!

☺

Калі з вечара выпіў каньяку, а раніцай адчуваеш сябе выдатна — значыць за півам учора ўсё ж не пайшоў.

☺

Пра набалелае.

— Вось у мяне даведка пра тое, што мне патрэбна даведка ад вас.

— На гэты выпадак мы вам выдадзім даведку аб тым, што мы даведак не выдаём.

☺

Толькі ў нашай краіне бабулькі мацюкаюцца на моладзь за тое, што тая гучна мацюкаецца.

☺

Размаўляюць дзве сяброўкі.

— Кажаш, у тэатр учора хадзіла са сваім палюбоўнікам? І што там было?

— Трагікамедыя.

— Цікава, раскажы.

— Мы сутыкнуліся з маім мужам. Ён быў са сваёй палюбоўніцай.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ О ПОКУПКЕ АКЦИЙ

Фамилия, имя, отчество покупателя (полное наименование для юридического лица)	**Открытое акционерное общество «Центроэнергомонтаж»**
Место жительства (местонахождение для юридического лица)	**220033 г. Минск, Велосипедный переулок, 7**
Наименование и местонахождение эмитента	**Открытое акционерное общество «Центроэнергомонтаж», 220033 г. Минск, Велосипедный переулок, 7**
Количество приобретаемых простых именных акций (штук)	**20 000**
Цена приобретения (белорусские рубли)	**25 000**
Сроки, форма и порядок расчета	Оплата производится денежными средствами в наличной (безналичной) форме, определенной договорами купли-продажи акций в течение 30 календарных дней со дня заключения договоров купли-продажи акций.
Адрес, по которому будут заключаться договоры купли-продажи акций	220033 г. Минск, Велосипедный переулок, 7
Даты начала и окончания покупки акций	С 20 августа 2007 по 30 сентября 2007 года

У АСОБНЫХ РАЁНАХ — ЧАЦВЁРТЫ КЛАС ПАЖАРНАЙ НЕБЯСПЕКІ

Толькі за мінулыя суткі ў цэлым па краіне адбылося 19 лясных пажараў на плошчы 5,5 гектара. А ўсяго з пачатку пажаранебяспечнага перыяду іх зафіксавана 667, полымя прайшлося па 421,3 гектара лясных угоддзяў.

Паводле слоў спецыялістаў сектара аховы і абароны лесу Міністэрства лясной гаспадаркі, па ўсёй тэрыторыі краіны зараз назіраецца трэці клас пажарнай небяспекі, у асобных раёнах — чацвёрты (максімальны — пяты). Таму лясныя ўгоддзі з паветра штодня патрулюе лясная авіяцыя, прымаюцца іншыя меры па папярэджанню пажараў.

Сяргей РАСОЛЬКА.

КРЫМІНАЛ

І ВЫДАДУЦЬ КАЗЁННУЮ БЯЛІЗНУ

Толькі адправілі за краты былога галоўнага інжынера Баранавіцкага вытворча-баваўнянага аб'яднання, як давялося заводзіць яшчэ адну крымінальную справу.

На гэты раз на лаве падсудных павінны апынуцца тры работнікі БВБА. За год «эфектыўнай» працы начальнік бюро ўліку сыравіны і матэрыялаў, эканаміст аддзела збыту і яшчэ адзін супрацоўнік, які паспеў звольніцца, укралі пасцельнай бялізны больш чым на 226 млн рублёў. Выкарыстоўваючы фіктыўныя дагаворы, махінатары не адпраўлялі прадукцыю «заказчыку» ў Барысаў, а рэалізоўвалі па свайму меркаванню і грошы рассоўвалі па сваіх кішэнях. Напомнім, што БВБА знаходзіцца ў цяжкім эканамічным становішчы — на прадпрыемстве даўгоў на дзесяткі мільярдаў. А інакш і быць не можа, калі крадуць у такіх маштабах.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

З БІЛЬЯРДА — У ТУРМУ

За скрадзены більярдны кій — да чатырох гадоў пазбаўлення волі. Менавіта такое пакаранне пагражае двум мінчанам, якія скралі ў більярдным клубе кій коштам тры мільёны беларускіх рублёў. Затрыманыя — двое непрацуючых маладых людзей, якія цяпер «бавяць» час у ізалятары часовага ўтрымання.

Алена ПАЛЕВІКОВА,
«Мінск-Навіны».

Прайшла любоў

На пачатку ліпеня да нас з жонкай прыязджаў яе брат — мой, значыць, швагра. Яму 29, халасцяк, у Мінску жыве. Падвыпілі мы, і стаў я распытваць, калі ж ён ажэніцца. «На святое ніколі», — сказаў. Потым пайшлі падрабязнасці.

Значыць так. Нядаўна зусім была ў яго дзеўка. І нічога, як быццам: з вышэйшай адукацыяй, у нейкай фірме працуе, зарабляе — дай Бог кожнаму.

Мусіць, з гэтага ўсё і пачалося. Яна раней разам з бацькамі жыла, а потым кватэру сабе купіла. Настаў час пераязджаць. Да каго па дапамогу звярнуцца? Зразумела, да жаніха. А той і рады! На рабоце адгулы ўзяў, з сябрамі дамовіўся. Вырашылі найперш яе піяніна завезці. Нявеста ключы ад кватэры дала, і сказала:

— Дом жа ты ведаеш? Апошні пад'езд, дзевяты паверх...

Ён і сапраўды там быў — адзін раз, вечарам, але дарогу запомніў. Так што тое піяніна яны лёгка, можна сказаць, са старога дома вынеслі, удала перавезлі. У новым доме «вылічылі» той апошні пад'езд і закасалі рукавы, бо работа ж чакала вельмі нялёгкая — цяжэнны інструмент, а найгорш, што груваздкі, лесвіцы вузкія...

А з другога боку — чаго не зробіш для каханай! Валок мой швагрусь, упіраўся! І хлопцаў падбадзёрваў. Казаў, што наверсе яшчэ зранку стол накрыты... Да таго ж — за ім не заржавее, аддзячыць... Кожнаму.

З тым, выціраючы спінамі сцены і ўзмакрэлыя лбы, насільшчыкі памалу падымаліся, з паверха на паверх.

Пакуль дацягнуліся да дзевятага, рукі-ногі па-здрадніцку трэсліся... Усцешвала толькі адно — справа, як быццам, зроблена, і стол у кватэры накрыты. Значыць, тое піяніна засталося праз парог перацягнуць...

Перад ім швагрук па-гаспадарску ключ з кішэні выцягнуў, у замочную шчыліну ўставіў, хацеў павярнуць — нічога не атрымалася. Паспрабаваў яшчэ раз... Сам... Потым — кожны з насільшчыкаў. А замок адмыкацца і не думаў.

Жаніх за мабільнік, давай нявесце званіць. Тая, не доўга думаючы, ну, не тое, каб абазвала яго і ўсю кампанію, але ж сказала, што калі ў іх такія рукі і галовы, то яна зараз сама прыедзе і дзверы адчыніць.

У чаканні швагра па гарэлку схадзіў. Пакуль выпівалі, убачылі, як у двор таксі прыехала, як выйшла з яго абранніца і ў... першы пад'езд падалася.

Высветлілася, што яна, калі гаварыла яму пра апошні (жаночая логіка!), мела на ўвазе той, які... найдалей ад вуліцы, ад прыпынку знаходзіўся (!)...

Уніз піяніна зносіла ўжо спецыяльна выкліканая брыгада, якая потым і занесла яго на дзевяты паверх, але ў першым пад'ездзе. Дорага, відаць, узяла... Але самае крыўднае, што швагрусь мой па-ранейшаму халасцякуе — прайшла любоў. Ідзі, шукай зараз новую.

М. Ш,
г. Магілёў.

Адна баба сказала...

Мне, ледзь не з плачом, нядаўна пазваніла знаёмая, спытала, ці ведаю я, што Аляксеевіч памёр.

— Як?! — жахнулася я. — Ён жа і не стары, і не хварэў, і размаўлялі мы тыдні два таму?!.

— А вось так, — кажа прыяцелька, — бывае...

Пагаварылі мы з ёй, павойкалі, нават паплакалі, бо надта ж добры чалавек... быў.

Але тут ужо шкадуй не шкадуй, плач не плач, — гору не паможаш...

А вось сям'і нябожчыка, рашыла, хоць пазваніць трэба, — паспачуваць, даведацца, што там і як.

Доўга думала, з чаго размову пачаць, «тэкст» у галаве пракручвала. Набрала нумар. Што за ліха: трубку нехта зняў і голасам нябожчыка кажа:

— Слухаю вас.

Аж мурашкі па спіне. І лоб узмакрэў: «Сын?» Але ж голас у яго нейкі не такі быў...

— Д-добры веч-чар, — вітаюся.

— Вечар добры, — бадзёра адказвае... Зноў жа голасам нябожчыка.

— А к-куды я трапіла? — пытаюся (як быццам на той свет можна...). — Х-хто гэта?

— Святлана? — здзіўляецца (ды дакладна ўжо!) «нябожчык» Аляксеевіч, — што з табой сёння? Заікаешся, сваіх не пазнаеш, — захварэла ці што?

— Н-не, — кажу, — як быццам здаровая. А вы, прабачце, жывы?

— А які ж па-твойму, калі размаўляю?

Тут ужо і я крыху ачуняла, храбрасці набралася — усё, як ёсць, яму расказала.

Пасмяяўся чалавек...

У яго, як потым высветлілася, ціск падскочыў. Выклікалі «хуткую». Тая за хворага ды ў бальніцу.

Бабулі, што заўжды ля пад'езда сядзяць, гэта ўбачылі і іншым пайшлі расказаць, што «Ляксеіча, як нежывога, з дому панеслі».

«Як» па дарозе ад вушэй да вушэй недзе згубілася.

...Кажуць, чалавек доўга жыць будзе, калі яго заўчасна хаваюць. Вось гэтага і хочацца пажадаць майму добраму знаёмцу ды і ўсім добрым людцам.

Святлана СТРАКАЧ,
г. Салігорск

Былі... І людзі, і коні...

Мама ў мяне зусім непісьменная, а тата скончыў два класы польскай школы. Гэтай адукацыі некалі хапала, каб працаваць у калгасе ўчотчыкам, потым, калі часы пакрыху памяніліся, — па вёсках збіраць малако. Па яго тата ездзіў на кані па мянушцы Бэрко, якога ён не тое што пугай, лейцамі ніколі не сцебануў.

Ды, шчыра кажучы, і патрэбы не меў, бо (асабліва ў святы), калі ўсе людзі дома былі, фурман мог ад воза адстаць, з некім загаварыцца. А конь сам ведаў, ля якой хаты трэба спыніцца, колькі пастаяць, пакуль гаспадар ці гаспадыня вылыюць малако, куды ехаць далей...

А яшчэ тата з Бэрком мог «цырк устроіць». Вуліца ў вёсцы шырокая. Дык тата ўлукаткі па ёй — ад плоту да плоту. І Бэрко за ім — акурат таксама, след у след. Разумны быў.

Неяк бяда з ім здарылася: мама выходзіць на двор (тата ўжо гадоў 5 малака не збіраў), а конь стаіць ля нашых варотцаў. І слёзы з вачэй... Як боб. Мама да яго:

— Бэрко, што з табою?

Глянула, а ў яго рана на назе, гной цячэ (карова, казалі, рогам прабіла. І досыць даўно...). У Бэрко, відаць, на нашу сям'ю апошняя надзея была: цярпліва стаяў, чакаў, пакуль мама рану прамыла, пакуль мазь прыклала...

Некалькі дзён ён быў у нас, стаяў у хляве, а потым, калі папраўляцца стаў, выпусцілі на пашу, да іншых коней.

Але ж назаўтра мама ўсё роўна пайшла праведаць яго.

Мужыкі казалі, што дарэмна: у Бэрко рана страшная — ён нікога да сябе не падпусціць.

На што мама толькі ўсміхнулася і «прапела» сваё:

— Бэрко, Бэрко...

І конь сам (!) паслухмяна падышоў, пацярпеў, пакуль агледзела рану.

Вось так. Хацела расказаць пра гумарыста-тату, а атрымалася...

Вясёлая гісторыя ці не — вырашаць чытачам. А што праўдзівая яна — дык гэта на ўсе 100, як кажуць.

Святлана ЯРМАЛЮК,
г. Брэст

Таемны арсенал

У мужчын досыць часта бывае — любяць адных, жэняцца з другімі...

Вось і ў Міхала (назавём яго так) першае каханне няўдалым выйшла: дзяўчына яго з'ехала ў іншы горад, ён застаўся ў родным, у жонкі сабе іншую ўзяў, дзеці пайшлі.

І, мо, спакойна жыў бы чалавек, ды праз колькі гадоў прыязджае яго сімпатыя, на выхадныя да свякоў.

Убачыць захацелася, аж твар забалеў... Але як? Трэба ж, каб жонка не ведала, каб слова не сказала. Прыдумаў. Кажа ёй:

— Сабяры бялізну — я ў лазню пайду.

А сам думае, што і насамрэч туды схадзіць можна. А ўжо потым...

Галоўнае, жонцы можна будзе сказаць, што з мужыкамі заседзеўся, па чарцы ўзялі, загаварыліся, у карты загуляліся. Ды ці мала што...

Супраць лазні жонка, канешне, нічога не мела — сабрала ўсё патрэбнае, адправіла...

Памыўся мужык. А пара на дварэ гарачая, у лазні нікога, лічы... Ён у адных майтках за стол у раздзявалцы сеў, у шклянку піва наліў. А думкі ўжо недзе далёка, з Ёй...

І раптам — як хто варам яго... Аж падскочыў. Зірк на свой табурэт — дзірка ў ім (пасярэдзіне, каб зручней было пераносіць). Вось ён на яе і ўсеўся. А ля ножак у гэты час каток круціўся, пачастунку ці, мо, увагі чакаў. І засумаваў, не дачакаўшыся, згледзеў, што з дзіркі нешта вытыркаецца, ды лапкаю цоп...

«Праглынуў» мужык гэтую знявагу, гэты боль, шугануў катка, агледзеў майткі: дзірка ў іх на самым далікатным месцы. І майка — чыстая, папрасаваная, але ж старэнькая, пад пахамі, як шротам пабітая. І сарочка злінялая... У ёй — толькі гной выкідаць, на спатканне ў такіх не ходзяць...

Дык сціснуў ён сэрца ў кулак і нікуды не пайшоў...

А ўсё дзякаваць жонцы. Самае цікавае (ці заўважылі?), што ў абарону сям'і яна і слова не сказала...

В. А. ГУДАЧКОВА,
г. Жыткавічы.

Рубрыку вядзе Валянціна ДОЎНАР.

ПАНЯДЗЕЛАК, 20 ЖНІЎНЯ

6.10, 16.45 Серыял «Роднасны абмен».
7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 15.00, 19.00, 23.35 Навіны.
7.05, 8.10 «Добрай раніцы, Беларусь!».
7.25, 8.25, 11.50 «Дзелавое жыццё».
8.20 Гатуем разам!
9.05, 20.00 Серыял «План «Б».
9.55 «Панарама тыдня».
10.55, 17.50 Серыял «Каханне як каханне».
12.10 Камедыя «Звычка жаніцца».
14.15, 15.30 Мультфільмы.
14.30 «Рыбнае месца».
15.15, 19.25 Навіны рэгіёна.
15.45 «Культурныя людзі».
16.15 Фігуры.
19.35 Час спорту.
21.00 «Панарама».
21.40 Маст. фільм «Клятва».
23.55 Усе стыхіі.

6.00, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.05, 3.00, 5.00 Нашы навіны.
6.05 «Пакуль усе дома».
7.05 «Наша раніца».
9.05 Контуры.
10.10 Камедыя «Француз».
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00, 23.20, 3.20 Навіны спорту.
12.00 «Малахаў+».
13.10 Серыял «Мая цудоўная няня».
13.40 «Федэральны суддзя».
14.30 «Кантрольная закупка».
15.00 «Паліта. Без комплексаў».
16.15 Серыял «Рэйкі шчасця».
17.05 «Асабістае жыццё Андрэя Канчалоўскага».
18.20 Серыял «Браты парознаму».
18.55 Чакай мяне.
20.00 Час.
21.05 Ток-шоў «Выбар».
22.00 Дэтэктыў «Выклік».
23.25 Серыял «Спадары афіцэры».

Сябры, якія ваявалі ў Афганістане, пасля ранення апынуліся ў шпіталі. Жыццёвыя шляхі іх разыходзяцца, і яны яшчэ не ведаюць, што праз пятнаццаць гадоў ім зноў наканавана сустрэцца.

0.15 Серыял «Забойная сіла».
1.15 Серыял «Уваскрашаючы мёртвых». Заключная серыя.
2.05 Серыял «Шпіёны».
3.30—5.00 *Тэхнічная прафілактыка.*
5.05 «Няхай гавораць».
5.40 «Жарт за жартам».

7.00 «Ранішняя падзарадка».
8.00, 17.30 Серыял «Белінда».
8.50 Маст. фільм «Бывай, шпана замаскварэцкая...».
10.35, 19.25 Ядзім дома.
11.05 Кінараман «Бацькі і дзеці».
12.20, 18.30 Серыял «Расплата за грахі».
13.10 ПРАсоўванне+.
13.25 Серыял «Неба ў гарошак».
14.15 Школа рамонту.
15.05 «Тэатр. Выбранае». «Нясумныя ўрокі з Юрыем Васільевым».
15.30 Дак. серыял «Запіскі нырца».
16.00 Мультсерыял «Добрай раніцы, Мікі Маўс!».
16.30 Серыял «Вясёленькія дні».
16.55 Дак. серыял «Сусветная спадчына. Самыя прыгожыя месцы». «Антычны свет».
20.05 Калыханка.
20.20 Беларуская часінка.
21.20 Баявік «...Па мянушцы Звер».
23.00 Фільм-прытча «Духанаў дзень».

6.05, 17.20 «Мінчына».
6.15, 7.40 «З чаго пачынаецца раніца».
7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
8.40 «Аўтапанарама».
9.00, 20.30 «Салдаты 6». Серыял.
10.00 «Гарачы лёд».
10.40 «Далёкія сваякі».
11.00, 18.25 «Чужыя тайны». Серыял.
12.00, 21.30 «Мужчынская работа 2». Серыял.
13.00 «Неверагодныя гісторыі».
13.25 «Тэма дня».
13.50 «Дзіцячы сеанс»: «Мой лепшы сябар — іншапланецянін».
14.35 «Икс-утки». Мультсерыял.
15.15 «Горад дзяцінства».
15.30 «Ecce homo».
16.00 «Новыя падарожжы дылетанта».
16.50 «Бабскі бунт». Ток-шоў.
17.30 «Званая вячэра».
20.05 «СТБ-спорт».
20.15 «Добры вечар, малыш».
22.55 «Мінск і мінчане».
23.25 «Рэактыўны бокс».
23.55 Маст. фільм «Чупакабра».

Кантрабандай гэтага звера перапраўляюць на раскошны лайнер. Цікавасць экіпажа прыводзіць да катастрофы — пачвара вырываецца з клеткі.

6.00 Зараджайся!
7.30, 18.15 Серыял «Сакрэт Сахары».
8.30, 11.30, 14.30, 17.30, 20.30 «Навіны Садружнасці».
8.45 Паэзія Арменіі.
9.00 Мар, дзейнічай, будзь!
9.30, 19.30 Ток-шоў «Спрэчная тэрыторыя».
10.30 Дак. серыял «Гісторыі злачынстваў».
12.00, 22.25 Студыя 60—90.
12.15 Кіно-Індыя. Маст. фільм «Перахітрыць лёс».
13.45 Мільён пытанняў аб прыродзе.
14.00 Мультсерыял «Лётны атрад».
15.00 Планета VISION прадстаўляе...
8.45 Казахстан: старонкі гісторыі.
9.00, 20.00 Рэспубліка сёння.
9.30 Любімыя акцёры.
9.45 Казкі нашага дзяцінства. Маст. фільм «Вучань лекара».
12.00, 22.25 Студыя 60—90.
12.15, 22.30 Маст. фільм «Зося».
13.45 Мільён пытанняў аб прыродзе.
14.00 Мультсерыял «Лётны атрад».
15.00 «Хіт-экспрэс».
16.00 Серыял «Максімо ў маім сэрцы».
17.00 «Самыя прыгожыя дамы свету».
18.00 Акцэнты.
18.15 Серыял «Сакрэт Сахары».
19.15 «Цік-так».
19.30 Конкурс. Скрыжаванне «Нятанны фасон».
21.00 Дэтэктыўны серыял.
22.00 Акцэнты+.

7.00 «Сад і агарод».
7.05, 21.05, 23.30 «Метэапрагноз».
7.10 «На рыбалку з Юрыем Заслаўскім».
7.20 Маст. фільм «Апач».
8.45 «К-гульня».
9.00 «Клуб 700».
9.30 Гурман-клуб.
9.50 Дак. серыял «Жывая прырода», «Горныя гарылы».
11.00 Маст. фільм «Патоп».
13.00 «Лаві момант!».
13.15 «Тэлечат — «8 канал».
16.30 «Жыццё, поўнае радасці».
17.00 Мультпарад.
17.15 Маст. фільм «Шанцы».
18.55 «Навіны кіно».
19.00 Серыял «Гісторыя жывапісу».
19.30 «Сад і агарод плюс».
19.45, 21.10 «Распродаж. Навінкі. Акцыі».
19.50 Серыял «Горац».
20.45 «Вечарніца».
21.00 Інфармбюро «Міжнароднае».
21.15 Трылер «Уладар ценяў».

7.00 Добрай раніцы, Расія!
9.10 «Футбаліст Валерый Варонін. Страціць твар».
9.55 Пакой смеху.
10.45 Весткі. Дзяжурная часць.
11.00, 14.00, 17.00, 19.00 Весткі.
11.30 Мясцовы час. Весткі—Масква.
11.45 «Фітиль».
12.45 Серыял «Курортны раман».
14.20 Маст. фільм «Дзяўчына для развітання».
16.10 «Бітва над акіянам».
17.20 Мясцовы час. Весткі—Маскоўская вобласць.
17.50 Серыял «Анёл-ахоўнік».
18.50, 23.00 Весткі—Беларусь.
19.45 «Добрай ночы, малышы!».
20.00 Серыял «Яўлампія Раманава. Следства вядзе дылетант».
21.00 Серыял «Кавалеры «Марской зоркі».
22.00 Серыял «Погляды».
23.10 Весткі+.
23.25 «Першая лэдзі савецкага кіно. Тамара Макарава».
0.20 Маст. фільм «Клоўн».

6.00 Сёння раніцай.
8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 Сёння.
8.10 «Крамлёўскія жонкі: Кацярына Калініна. Рабочая з вышэйшага свету».
9.00 Агляд.
9.25 «Без рэцэпта».
10.20 «Кулінарны паядынак».
11.20 «Кватэрнае пытанне».
12.10 «Следства вялі...».
13.30 Серыял «Кодэкс гонару-3».
15.05 «Асабліва небяспечны!».
15.35, 18.30 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».
16.30 Серыял «Вяртанне Мухтара-2».
19.40 Серыял «Агонія страху».
20.45 Серыял «Вяроўка з пяску». 1-я серыя.
22.25 Серыял «Бальзакаўскі ўзрост, або Усе мужыкі сво...».
23.30 «Крымінальная Расія».

5.00 Канал «Настрой».
7.30, 13.45, 18.50 «Гісторыя дзяржавы Расійскай».
7.35 Серыял «Залатая цешча».
8.05 Камедыя «Саша-Сашачка».
9.40 Момант ісціны.
10.15, 0.25, 4.45 Пятроўка, 38.
10.30, 13.30, 16.30, 19.30 Падзеі.
10.50 Дэтэктыў «Круты паварот».
12.20 Маст. фільм «Даліда». 1-я серыя.
13.50, 4.05 Мультфільм.
14.30 «Кацярына Фурцава». Дак. фільм Леаніда Млечына.
15.30 Новая «Часінка».
16.55 Дзелавая Масква.
17.15 Анастасія Заваратнюк у праграме «Запрашае Барыс Ноткін».
17.45 Серыял «Гарадскі раманс».
18.55 «Дэтэктыўныя гісторыі». «Дзе схаваныя грошы?».
20.05 Дэтэктыў «Жаночая логіка-3».
Стральцоў прапаноўвае Вользе Пятроўне разабрацца ў новай заблытанай гісторыі, у якой у доме яго загінулага сябра адбываюцца дзіўныя рэчы...
22.15 «Сто пытанняў дарасламу».
23.10 Падзеі. 25-я гадзіна.
23.40 «Збор сачыненняў». Свята оперы ў Дрэздэне.
0.45 Серыял «Чыста англійскае забойства».
2.20 Маст. фільм «2009: Сцёртая памяць».

9.30 Чэмпіянат свету. «Ралі Германіі».
10.00 Мотаспорт па выхадных.
10.30 Мотагонкі. Гран-пры Чэхіі.
11.00, 14.30, 15.45 Футбол. Чэмпіянат свету (U-17).
12.45, 20.30, 1.30 Вось гэта дзіва!!!
13.00, 17.00, 19.30 Хакей на траве. Чэмпіянат Еўропы. Жанчыны.
18.30 Скачкі на лыжах з трампліна. Гран-пры 4-х нацый.
19.00, 1.00 Футбол. Еўрагалы.
21.00 Сумо.
22.00 Байцоўскі клуб.
2.00 «Eurosport Buzz».

ФІЛЬМ ДНЯ

ПЕРШЫ 21.40 «КЛЯТВА» (КІТАЙ—ГАНКОНГ—ЯПОНІЯ—ПАЎДНЁВАЯ КАРЭЯ, 2005 г.).

Узнагароды: ганаровы прыз 28-га ММКФ, спецыяльны прыз МКФ фантастычных фільмаў «Фантаспорту» (Партугалія, 2005 г.).

Юны раб, надзелены дарам абганяць вецер, атрымлівае загад выратаваць свайго цара ад пагібелі. Але лёс, які прадказала варажбітка, падрыхтаваў герою цяжкае выпрабаванне.

Рэжысёр — Чэн Кайге. **У ролях:** Дон-Ган Чжан, Хіроюкі Санада, Сесілія Чэунг.

АЎТОРАК, 21 ЖНІЎНЯ

6.05, 16.40 Серыял «Роднасны абмен».
7.00, 8.00, 9.00, 15.00, 19.00, 23.30 Навіны.
7.05, 8.10 Добрай раніцы, Беларусь!
7.25, 8.25 Дзелавое жыццё.
8.20 Гатуем разам!
Тэхнічная прафілактыка з 9.05 да 15.00.
15.15, 19.25 Навіны рэгіёна.
15.30 Мультфільм.
15.45 Час спорту.
16.10, 0.05 Серыял «Камедыйны актэйль».
17.50 Серыял «Каханне як каханне».
19.35 Зямельнае пытанне.
19.55 Серыял «План «Б».
21.00 Панарама.
21.40 Камедыя «Няўрымслівы дух».

Аб'ехаўшы паўсвету, раманцтычная прыгажуня Кэтрын вяртаецца ў родны Сідней, дзе нядаўна памерла яе маці.

23.55 Дзень спорту.

6.00, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.10, 3.00, 5.00 Нашы навіны.
6.05, 15.00 «Паліта. Без комплексаў».
7.05 «Наша раніца».
9.05 Чакай мяне.
9.55 «Модны прыгавор».
10.45 «Ералаш».
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00, 23.25, 3.20 Навіны спорту.
11.10, 21.05 Серыял «Не радзіся прыгожай».
12.00 «Малахаў+».
13.10 Серыял «Мая цудоўная няня».
13.40 «Федэральны суддзя».
14.30 «Кантрольная закупка».
16.15 Серыял «Рэйкі шчасця». Серыял. Заключная серыя.
17.15, 5.05 «Няхай гавораць».
18.20 Серыял «Браты парознаму».
18.55 Серыял «Таццянін дзень».
20.00 Час.
22.05 Дэтэктыў «Выклік».
23.30 «Спадары афіцэры». Серыял.
0.20 «Забойная сіла». Серыял.
1.15 «Шпіёны». Серыял.
3.25 Дэтэктывы.
3.55 «Вампіры сярод нас». Дак. фільм.
5.40 «Жарт за жартам».

7.00 Ранішняя падзарадка.
8.00, 17.30 Серыял «Белінда».
8.50 Драма «Дзеці Радзімы».
10.25, 19.25 Ядзім дома.
10.55 Кінараман «Бацькі і дзеці». 1-я серыя.
12.15, 18.30 Серыял «Расплата за грахі».
13.05 ПРАсоўванне+.
13.15 Серыял «Неба ў гарошак».
14.15 Школа рамонту.
15.05 Святло далёкай зоркі. Ніна Ватацы.
15.30 Дак. серыял «Запіскі нырца». 1-я серыя.
16.00 Мультсерыял «Добрай раніцы, Мікі Маўс!».
16.30 Серыял «Вясёленькія дні».
16.55 Дак. серыял «Сусветная спадчына. Самыя прыгожыя месцы». «Спадчына Францыі».
20.05 Калыханка.
20.20 Беларуская часінка.
21.20 Маст. фільм «Бывай, шпана замаскварэцкая...».
23.10 «Шок-О-ЛАД».

6.05, 17.20 «Мінчына».
6.15, 7.40 «З чаго пачынаецца раніца».
7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
8.40 «Добро пожаловаться».
9.00, 20.30 «Салдаты 6». Серыял.
10.00 «Сталічны футбол».
10.40 «З дакладных крыніц».
11.00, 18.25 «Чужыя тайны». Серыял.
12.00 «Гучная справа».
13.00 «Рэпарцёр СТБ».
13.50 «Дзіцячы сеанс»: «Мой лепшы сябар — іншапланецянін».
14.35 «Икс-утки». Мультсерыял.
15.15 «Сакрэтныя гісторыі».
16.05 «Наш дом».
16.50 «Бабскі бунт». Ток-шоў.
17.30 «Званая вячэра».
20.05 «СТБ-спорт».
20.15 «Добры вечар, малыш».
21.30 «Мужчынская работа 2». Серыял.
22.55 «Аўтапанарама».
23.15 «Гарачы лёд».
23.45 «Надзвычайныя гісторыі».
0.30 «Тэма дня».
0.35 Баявік «Вогненная бура».
Ён выкарыстоўваў кібаргаў на шахтах па здабычы вельмі каштоўнай сыравіны, але тыя, якія былі хутчэй людзьмі, чым робатамі, не хацелі паміраць ад радыяцыі.

6.00 Зараджайся!
7.30, 18.15 Серыял «Сакрэт Сахары».
8.30, 11.30, 14.30, 17.30, 20.30 «Навіны Садружнасці».
8.45 Сямейны альбом.
9.00 Спецыяльны рэпартаж.
9.30 Любімыя акцёры.
9.45 Нашы любімыя камедыі. Маст. фільм «Інтэрвенцыя».
12.00, 22.25 Студыя 60—90.
12.15, 22.30 Маст. фільм «Узброены і вельмі небяспечны».
13.45 Мільён пытанняў аб прыродзе.
14.00 Мультсерыял «Лётны атрад».
15.00 Ведаем рускую.
16.00 Серыял «Максімо ў маім сэрцы».
17.00 Пра каханне.
18.00 Акцэнты.
19.15 «Цік-так».
19.30 Ток-шоў «Спрэчная тэрыторыя».
21.00 Дэтэктыўны серыял.
22.00 Акцэнты+.

7.00, 19.30 «Сад і агарод».
7.05, 10.55, 21.05, 23.15 «Метэапрагноз».
7.10 Серыял «Цені знікаюць апоўдні».
8.45 «К-гульня».
9.00 «Клуб 700».
9.30 «Каралі муай тай».
9.50 Дак. серыял «Жывая прырода». «У пошуках ягуара».
10.50, 21.00 Інфармбюро «Міжнароднае».
11.00 Маст. фільм «Уладар ценяў».
13.00 Кінамарафон.
16.30 «Жыццё, поўнае радасці».
17.00 Мультпарад.
17.15 Маст. фільм «Лакі».
18.55 «К-гульня».
19.00 «На рыбалку з Юрыем Заслаўскім».
19.20 «Навіны кіно».
19.40, 21.10 «Распродаж. Навінкі. Акцыі».
19.45 Серыял «Справа аб мёртвых душах».
20.45 «Вечарніца».
21.15 Камедыя «Сабрына».
23.20 «Начны тэлечат».

7.00 Добрай раніцы, Расія!
9.15 «Адзін дзень Аляксандры Пахмутавай».
10.00 Серыял «Яўлампія Раманава. Следства вядзе дылетант».
11.00, 14.00, 17.00, 19.00 Весткі.
11.30, 14.20 Мясцовы час. Весткі—Масква.
11.45, 21.00 Серыял «Кавалеры «Марской зоркі».
12.45 Серыял «Час — грошы».
13.45 Весткі. Дзяжурная часць.
14.40 Мультфільмы.
15.25 «Кулагін і партнёры».
16.00 Суд ідзе.
17.20 Мясцовы час. Весткі—Маскоўская вобласць.
17.50 Серыял «Анёл-ахоўнік».
18.50, 23.00 Весткі—Беларусь.
19.45 Добрай ночы, малышы!
20.00 Серыял «Яўлампія Раманава. Следства вядзе дылетант».
21.00 Серыял «Погляды».
23.10 Весткі+.
23.25 «Дрэздэн. Хроніка трагедыі».
0.20 Баявік «Паляўнічы».

Паляўнічы за злачынцамі, былы паліцэйскі Конар Спірс аказваецца ўцягнутым у крывавую вайну двух мафіёзных сямействаў.

6.00 «Сёння раніцай».
8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 Сёння.
9.05 «Наша ўсё!».
10.20 «Чыстасардэчнае прызнанне».
10.50, 22.30 «Крымінальная Расія».
11.20 Серыял «Жыццё — поле для палявання».
13.25, 19.40 Серыял «Агонія страху».
14.15, 20.45 Серыял «Вяроўка з пяску».
15.10 «Прафесія — рэпарцёр».
15.35, 18.30 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».
16.30 Серыял «Вяртанне Мухтара-2».
22.25 Серыял «Бальзакаўскі ўзрост, або Усе мужыкі сво...».

5.00 Канал «Настрой».
7.30, 13.45, 18.50 «Гісторыя дзяржавы Расійскай».
7.35 «Залатая цешча». Серыял.
8.05 Маст. фільм «Дзень шчасця».
10.15, 0.10, 4.45 Пятроўка, 38.
10.30, 13.30, 16.30, 19.30 Падзеі.
10.45 «Дэтэктыўныя гісторыі». «Помста».
11.20, 2.40 «Адна справа на дваіх». Серыял.
12.25 «Даліда». Маст. фільм.
13.50 Мультпарад.
14.30 Дак. фільм «Засакрэчанае каханне». «Марсель і Мар'яна».
15.30 Новая «Часінка».
16.55 Дзелавая Масква.
17.15 Сялянская застава.
17.45 «Гарадскі раманс». Серыял.
18.55 «Рэальныя гісторыі». Нематываваная агрэсія.
20.05 Маст. фільм «Да мяне, Мухтар!».
21.50 «Брава, артыст!» Юрый Нікулін.
23.40 Падзеі. 25-я гадзіна.
0.30 Камедыя «Гуляй, як Бэкхэм».
3.30 «Ключы ад неба». Камедыя.

9.30 «Eurosport Buzz».
10.00, 16.45 Вось гэта дзіва!!!
10.30, 13.30, 18.30 Футбол. Еўрагалы.
11.00, 12.45, 14.00 Футбол. Чэмпіянат свету (U-17).
15.45 Футбол. Еўра-2008. Літва—Італія.
17.00, 19.15 Хакей на траве. Чэмпіянат Еўропы. Жанчыны.
19.00, 1.00, 2.15 Футбол. Еўра-2008.
20.30 Сумо.
21.30 Бокс. С. Кабальера (Панама)—Р. Касцілья (Мексіка).
22.00 Бокс. П. Мозес (Намібія)—А. Кудраўцаў (Украіна).
0.00 Чэмпіянат свету. «Ралі Германіі».
1.15 Спідвей. Гран-пры Швецыі.

ФІЛЬМ ДНЯ

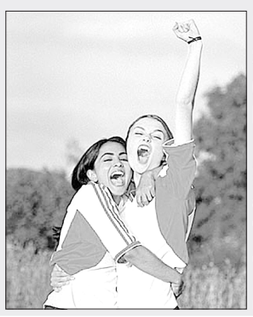

ТБЦ 0.30 «ГУЛЯЙ, ЯК БЭКХЭМ»» (ВЯЛІКАБРЫТАНІЯ—ГЕРМАНІЯ, 2002 г.).

Юная Джэсі вельмі любіць гуляць у футбол. Яе кумір — Дэвід Бэкхэм, а любімы абутак — бутсы.

Рэжысёр — Гурындэр Чадха. У ролях: Парміндэр К. Награ, Кіра Найтлі, Джанатан Рыз-Мейерс.

СЕРАДА, 22 ЖНІЎНЯ

5.55, 15.30 Серыял «Роднасны абмен».
6.45. 0.50 Дзень спорту.
7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 15.00, 0.25 Навіны.
7.05, 8.10 Добрай раніцы, Беларусь!
7.25, 8.25, 11.50, 14.50 Дзелавое жыццё.
8.20 Гатуем разам!
9.05, 20.00 Серыял «План «Б».
9.55 Здароўе.
10.30, 16.20 Серыял «Каханне як каханне».
11.25 Серыял «Уцёкі Артфула Доджэра».
12.10 Зямельнае пытанне.
12.35 Маст. фільм «Расія маладая».
15.15, 19.25 Навіны рэгіёна.
17.25 Футбол. Адборачны матч чэмпіянату Еўропы U-21. Беларусь—Латвія.
19.35 Nota Bene.
21.00 Панарама.
21.40 Драма «Халодная гара».

6.00, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 16.00, 18.00, 20.30, 22.50, 3.00, 5.00 Нашы навіны.
6.05, 15.00 «Паліта. Без комплексаў».
7.05 «Наша раніца».
Тэхнічная прафілактыка з 9.05 да 15.00.
16.10, 18.15, 23.05, 3.20 Навіны спорту.
16.15 Маст. фільм «Залатое цяля».
17.15, 5.05 «Няхай гавораць».
18.20 Серыял «Браты парознаму».
18.55 Серыял «Таццянін дзень».
20.00 Час.
20.50 Футбол. Таварыскі матч зборная Беларусі—зборная Ізраіля.
23.15 Баявік «Тры каралі».
1.15 «Шпіёны». Серыял.
3.25 Маст. фільм «Ноч мерцвякоў, якія ажылі».
5.40 «Жарт за жартам».

7.00 Ранішняя падзарадка.
8.00, 17.30 Серыял «Белінда».
8.50 Маст. фільм «Бывай, шпана замаскварэцкая...».
10.35, 19.25 Ядзім дома.
11.05 Кінараман «Бацькі і дзеці».
12.20, 18.30 Серыял «Расплата за грахі».
13.10 ПРАсоўванне+.
13.25 Серыял «Неба ў гарошак».
14.15 Школа рамонту.
15.05 «Тэатр. Выбранае». «Нясумныя ўрокі з Юрыем Васільевым».
15.30 Дак. серыял «Запіскі нырца».
16.00 Мультсерыял «Добрай раніцы, Мікі Маўс!».
16.30 Серыял «Вясёленькія дні».
16.55 Дак. серыял «Сусветная спадчына. Самыя прыгожыя месцы». «Антычны свет».
20.05 Калыханка.
20.20 Беларуская часінка.
21.20 Баявік «...Па мянушцы Звер».
23.00 Фільм-прытча «Духанаў дзень».

6.05, 17.20 «Мінчына».
6.15, 7.40 «З чаго пачынаецца раніца».
7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
8.40 «Аўтапанарама».
9.00, 20.30 «Салдаты 6». Серыял.
10.00 «Гарачы лёд».
10.40 «Далёкія сваякі».
11.00, 18.25 «Чужыя тайны». Серыял.
12.00, 21.30 «Мужчынская работа 2». Серыял.
13.00 «Неверагодныя гісторыі».
13.25 «Тэма дня».
13.50 «Дзіцячы сеанс»: «Мой лепшы сябар — іншапланецянін».
14.35 «Икс-утки». Мультсерыял.
15.15 «Горад дзяцінства».
15.30 «Ecce homo».
16.00 «Новыя падарожжы дылетанта».
16.50 «Бабскі бунт». Ток-шоў.
17.30 «Званая вячэра».
20.05 «СТБ-спорт».
20.15 «Добры вечар, малыш».
22.55 «Мінск і мінчане».
23.25 «Рэактыўны бокс».
23.55 Маст. фільм «Чупакабра».

Кантрабандай гэтага звера перапраўляюць на раскошны лайнер. Цікавасць экіпажа прыводзіць да катастрофы — пачвара вырываецца з клеткі.

6.00 Зараджайся!
7.30, 18.15 Серыял «Сакрэт Сахары».
8.30, 11.30, 14.30, 17.30, 20.30 «Навіны Садружнасці».
8.45 Паэзія Арменіі.
9.00 Мар, дзейнічай, будзь!
9.30, 19.30 Ток-шоў «Спрэчная тэрыторыя».
10.30 Дак. серыял «Гісторыі злачынстваў».
12.00, 22.25 Студыя 60—90.
12.15 Кіно-Індыя. Маст. фільм «Перахітрыць лёс».
13.45 Мільён пытанняў аб прыродзе.
14.00 Мультсерыял «Лётны атрад».
15.00 Планета VISION прадстаўляе...
16.00 Серыял «Максімо ў маім сэрцы».
17.00 «Бібліятэка Малдавіі».
18.00 Акцэнты.
19.15 «Цік-так».
21.00 Дэтэктыўны серыял.
22.00 Акцэнты+.
22.30 Маст. фільм «Белы Ікл».

7.00, 19.30 «Сад і агарод».
7.05, 10.55, 21.05, 23.25 «Метэапрагноз».
7.10 Серыял «Цені знікаюць апоўдні».
9.15 «К-відэа» для дзяцей.
9.30 «Адшукваецца адпачынак».
9.50 Дак. серыял «Жывая прырода». «Уладары палярных прастораў».
10.50, 21.00 Інфармбюро «Міжнароднае».
11.00 Маст. фільм «Сабрына».
13.00 «Лаві момант!».
13.15 «Тэлечат — «8 канал».
16.30 «Жыццё, поўнае радасці».
17.00 Мультпарад.
17.15 Маст. фільм «Лакі».
18.55 «К-гульня».
19.00 Гурман-клуб.
19.20 «Навіны кіно».
19.40, 21.10 «Распродаж. Навінкі. Акцыі».
19.45 Серыял «Справа аб мёртвых душах».
20.45 «Вечарніца».
21.15 Маст. фільм «Ноцінг Хіл».
23.30 «Начны тэлечат».

7.00 Добрай раніцы, Расія!
9.15 «Спартак Мішулін. Які ўмеў лятаць».
10.00 Серыял «Яўлампія Раманава. Следства вядзе дылетант».
11.00, 14.00, 17.00, 19.00 Весткі.
11.30, 14.20 Мясцовы час. Весткі—Масква.
11.45, 21.00 Серыял «Кавалеры «Марской зоркі».
12.45 Серыял «Час — грошы».
13.45 Весткі. Дзяжурная часць.
14.40 Мультфільмы.
15.25 «Кулагін і партнёры».
16.00 Суд ідзе.
17.20 Мясцовы час. Весткі—Маскоўская вобласць.
17.50 Серыял «Анёл-ахоўнік».
18.50, 23.00 Весткі—Беларусь.
19.45 Добрай ночы, малышы!
20.00 Серыял «Яўлампія Раманава. Следства вядзе дылетант».
21.00 Серыял «Погляды».
23.10 Весткі+.
23.25 «Спынёнае маўчанне. Муслім Магамаеў».
0.20 Дэтэктыў «Карупцыя».

6.00 «Сёння раніцай».
8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 Сёння.
9.05 «Наша ўсё!».
10.20 «Асабліва небяспечны!».
10.50, 23.30 «Крымінальная Расія».
11.20 Серыял «Жыццё — поле для палявання».
13.25, 19.40 Серыял «Гончыя».
14.15, 20.45 Серыял «Вяроўка з пяску».
15.05 «Іх норавы».
15.35, 18.30 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».
16.30 Серыял «Вяртанне Мухтара-2».
22.25 Серыял «Бальзакаўскі ўзрост, або Усе мужыкі сво...».

5.00 Канал «Настрой».
7.30, 13.45, 18.50 «Гісторыя дзяржавы Расійскай».
7.35 Серыял «Залатая цешча».
8.05 Маст. фільм «Дзве нядзелі».
9.50 «Музычная гісторыя». Тамара Гвердцытэлі.
10.15, 23.30, 4.45 Пятроўка, 38.
10.30, 13.30, 16.30, 19.30 Падзеі.
10.45 «У цэнтры ўвагі». «Горад сляпых».
11.20, 2.10 Серыял «Адна справа на дваіх».
12.25 Маст. фільм «Даліда».
13.50 Марш-кідок.
14.30 Дак. фільм «Шчаслівая жанчына».
15.30 Новая «Часінка».
16.55 Дзелавая Масква.
17.15 Права на надзею.
17.50 Серыял «Гарадскі раманс».
18.55 «У цэнтры ўвагі». «Грошы з паветра».
20.05 Баявік «Лінія смерці».

Работа майстрам-шкловыдзімальшчыкам — толькі адзін бок яго жыцця. Ён можа быць і іншым — кілерам, які забівае карумпаваных чыноўнікаў.

22.05 «Доказы віны». «Трафік. XIX стагоддзе».
23.00 Падзеі. 25-я гадзіна.
23.50 Трылер «Поле бітвы — Зямля».
3.00 Маст. фільм «Звычайны чалавек».

9.30, 14.30, 19.30 Валейбол. Сусветнае гран-пры.
11.00 Футбол. Чэмпіянат свету (U-17).
12.45, 13.45, 16.30 Футбол. Таварыскі матч.
17.15 Веласпорт. Пра-тур.
18.00, 19.00, 20.30 Хакей на траве. Чэмпіянат Еўропы. Жанчыны.
18.45, 2.15 Футбол. Еўра-2008.
22.00 Бокс. Р. Хэтон (Вялікабрытанія) — Х. Касцільё (Мексіка).
23.00 Бокс. А. Паветкін (Расія) — Л. Дональд (ЗША).
0.00 Сумо.
1.00 Байцоўскі клуб.

ФІЛЬМ ДНЯ

ПЕРШЫ 21.40 «ХАЛОДНАЯ ГАРА» (ЗША, 2003 г.)

Узнагароды: прэмія «Оскар» (2004 г.), прэмія «BAFTA» Брытанскай акадэміі кіно і тэлебачання (2004 г.), прыз Асацыяцыі тэлевізійных кінакрытыкаў (2004 г.), прэмія «Залаты глобус» (2004 г.), прыз «Golden Reel» (2004 г.), кінапрэмія Нацыянальнага савета кінакрытыкаў ЗША (2003 г.), прэмія асацыяцыі кінакрытыкаў Сан-Дзіега (2003 г.).

Цясляр Інман не столькі па закліку сэрца, колькі выконваючы доўг, адважваў на баку жыхароў паўднёвай часткі. Праходзячы курс рэабілітацыі ў шпіталі пасля цяжкага ранення, Інман вырашае вярнуцца дадому.

Рэжысёр — Энтані Мінгела. **У ролях:** Джуд Лоу, Ніколь Кідман, Рэне Зелвегер.

Дарагая **Зінаіда Іванаўна ВІЦЬКО** *з г. Мінска! Віншую з юбілеем. Жадаю шчасця, здароўя, павагі, пражыць у згодзе і каханні доўгія гады.*
З любоўю свацця, в. Аталезь.

ЧАЦВЕР, 23 ЖНІЎНЯ

5.55, 16.45 Серыял «Роднасны абмен».
6.45, 1.05 Дзень спорту.
7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 15.00, 19.00 Навіны.
7.05, 8.10 «Добрай раніцы, Беларусь!».
7.25, 8.25, 11.50 Дзелавое жыццё.
8.20 Гатуем разам!
9.05, 19.55 Серыял «План «Б».
9.55 Галерэя вобразаў.
10.25, 17.50 Серыял «Каханне як каханне».
11.25 Серыял «Уцёкі Артфула Доджэра».
12.10 Nota Bene.
12.35 Маст. фільм «Расія маладая».
15.15, 19.25 Навіны рэгіёна.
15.30 Мультфільм.
15.45 Серыял «Дэтэктывы з табакеркі».
16.10, 1.15 Серыял «Камедыйны актэйль».
19.35 «Сфера інтарэсаў».
21.00 Панарама.
21.40 Фігуры.
22.10 Маст. фільм «Настройшчык».

6.00, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.10, 3.00, 5.00 Нашы навіны.
6.05, 15.00 «Паліта. Без комплексаў».
7.05 «Наша раніца».
9.05, 18.55 Серыял «Таццянін дзень».
9.55 «Модны прыгавор».
10.45 Ералаш.
**11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00, 23.25, 3.20

ПЯТНІЦА, 24 ЖНІЎНЯ

5.55, 16.40 Серыял «Роднасны абмен».
6.50, 0.50 Дзень спорту.
7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 15.00, 19.00, 0.25 Навіны.
7.05, 8.10 «Добрай раніцы, Беларусь!».
7.25, 8.25, 11.50 Дзелавое жыццё.
8.20 Гатуем разам!
9.05 Серыял «План «Б». Заключная серыя.
9.55 Шпілька.
10.25, 17.45 Серыял «Каханне як каханне».
11.25 Серыял «Уцёкі Артфула Доджэра».
12.10 «Сфера інтарэсаў».
12.30 Маст. фільм «Расія маладая».
14.00 Час кіно.
14.30 «Альманах падарожжаў».
15.15, 19.20 Навіны рэгіёна.
15.30 Мультфільм.
15.40 Серыял «Дэтэктывы з табакеркі».
16.10, 1.00 Серыял «Камедыйны кактэйль».
19.30 «Кыргызстан. Дэжа вю».
19.55 Серыял «Спецназ па-руску-2».
21.00 «Панарама».
21.40 Культурныя людзі.
22.10 Баявік «Трывалая абарона».

6.00, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.25, 3.00 Нашы навіны.
6.05, 15.00 «Лаліта. Без комплексаў».
7.05 «Наша раніца».
9.05 Серыял «Таццянін дзень».
9.55 «Модны прыгавор».
10.45 Ералаш.
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00, 23.40, 3.20 Навіны спорту.
11.10, 21.05 Серыял «Не радзіся прыгожай».
12.00 «Малахаў+».
13.10 Серыял «Мая цудоўная няня».
13.40 «Федэральны суддзя».
14.30 «Кантрольная закупка».
16.15 Маст. фільм «Залатое цяля».
17.15 «Няхай гавораць».
18.20 Серыял «Браты парознаму».
18.55 «Поле цудаў».
20.00 Час.
22.10 «Сярэбраны грамафон».
23.45 Трылер «Тэорыя загавору».
2.05 Серыял «Шпіёны».
3.25 Маст. фільм «Павярнуць час назад».
4.55 Дэтэктывы.
5.20 Поле цудаў.

6.05 «Лекары супраць народа».

7.00 «Ранішняя падзарадка».
8.00, 17.30 Серыял «Белінда».
8.45 Маст. фільм «Сіняя птушка».
10.25 Ядзім дома.
11.00 Кінараман «Бацькі і дзеці».
12.10, 18.30 Серыял «Расплата за грахі».
13.00 «ПРАсоўванне+».
13.15 Серыял «Неба ў гарошак». Заключная серыя.
14.10 «Алімпійская гісторыя». Альбервіль. 1992 г.
15.05 Як гэта робіцца.
15.30 Дак. серыял «Запіскі нырца».
16.00 Мультсерыял «Добрай раніцы, Мікі Маўс!».
16.30 Серыял «Вясёленькія дні».
16.55 Дак. серыял «Сусветная спадчына. Самыя прыгожыя месцы».
19.30 Усё пра бяспеку.
20.05 «Калыханка».
20.20 Беларуская часінка.
21.20 «Правы чалавека».
21.35 Меладрама «Дзіўная даліна».
23.00 Трылер «Душой і целам».

6.05, 17.20 «Міншчына».
6.15, 7.40 «З чаго пачынаецца раніца».
7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
8.40 «Аўтапанарама».
9.00 Серыял «Салдаты 6». Заключная серыя.
10.00 «Сталкер».
10.40 «Тэма дня».
10.45 «Наша справа».
11.00, 18.25 Серыял «Чужыя тайны».
12.00 Серыял «Мужчынская работа 2».
13.00 «Асабісты інтарэс».
13.50 «Дзіцячы сеанс»: «Мой лепшы сябар — іншапланецянін».
14.35 Мультсерыял «Иксутки».
15.15 «Надзвычайныя гісторыі».
16.00 «Ёсць кантакт».
16.50 «Бабскі бунт».
17.30 «Званая вячэра».
20.05 «СТБ-спорт».
20.15 «Добры вечар, малыш».
20.30 Камедыя «Салодкі і гадкі».

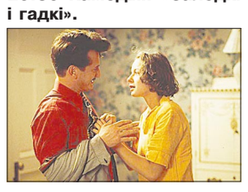

Ён называе сябе найвялікшым гітарыстам у свеце... Праўда, ёсць адзін цыган у Францыі...
22.55 «Відзьма-нявідзьма».
23.30 «Бла-бла-шоў».
0.05 Баявік «Рыкашэт».
1.50 «Па поўнай праграме».
2.30 Серыял «Уцёкі».

6.00 Зараджайся!
7.30 Серыял «Сакрэт Сахары».
8.30, 11.30, 14.30, 17.30, 20.30 «Навіны Садружнасці».
8.45 Хто лепшы за нас?
9.00 Даведнік.
9.30 Ток-шоў «Спрэчная тэрыторыя».
10.30 Дак. серыял «Гісторыі злачынстваў».
12.00 Дзень Незалежнасці Украіны.
13.45 Мільён пытанняў аб прыродзе.
14.00 Мультсерыял «Лётны атрад».
15.00 Сливки общества.
16.00 Серыял «Максімо ў маім сэрцы».
17.00 Вясельныя вар'яцтвы.
18.00 Акцэнты.
18.15 Парад парадаў.
19.45 «Цік-так».
20.00 Лепшае з Джэнтльмен-шоў.
21.00 Серыял «Бушыдо — шлях воіна».
22.00 Акцэнты+.
22.25 Студыя 60—90.
22.30 Кіно-Індыя. Маст. фільм «Перахітрыць лёс».

7.20 Маст. фільм «Наглядальнік».
9.00 «Дом жывых гісторый».
9.30 «К-відэа» для дзяцей.
9.50 Дак. серыял «Жывая прырода». «Прагулкі з ільвамі».
10.50, 21.00 Інфармбюро «Міжнароднае».
11.00 Маст. фільм «Прадмет страсці».
13.00 «Лаві момант!».
13.15 «Тэлечат — «8 канал».
16.30 «Жыццё, поўнае радасці».
17.00 Мультпарад.
17.15 Маст. фільм «Лэдзі Бос».
18.40 «Дзіно».
19.00 «Магелан» — «Падарожжа з густам».
19.30 «Сад і агарод».
19.40, 21.25 «Распродаж. Навінкі. Акцыі».
19.45 Серыял «Справа аб мёртвых душах».
20.45 «Вечарніца».
21.10 «Каралі муай тай».
21.30 Маст. фільм «Дзесяць ярдаў».
23.20 «Начны тэлечат».

7.00 Добрай раніцы, Расія!
9.10 «Мой сярэбраны шар. Зіновій Пяшкоў».
10.00 Серыял «Яўлампія Раманава. Следства вядзе дылетант».
11.00, 14.00, 17.00, 19.00 Весткі.
11.30, 14.20 Мясцовы час. Весткі—Масква.
11.45 Серыял «Кавалеры «Марской зоркі».
12.45 Серыял «Час — грошы».
13.45 Весткі. Дзяжурная часць.
14.40 Мультфільмы.
15.25 «Кулагін і партнёры».
16.00 Суд ідзе.
17.20 Мясцовы час. Весткі—Маскоўская вобласць.
17.50 Серыял «Анёл-ахоўнік».
18.50, 23.00 Весткі—Беларусь.
19.45 Добрай ночы, малышы!
19.55 «Гарадок».
21.15 Баявік «Стралок».
23.10 Маст. фільм «Першы снег».

6.00 «Сёння раніцай».
8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сёння.
8.10 Серыял «Карусель».
9.05 «Наша ўсё!».
10.20 «Перамогшыя смерць».
10.45 «Крымінальная Расія».
11.15 Серыял «Жыццё — поле для палявання».
13.25 Серыял «Гончыя».
14.15 Серыял «Вяроўка з пяску».
15.05 «Галоўная дарога».
15.35 «Агляд. Выратавальнікі».
16.30 Серыял «Вяртанне Мухтара-2».
18.30 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».
19.45 «Следства вялі...».
20.35 Баявік «Воін».
22.15 Камедыя «Чылаут».
0.00 «Кабарэ сто зорак. Шоў Бобы Грэка».

5.00 Канал «Настрой».
7.30, 13.45, 18.50 «Гісторыя дзяржавы Расійскай».
7.35 Серыял «Залатая цешча».
8.00 Маст. фільм «Размах крылаў».
9.50 «Музычная гісторыя». Міхаіл Баярскі.
10.15, 23.45, 5.05 Пятроўка, 38.
10.30, 13.30, 16.30, 19.30 Падзеі.
10.45 «У цэнтры ўвагі». «Угнаць за 60 секунд».
11.20, 2.05 Серыял «Адна справа на дваіх».
12.30 Дак. фільм «Бывай, каханне, бывай...».
13.50 Небяспечная зона.
14.30 «Ад смешнага да вялікага...». Клара Новікава.
15.30 Новая «Часінка».
16.55 Дзелавая Масква.
17.15 Нашы любімыя жывёлы.
17.50 Серыял «Гарадскі раманс».
18.55 «Выпрабаванне небам».
20.05 Маст. фільм «Чырвоны кут».
22.20 Момант ісціны.
23.15 Падзеі. 25-я гадзіна.
0.05 Драма «Сабака-прывід: шлях самурая».
2.25 Серыял «Адна справа на дваіх».
3.25 Маст. фільм «Ранішнія цягнікі».

9.30, 13.45 Валейбол.
10.30 Аўтаспорт.
11.00 Футбол. Чэмпіянат свету (U-17).
12.45, 17.00 Футбол. Таварыскі матч.
13.30, 0.30 Футбол. Еўра-2008.
16.30 Веласпорт. Пра-тур.
18.00 Хакей на траве. Чэмпіянат Еўропы. Мужчыны.
19.30 Тэніс.
20.45 Скачкі на лыжах з трампліна. Гран-пры 4-х нацый.
23.00 Сумо.
0.00 Самыя дужыя людзі планеты.
0.45 Лёгкая атлетыка. Чэмпіянат свету ІААФ.

ФІЛЬМ ДНЯ

РТР 23.10 «ПЕРШЫ СНЕГ» (ЗША. 2006 г.)

Прадказальнік паведамляе Джыму, што яму суджана памерці... да першага снегу.

Рэжысёр — Марк Фергюс. **У ролях:** Гай Пірс, Пайпер Перабо, Уільям Фіхтнер.

СУБОТА, 25 ЖНІЎНЯ

6.30 Дзень спорту.
6.40 Дак. серыял «На прыродзе-2».
7.15 Мультфільмы.
7.50 Добрай раніцы, Беларусь!
9.00, 12.00, 15.00, 19.00 Навіны.
9.05 Здароўе.
9.40 Тайны смак.
10.15 Шпілька.
10.50 Альманах падарожжаў.
11.20 Вось такія пірагі.
12.10 Навіны рэгіёна.
12.30 Парламент у асобах.
12.55 Існасць.
13.30, 15.10 Лёгкая атлетыка. Чэмпіянат свету.
16.30 Зямельнае пытанне.
16.50 Галерэя вобразаў.
17.20 Кухня гумару.
18.00 «Ваша лато».
19.10 Камедыя «Эйс Вентура. Пошук хатніх жывёл».
21.00 Панарама.
21.40 «Я буду жыць для цябе». Гала-канцэрт Анжэлікі Агурбаш у Палацы Рэспублікі.
23.45 Формула-1. Гран-пры Турцыі. Кваліфікацыя.

7.00 «Суботняя раніца».
8.00, 9.00, 16.00, 20.30, 3.00 Нашы навіны.
9.05 Серыял «Сябры».
9.40"Здароўе».
10.25 «Смак».
11.00 Мультсерыял «Фрэд — пячорны чалавек».
11.10 «Зачараванасць хатніх гадаванцаў». Дак. серыял.
11.40 Суботні «Ералаш».
12.00 Маст. фільм «Расклад на паслязаўтра».
13.35 «Тэлечасопіс «Саюз».
14.25 «Арабскія казкі для адзінокай жанчыны».
15.25 «Хачу ведаць».
16.10, 21.00 Навіны спорту.
16.15 Вялікія авантурысты. «Кароль «Чырвовых валетаў»
17.00 Канцэрт «Жадаю Вам...».
18.00 «КВЗ». Вышэйшая ліга. Лепшыя гульні.
21.05 Меладрама «Масты акругі Мэдзісан».
23.30 «Прытулак камедыянтаў».
1.10 Маст. фільм «Сёмы дзень».
3.25 Маст. фільм «Смяцяр».
5.00 «Розыгрыш».

8.30 Дзіцячая гадзіна.
9.35 Дак. серыял «Мільён пытанняў аб прыродзе».
9.45 Серыял «Вось так мы жывем».
10.15 Школа рамонту.
11.10 Дак. серыял «Невядомая планета». «Воін свету: размовы з Коэльо».
11.40 Маст. фільм «Гардэмарыны, наперад!».
16.55 Баскетбол. Чэмпіянат свету. Мужчыны. Беларусь—Албанія.
18.45 «Спорт, спорт, спорт...». «Беларуская ваза».
19.15 «Алімпійская гісторыя». Барселона. 1992 г.
20.10 Анекдот. LAD.
20.30 Футбол. Чэмпіянат Беларусі. «Шахцёр»—»Неман».
22.20 Драма «Скрасці «Галандца».

7.00 «Ваенная тайна».
7.45 «Анфас».
8.00 «Прыгоды кенгуранят». Мультсерыял.
8.50 «Трое зверху». Серыял.
9.40 «Наш дом».
10.05 «Далёкія сваякі».
10.30 «Мінск і мінчане».
11.00 «Фантастычныя гісторыі».
11.50 «Салдаты 2». Серыял.
13.50 Маст. фільм «Прыгоды Шэрлака Холмса і доктара Ватсана». «Кароль шантажу».
15.05 «Народжаныя ў СССР».
15.50 «Дэтэктыўныя гісторыі».
16.40 «Лёсу свайго гаспадыня».
17.10 «Відзьма-нявідзьма».
17.45 «Наша справа».
17.55 «Невераго дныя гісторыі».
18.45 «Рэтраманія».
19.30 «24 гадзіны».
20.00 «СТБ-спорт».
20.10 Маст. фільм «Страказа».
22.10 «Вуліца Гогаля».
23.00 Драма «Час цыганоў».

Трагічны шлях цыгана-паўкроўкі Перхана — ад наіўнага юнака да ўдачнага злодзея, ад жудаснай галечы да кароткачасовага багацця і краху ўсіх надзей...
0.50 «Рэкламны аблом».
1.10 Камедыя «Салодкі і гадкі».

6.00, 15.00 Дак. серыял «Хіт-парад дзікай прыроды».
7.30 Мультсерыял «Рыплі ў пошуках неверагоднага».
7.55 Серыял «Закон джунгляў».
8.30 Даведнік.
9.00, 17.00 Камедыйны кактэйль.
9.30 Хіт-экспрэс.
10.30 Лепшае з «Джэнтльмен-шоў».
11.00 Мар, дзейнічай, будзь!
11.30, 14.30, 17.30, 20.30 «Навіны Садружнасці».
12.00 Любімыя акцёры.
12.15 Казкі нашага дзяцінства. Маст. фільм «Чароўная лямпа Аладзіна».
14.00 Студыя 60—90.
14.10 Казахстан: старонкі гісторыі.
16.00 «Аднакашнікі».
18.15 Міжнародны музычны фестываль у Самаркандзе.
21.00 Маст. фільм «Жандар і іншапланецяне».
22.45 Серыял «Халодная кроў».

9.00 «Сад і агарод».
9.05, 21.00, 23.45 «Метэапрагноз».
9.10 «Адзінка ў кубе».
9.30 «Дзіно».
9.55 «К-гульня».
10.00 «Каралі муай тай».
10.15 Маст. фільм «Дзесяць ярдаў».
12.00 Маст. фільм «Блукаючыя зоркі».
14.30 «Змяні свой свет».
15.00 «Мультпарад» па выхадных.
16.30 «Адшукваецца адпачынак».
17.00 «Сямейны экран».
18.45 «Сад і агарод плюс».
19.00, 21.10 «Распродаж. Навінкі. Акцыі».
19.05 Маст. фільм «Доктар Дулітл».
20.45 «Вечарніца».
21.15 Маст. фільм «Куфар мерцвяка».
23.50 «Начны тэлечат».

7.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Весткі.
7.10 Добрай раніцы, Расія!
8.15 Мультфільм.
8.25 Фитиль.
9.05 «Ваенная праграма».
9.25 «Студыя «Здароўе».
10.00 Ранішняя пошта.
10.30 Гарадок. Дайджэст.
11.10 Мясцовы час. Весткі — Масква.
11.20 «Аншлаг і Кампанія».
12.15 «Суботнік».
13.00 «Вакол свету».
14.20 Дэтэктыў «Вяртанне «Святога Лукі».
16.05 «Рускія без Расіі». «Кавалеры ганаровага легіёна».
17.20 Мясцовы час. Весткі—Масква. Тыдзень у горадзе.
18.00 «Суботні вечар».
20.15 Маст. фільм «Гандляры».
23.50 Трылер «Званок. Нараджэнне».

8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сёння.
8.15 Серыял «Легенда пра чорнага рыцара». 1-я серыя.
9.05 «Агляд».
9.30 «Без рэцэпта».
10.20 «Галоўная дарога».
10.55 «Кулінарны паядынак».
12.00 «Кватэрнае пытанне».
13.25 «Асабліва небяспечны!».
13.55 Серыял «Жыццё і смерць Лёнькі Панцялеева».
15.40 Мультфільм.
16.25 «Жаночы погляд». Аляксей Учыцель.
17.00 Камедыя «Куфар продкаў».
19.40 «Прафесія — рэпарцёр».
20.15 «Праграма Максімум».
21.15 «Рускія сенсацыі».
22.10 Драма «Паручыцель».
0.35 Трылер «Прэтэндэнты: сёмая серыя».

7.00 АБВГДэйка.
7.30 Праваслаўная энцыклапедыя.
8.00 «Жывая прырода». «Яшчарка-гігант».
8.45 «Гісторыя дзяржавы Расійскай».
8.50 Фільм-казка «Спячая прыгажуня».
10.30. 13.30, 16.30, 20.00 Падзеі.
10.50 «Рэпарцёр».
11.05 «Отроки во вселенной». Маст. фільм.
12.40 «Доказы віны». «Другі твар».
13.45 «Жывыя бомбы. Жанчыны-смяротніцы». Дак. фільм Леаніда Млечына.
14.35 Дэтэктыў «Прапажа сведкі».
16.45 Пятроўка, 38.
17.00 «Гарачыя кропкі халоднай вайны». «Кубінская рэвалюцыя».
18.00 «Чыста англійскае забойства». Серыял.
20.20 «Народ хоча ведаць». Каму выгадная рэформа аховы здароўя?
21.20 Маст. фільм «Гісторыя з каралямі».
23.35 «Чацвёрты». Маст. фільм.
1.00 Маст. фільм «Дрыва-сек».
2.30 «Адна справа на дваіх». Серыял.

4.00, 11.45, 17.45, 2.00 Лёгкая атлетыка. Чэмпіянат свету ІААФ.
9.30 Валейбол. Сусветнае гран-пры.
10.30 Футбол. Чэмпіянат свету (U-17).
16.30 Веласпорт. Пра-тур.
17.00 Скачкі на лыжах з трампліна. Гран-пры 4-х нацый.
19.00 Тэніс.
20.45 Ралі.
21.15 Скачкі на лыжах з трампліна. Кубак свету FIS.
23.00 Конны спорт.
0.00 Хакей на траве. Чэмпіянат Еўропы. Жанчыны.

ФІЛЬМ ДНЯ

НТБ 17.00 «КУФАР ПРОДКАЎ» (РАСІЯ—КІРГІЗІЯ—ФРАНЦЫЯ—ГЕРМАНІЯ, 2005 г.)

Узнагароды: «Малы Оскар» МКФ маладых кінематаграфістаў у Лос-Анджэлесе (ЗША, 2006 г.), прыз КФ «Новае кіно. XXI стагоддзе» (Смаленск, 2006 г.), прыз Цэнтральна-Азіяцкага конкурсу МКФ «Еўразія» (Казахстан, 2006 г.), прыз МКФ у Котбусе (Германія, 2006 г.), прыз АКФ «Кінашок» у Анапе (2005 г.).

Айдар едзе з роднага аула на стажыроўку ў Парыж, дзе застаецца і знаходзіць сваё каханне. Ён вырашае пазнаёміць сваю нявесту з бацькамі і прыязджае ў родны кіргізскі аул з цудоўнай французжанкай Ізабэль.

Рэжысёр — Нурбек Эген. **У ролях:** Наташа Рэнье, Болат Тэнцімытаў, Тынара Абдразаева.

Сёння

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	5.50	20.36	14.46
Віцебск —	5.36	20.29	14.53
Магілёў —	5.40	20.26	14.46
Гомель —	5.42	20.18	14.36
Гродна —	6.06	20.50	14.44
Брэст —	6.11	20.46	14.35

Месяц

Маладзік 13 жніўня.
Месяц у сузор'і Дзевы.

Імяніны

Пр. *Еўдакіі, Дзмітрыя, Дзяніса, Івана, Канстанціна, Міхаіла, Сямёна;*
К. *Юльяны, Яны, Мірона, Роберта, Яцка.*

36,6°

АХАЛОДЖВАЕМСЯ ПРАВІЛЬНА

Апошнім часам усе заняты адной думкай — як уратавацца ад спякоты. Калі за акном пад 30 градусаў — гэта не толькі непрыемна, але часам і небяспечна.

Перш за ўсё неабходна звесці да мінімуму знаходжанне пад прамымі сонечнымі промнямі: моцная спякота ўздзейнічае на імунную сістэму і аслабляе арганізм. Асабліва пільна трэба сачыць за дзецьмі, бо яны перагараюцца на сонцы хутчэй і мацней за дарослых.

Аматарам ахалоджвацца ў рацэ неабходна ведаць, што рэзка нырацъ у ваду нельга. Перапад тэмпературы можа справакаваць спазм сасудаў сэрца. Таму перад воднымі працэдурамі астыньце ў цяні. І пад ледзяны душ залазіць таксама не варта: ад халоднай вады сасуды звужаюцца, а потым яшчэ больш расшыраюцца. У спякоту лепш прымаць цёплы душ: калі выйдзеце з-пад яго, то тэмпература паветра падасца ніжэйшай, чым на самай справе.

Уладальнікі аўто пакутуюць ад спякоты не менш за пешаходаў. За дзень аўтамабіль награецца так, што можна самлець. Але ёсць некалькі спосабаў знізіць тэмпературу ў салоне хоць на некалькі градусаў. Не лянуйцеся мыць аўтамабіль. Калі на кузаве і шкле шмат грязі, ад іх перастае адбівацца сонечнае святло і яны моцна награюцца. Што датычыцца дадатковых мераў перасцярогі, то не варта пакідаць у салоне аўтамабіля запальніцы і балоны пад ціскам: яны могуць узарвацца.

Калі на рабоце ці дома ёсць кандыцыянер, рэгулюйце яго ў межах ад 18 да 24 градусаў. Такая тэмпература лічыцца самай камфортнай для чалавека. Перад сном можна зрабіць скразняк. Але на ноч пакідайце адчыненым толькі адно акно: большасць летніх прастудных захворванняў — з-за скразнякоў. Звярніце ўвагу на тое, якога колеру ў вас шторы. Белая тканіна адбівае сонечныя промні, а чорная іх паглынае.

У спякоту з-за моцнага потавыдзялення арганізм губляе шмат вадкасці, у выніку чаго парушаецца яго водны баланс. Таму піць неабходна не менш 3—3,5 літраў у дзень. Але не салодкай газіроўкі: гэтыя напоі створаны не для наталення смагі, а для ўзмацнення прагі і пакупкі новай бутэлькі. Аддаць перавагу лепш падсоленай ці падкісленай вадкасці: у паўлітра вады дадаць солі на кончыку нажа, маленькую лыжачку лімоннага соку ці сталовую лыжку белага сухога віна. Пойдуць і морсы, і сокі, і мінералка са шчолачным складам, але толькі не лячэбная (вельмі насычаны склад можа парушыць электралітны абмен і павялічыць нагрузку на сэрца).

Звычайную ваду можна замяніць садавіной і гароднінай, напрыклад, агуркамі, памідорамі, кавуном, якія ўтрымліваюць шмат вадкасці. Дзякуючы ім арганізм атрымлівае дадатковую порцыю вітамінаў і мінеральных рэчываў. Гарачы зялёны чай, які п'юць у паўднёвых краінах, таксама карысны ў спякоту: ён рэгулюе цеплаабмен.

Ад моцных спіртных напояў урачы рэкамендуюць адмовіцца, таму што алкаголь павялічвае цеплааддачу арганізма і правакуе перагрэў. Да таго ж, на спякоце чалавек п'янее хутчэй і мацней, чым у халаднаватае надвор'е. Нават піва пажадана піць толькі светлае і не мацнейшае за 3,5—4,5 градуса. Не варта захапляцца і напоямі, якія ўтрымліваюць кафеін: ён, таксама як і алкаголь, паскарае абязводжванне арганізма.

У спякоту не рэкамендуецца есці прадукты, якія сагараюць знутры, напрыклад сала і мёд. Перад сном варта адмовіцца ад «сур'ёзных» прадуктаў накшталт мяса, бо пераварванне цяжкай ежы выклікае павышэнне тэмпературы цела і павялічвае потавыдзяленне. Ахалоджваюць арганізм і дапамагаюць адаптавацца да спякоты прадукты з лёгкім вяжучым смакам (напрыклад, бананы) і ўся садавіна-гародніна зялёнага і белага колеру.

Будзьце асцярожнымі з прадуктамі, якія хутка псуюцца. Да іх адносяцца ўсе малочныя, уключаючы марожанае, а таксама салаты, выпечка з крэмам, вараныя каўбасы, свежая і слабасоленая рыба. Таксама варта ўстрымацца ад набыцця ў пунктах хуткага харчавання выпечкі з мясной начынкай.

Калі будзеце прытрымлівацца гэтых рэкамендацый, то адчуеце, што гарачае лета — не так ужо і дрэнна.

Надвор'е на заўтра

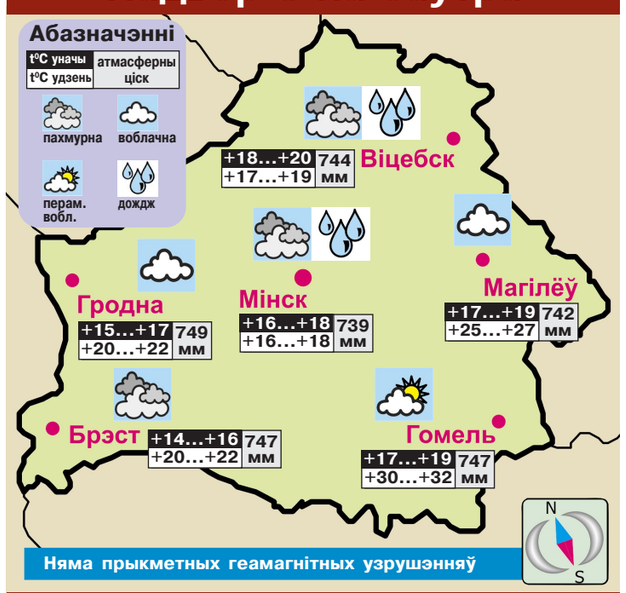

...у суседзяў

ВАРШАВА	+15 — +17 °C	МАСКВА	+29 — +31 °C Без ападкаў
ВІЛЬНЮС	+17 — +19 °C Без ападкаў	РЫГА	+18 — +20 °C Без ападкаў
КІЕЎ	+30 — +32 °C Без ападкаў	С-ПЕЦЯРБУРГ	+21 — +23 °C Без ападкаў

У МІНСКУ ЗМЯНЯЮЦЦА ПУНКТЫ АДПРАЎЛЕННЯ НЕКАТОРЫХ АЎТОБУСАЎ ЭКСПРЭСНЫХ МАРШРУТАЎ

У Мінску ў сувязі з закрыццём на рэканструкцыю аўтавакзала «Цэнтральны» з 15 жніўня гэтага года рух аўтобусаў па наступных экспрэсных маршрутах арганізуецца да разваротнага кальца па вул. Бабруйскай: № 1131-Т «а/в «Цэнтральны» — пас. Атоліна», № 1151-Т «а/в «Цэнтральны» — Тубдыспансэр», № 1261-Т «а/в «Цэнтральны» — пас. Станькава», № 1500-Т «Мінск (а/в «Цэнтральны») — Ракаў (аўтавакзал)», № 1529-Т «а/в «Цэнтральны» — пас. Атоліна». Аб гэтым **БЕЛТА** паведамілі ў дзяржаўнай установе «Сталічны транспарт і сувязь».

Рух аўтобусаў па маршруце № 1054-Т «Мінск (а/в «Цэнтральны», вул. Бабруйская) — пас. Міханавічы» будзе ажыццяўляцца без заезду на тэрыторыю аўтавакзала «Цэнтральны». Рух гарадскіх аўтобусаў маршрутаў №№ 46, 74, 78 будзе арганізаваны па вуліцах Бабруйская, Ульянаўская, Свярдлова, Бабруйская. Адпраўленне (прыбыццё) аўтобусаў маршруту № 515 «а/в «Цэнтральны» — Тубдыспансэр» будзе ажыццяўляцца ад д/с Дружная.

НЯДЗЕЛЯ, 26 ЖНІЎНЯ

6.05 Дак. серыял «На прыродзе-2».
6.30 «Карлік Нос». Мультфільм.
7.50 Сузор'е надзей.
8.30 Брытва Акама.
9.00, 12.00, 14.00 Навіны.
9.10 Арсенал.
9.40 Ранішняя хваля.
10.20 КомпаС.
11.55 Усе стыхіі.
11.30 «Спроба вярнуцца».
12.10 Навіны рэгіёна.
12.30 «За кожную пядзю беларускай зямлі». Дак. фільм.
13.30, 14.15 Лёгкая атлетыка. Чэмпіянат свету.
14.55 Формула-1. Гран-пры Турцыі.
16.55 Алімпійская віза. На шляху да Пекіна-2008.
17.20 Час кіно.
18.00 Суперлато.
18.55 Камедыя «Эйс Вентура. Калі кліча прырода».
21.00 Панарама тыдня.
22.05 «Зорная манаполія, або як робіцца мюзікл».
22.50 Лёгкая атлетыка. Чэмпіянат свету.
23.30 Меладрама «Каханне і іншыя непрыемнасці».

Тры сястры пайшлі па розных дарогах жыцця. Кожная лічыць, што яе шлях адзіна правільны, але яны так патрэбныя адна адной, што ім давядзецца змяніцца.

7.00 «Нядзельная раніца».
8.00, 9.00, 16.00, 3.00, 5.00 Нашы навіны.
9.05 Нядзельная пропаведзь.
9.15 Серыял «Сябры».
9.50 «Бесталковыя нататкі».
10.10 Пакуль усе дома.
11.05 Фазэнда.
11.40 «Ранішняя пошта».
12.15 «Фабрыка» пачынаецца».
12.50 Маст. фільм «Шлюб па разліку».
14.25 КВЗ. Прэм'ер-ліга.
16.15, 3.10 Навіны спорту.
16.20 «Міжнародная панарама».
16.40 Нядзельны «Ералаш».
17.00 Дэтэктыў «Казароза».
20.00 Контуры.
21.05 Маст. фільм «Сімпаціко».
23.05 «Фабрыка зорак».
0.55 «Камедзі Клаб».
1.30 Баявік «Які мільгае».
3.15 Маст. фільм «Гранатавы бранзалет».
5.05 «Шчасліўчыкі і няўдачнікі». Дак. фільм.

7.45 Мір вашаму дому.
8.00 Дзіцячая гадзіна.
9.05 Дак. серыял «Мільён пытанняў аб прыродзе».
9.20 Серыял «Вось так мы жывем».
9.45 Добрыя навіны.
10.20 Школа рамонту.
11.20 Сезон у дачы.
11.55 Гаспадар.
12.25 Як гэта робіцца.
12.55 Слова пісьменніка.
13.25 «Слова Андроннікава».
14.25 Камедыя «Каралева бензакалонкі».
15.50 Анекдот. LAD.
16.10 Фільм-прытча «Лорд Вор».
17.55 Футбол. Чэмпіянат Англіі. Прэм'ер-ліга. Манчэстэр Юнайтэд—Тотэнхэм.
20.00 Драма «Цырк згарэў, і клоўны разбеглися».
22.00 Хакей. Кубак Беларусі. Фінальны матч.

7.15 Фільм-казка «Бляначка і Ружачка».
8.20 «Трое зверху». Серыял.
9.10 «Аўтапанарама».
9.35 «Схема смеху».
10.25 «Вялікае снеданне».
11.00 «Новыя падарожжы дылетанта».
11.30 «Добры дзень, доктар!».
12.00 «Салдаты 2». Серыял. Заключныя серыі.
14.00 Маст. фільм «Прыгоды Шэрлака Холмса і доктара Ватсана». «Смяротная схватка».
15.15 «Опера без межаў».
16.00 «Культурнае жыццё».
16.30 «24 гадзіны».
16.55 «Зоркі спорту»: «Футбольная ліхаманка».
17.20 «Гучная справа».
18.10 «Прыватныя гісторыі».
19.05 «Аўтапанарама».
19.30 «Тыдзень» з Аленай Хадаронак.
20.40 Драма «Апошнія жаданні».
22.45 «Спартыўны тыдзень».
23.15 Чэмпіянат свету па ралі-2007. Германія.
0.15 «Па поўнай праграме».
0.55 «Уцёкі». Серыял.
1.35 «Бла-бла-шоў».

6.00, 15.00 Дак. серыял «Этрускі».
7.30 Мультсерыял «Рыплі ў пошуках неверагоднага».
7.55 Серыял «Закон Джунгляў».
8.30 «Разгарніся, душа».
8.45 Хто лепшы за нас?
9.00, 17.00 Камедыйны кактэйль.
9.30 Ведаем рускую.
10.30 «Хвост каметы».
11.30, 14.30, 17.30 «Навіны Садружнасці».
12.00 Любімыя акцёры.
12.15 Нашы любімыя камедыі. Маст. фільм «Два дні цудаў».
14.00 Студыя 60—90.
14.15 Сямейны альбом.
16.00 Паэзія Арменіі.
16.15 Любоўныя гісторыі.
16.45 Арт-рэвалюцыя.
18.10 Руская версія.
18.45 У нашу гавань заходзілі караблі.
19.45 «Цік-так».
20.00 «Веру ў чалавека».
21.00 Маст. фільм «Жандар і жандарметкі».
22.45 Серыял «Халодная кроў».

9.00, 18.50 «Сад і агарод».
9.05, 23.15 «Метэапрагноз».
9.10 «Адшукваецца адпачынак».
9.30 «Дзіно».
9.55 «К-гульня».
10.00 Мультпарад.
10.30 Маст. фільм «Куфар мерцвяка».
13.00 Маст. фільм «Гаспадар тайгі».
14.30 «Добрая вестка з Рыкам Рэнерам».
15.00 «К-відэа для дзяцей».
15.20 Фільм для дзяцей.
17.00 Маст. фільм «Цудоўная сямёрка зноў у сядле».
18.55, 21.00 «Распродаж. Навінкі. Акцыі».
19.00 Серыял «Эркюль Пуаро».
20.45 «Вечарніца».
21.05 Камедыя «Чаго хочуць дзяўчаты».

7.00, 11.00, 14.00, 19.00 Весткі.
7.10, 11.10 Мясцовы час. Весткі—Масква.
7.20 Маст. фільм «Ход канём».
8.45 Мультфільм.
9.00 «Дыялогі пра жывёл».
9.30 «Відавочнае-неверагоднае».
10.00 «Сто да аднаго».
11.20 «Сам сабе рэжысёр».
12.20 «Лічу, што падаю надзеі. Андрэй Канчалоўскі».
13.10 «Пакой смеху».
14.25 Маст. фільм «Ты ў мяне адна».
16.15 Мультфільмы.
16.55 «Еўдакімаўскія гулянні».
19.15 Маст. фільм «Сцікс».
21.15 Баявік «Па-за дасягальнасцю».